

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Švicarsko - hrvatski
program suradnje

Švicarsko-hrvatski program suradnje

Iskustva organizacija civilnoga društva
u provedbi projekata i analiza rezultata
projekata

Sadržaj

UVOD	6	Sinergija održivog razvoja i poduzetničke aktivnosti u školskim klupama	54	Razmišljajmo održivo - učimo mlade za održivi razvoj zajednice	94
BLOK DAROVNICA ZA ORGANIZACIJE CIVILNOGA DRUŠTVA	8	Učenje u zajednici	56	Škole održivosti - obrazovanjem do aktivnog građanstva i društvene jednakosti	96
Grupa 1	12	Obrazovanje za održivi razvoj	58	Školska volonterska zajednica – snaga za održivi razvoj	98
Zajedno gradimo održivu budućnost	16	Grupa 2	60	UZBRDO - Učim Zamišljam Biram Rastem Djelujem Održivo	100
STeAM Lika – obrazovanjem do održivog razvoja	18	AMOR – Aktivni Mladi za Održivi Razvoj	64	Vrline znanja – ulaganje u ljude i zajednice	102
EKOLAB	20	SEA-sustainability Obrazovanje za održivi razvoj gastronomije i ribarstva	66	Znanje za održivo djelovanje	104
Globalni ciljevi - lokalne mogućnosti	22	Budućnost počinje danas: jačanje znanja i vještina mladih za izgradnju održivih lokalnih zajednica	68	PARTNERSKA BLOK DAROVNICA	106
Izviđački koraci za održivi razvoj	24	Budućnost: za nas i za vas!	70	Partnerstvo za Socijalnu i Solidarnu Ekonomiju	112
Kvartovske veze (nisu bezveze)	26	EdUTOPIJA 21 - stvaramo održivu budućnost	72	CROCHET	114
Mali humanitarko	28	ECO-SOCIAL: Razvijam poduzetništvo, čuvam okoliš!	74	CROSS WORK - Partnerstvo obrazovanja za globalno građanstvo	116
Mali vrt za održivo sutra!	30	LORA – laboratorij održivog razvoja	76	Digitalne knjižnice za lokalni razvoj	118
#MI MOŽEMO JEDNAKO – Djeca i mladi za otklanjanje stereotipa o muškarcima i ženama	32	Misli održivo, djeluj održivo!	78	Održiva sigurnost nemotoriziranog prometa u urbanim sredinama	120
Mladi za održivi razvoj Like	34	Nova pravila igre	80	Partneri za prirodu / Partners for Nature	122
Mladi za održivu zajednicu	36	Oaza za djecu	82	TOGETHER	124
Najveća svjetska lekcija u Hrvatskoj	38	Obrazovanje za održivi planet	84	Učimo ih za njihovu budućnost: podrška i osnaživanje učitelja_ica i ravnatelja_ica u izgradnji održive i demokratske škole	126
(O)DRŽI KORAK: Obrazovanjem romske djece i mladih do održivog razvoja zajednice	40	Odgovaj za volonteranje i održivi razvoj u školama	86	zakOČI – Take a brake!	128
ODMaK- Održive škole za mlade poduzetnike	42	(O)drži moj korak!	88	ANALIZA REZULTATA PROJEKATA	130
Održivi razvoj društva kreće od mladih	44	OTISAK – Obrazovanje za socijalnu jednakost, koheziju i Solidarnost kroz AKTivno sudjelovanje djece	90	NASTAVAK PROVEBE ŠVICARSKO-HRVATSKOG PROGRAMA SURADNJE	156
Osvijesti i prihvati promjenu	46	Plava Eko-patrola – vannastavni edukacijski program za održivi razvoj u priobalnim i otočnim lokalnim zajednicama	92		
Promicanje obrazovnog programa održivog razvoja u OŠ Brestje	48	Šibensko-kninske županije namijenjen osnovnim školama	92		
Senzibilizacijom do integracije	50				
Sinergija tradicije i baštine za održivu zelenu budućnost	52				

URED ZA UDRUGE VLADE
REPUBLIKE HRVATSKE

ŠVICARSKO-HRVATSKI
PROGRAM SURADNJE

ISKUSTVA ORGANIZACIJA
CIVILNOGA DRUŠTVA U
PROVEDBI PROJEKATA
i ANALIZA REZULTATA
PROJEKATA

IZDAVAČ
Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge
Opatička 4
10 000 Zagreb

ZA IZDAVAČA
Helena Beus

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Sapun d.o.o., Zagreb

ISBN
978-953-7752-09-5

Uvod

Ova publikacija predstavlja pregled rezultata i šireg učinka projekata organizacija civilnoga društva financiranih u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje. Riječ je o programu koji je Švicarska Konfederacija uspostavila s ciljem jačanja švicarskog doprinosa procesu proširenja Europske unije i predstavlja izraz solidarnosti te zemlje s Europom u preuzimanju dijela tereta vezano uz aktivnosti koje se poduzimaju u cilju smanjivanja ekonomskih i socijalnih nejednakosti na području Europske unije.

Ured za udruge je od 2017. do 2024. godine bio zadužen za provedbu dijela programa čiji su korisnici bili organizacije civilnoga društva. Riječ je o dvijema darovnicama ukupne vrijednosti 48,25 milijuna kuna pod nazivom Blok darovnica za organizacije civilnoga društva te Partnerska blok darovnica. Tijekom provedbe programa, Ured je imao dvojnu funkciju, kao Posredničko tijelo i kao Izvršna agencija, odnosno kao jedno tijelo zaduženo za cjelokupan proces, od programiranja i objave natječaja, odabira projekata do praćenja provedbe projekta te potpore korisnicima do završetka provedbe.

U okviru dviju švicarskih darovnica financirana su ukupno 52 projekta u čijoj su provedbi sudjelovale 104 organizacije civilnoga društva, 114 osnovnih i srednjih škola, 19 jedinica lokalne/područne samouprave i 14 ustanova. Neki od korisnika bile su organizacije koje su prvi puta provodile ovakav tip projekta te im je to bilo dragocjeno iskustvo i učenje za buduće projekte, a neki su nastavili dodatno osnaživati svoj rad u područjima za koje su se specijalizirali. Organizacije civilnoga društva su se još jedanput pokazale kao bitan faktor razvoja lokalne zajednice te pokretači kreativnih i inovativnih rješenja za važne društvene probleme u području održivog razvoja i zaštite okoliša, izvaninstitucionalnog odgoja, volonterstva i mnogih drugih tema.

U nastavku možete pronaći više informacija o programu i upoznati se s projektima kroz osvrt nositelja projekata, obogaćen citatima i/ili dojmovima krajnjih korisnika i brojnim fotografijama koje su vizualno dočarale projektna događanja. S ciljem provjere uspješnosti projekata i ostvarenja ciljeva zadanih natječajnom dokumentacijom, provedena je i analiza rezultata i šireg učinka projekata. Namjera nam je informirati javnost o uspješnim rezultatima projekata te potaknuti i inspirirati druge organizacije civilnoga društva da se odluče i same prijaviti na buduće natječaje koji će biti raspisani u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje. Analizom smo također željeli istražiti u kojoj su mjeri rezultati projekata bili zaista održivi te provode li se aktivnosti i nakon završetka provedbe projekata.

Zahvaljujemo svim suradnicima i suradnicama iz Veleposlanstva Švicarske Konfederacije u Republici Hrvatskoj, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije i organizacijama civilnoga društva koje su provodile projekte, bez kojih ove društvene promjene ne bi bile moguće.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Blok darovnica za organizacije civilnoga društva

Pozivom za dostavu projektnih prijedloga „**Oснаživanje doprinosa organizacija civilnoga društva obrazovanju za održivi razvoj za unaprjeđenje ekonomske i socijalne kohezije**“ osigurala se dodjela sredstva iz Blok darovnice.

Cilj Poziva bio je promicati doprinos organizacija civilnoga društva ekonomskoj i socijalnoj koheziji te održivom razvoju lokalne zajednice.

Specifični ciljevi poziva bili su:

- povećati ulogu organizacija civilnoga društva u razvoju kompetencija djece i mladih u području održivog razvoja;
- osnažiti partnerstva organizacija civilnoga društva, škola i lokalne zajednice u podizanju svijesti o održivom razvoju;

Ciljane skupine bili su učenici osnovnih i srednjih škola, učitelji i nastavnici, zaposlenici u organizacijama civilnoga društva te volonteri.

Za financiranje projekata u sklopu ovog natječaja bio je raspoloživ iznos od 31.500.000,00 kuna. Projekti su se mogli financirati u iznosu do najviše 90% ukupnih prihvatljivih troškova projekta, pri čemu su potencijalni prijavitelji i partneri bili dužni osigurati sufinanciranje preostalih 10% iz drugih izvora ili vlastitih sredstava.

Kako bi se osigurala mogućnost prijave na natječaj prijaviteljima s ostvarenim manjim godišnjim proračunima te bez iskustva provedbe većih projekata, poglavito onih financiranih sredstvima Europske unije, osigurana je podjela proračuna Poziva u dvije financijske omotnice - grupe.

U slučaju prijave projekta na prvu grupu za dodjelu sredstava, udruga prijavitelj trebala je zadovoljiti uvjete da do sada nije provodila projekt financiran iz EU sredstava kao nositelj projekta i da nije imala godišnji prihod veći od 500.000,00 kuna.

Ukupna alokacija Poziva 31.500.000,00 kuna	Grupa 1.	10.000.000 kuna
	Grupa 2.	21.500.000 kuna

Iznos bespovratnih sredstava

	Najniža vrijednost	Najviša vrijednost
Grupa 1.	140.000,00 kuna	500.000,00 kuna
Grupa 2.	500.000,00 kuna	1.300.000,00 kuna

Ukupno je zaprimljeno 109 projektnih prijava na obje grupe Poziva za dostavu projektnih prijedloga, a financirana je provedba ukupno 43 projekta. Kroz prvu grupu Poziva financirana je provedba 22 projekta, a kroz drugu grupu Poziva provedba 21 projekta.

Više o projektima možete pročitati u narednom poglavlju.

Blok darovnica za organizacije civilnoga društva

Grupa 1

Karta s označenim sjedištima nositelja 22 projekta po županijama:

Ugovorena **22 projekta**

Ukupna vrijednost
ugovorenih projekata **9.744.320,01 HRK**

Ukupna vrijednost
isplaćenih sredstava **9.436.624,94 HRK**

Zajedno gradimo održivu budućnost

Udruga Biovrt - u skladu s prirodom

Područna škola Novo Selo Rok (u sklopu I.OŠ Čakovec), Osnovna škola Gornji Mihaljevec

Trajanje projekta: 01.3.2019.- 28.2.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 513.884,56

Lokacija projekta: Međimurska županija

Web stranica udruge/projekta:

 www.biovrt.com Facebook stranica projekta Edukativni video materijali

Kvalitetnim i primjenjivim edukativnim programima o bioraznolikosti, očuvanju prirode i održivom razvoju doprinijelo se povećanju kvalitete života i biosfere te zaštiti okoliša u Međimurskoj županiji.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- U sklopu projekta provedene su aktivnosti jačanja kapaciteta za 10 osnovnih škola, škole su motivirane za provedbu edukativnih programa, učenici 12 osnovnih škola educirani o zdravom načinu života, očuvanju prirode, bioraznolikosti i održivom razvoju kroz različite aktivnosti.
- Kroz volonterske akcije, dopunili smo edukativne sadržaje u okolišu partnerskih škola – posadili smo neobične voćne vrste, postavili kućice, pojilice i hranilice za ptice, koš za smeće, spremnike za reciklažu i klupice. U 10 suradničkih škola smo kroz 20 volonterskih akcija s učenicima, školskim osobljem i obiteljima učenika postavili 10 hotela za kukce, posadili 10 začinsko-ljekovito-cvjetnih te bobičastih gredica i dodatno opremili partnerske škole za provođenje

Aktivnost sadnje, škola Kotoriba

edukativnih aktivnosti. U Područnoj školi Novo Selo Rok tijekom dvije godine proveden stalni edukativni program i educirani učenici kroz više od 40 edukacija u školskom vrtu. U svim školama uključenima u projekt, uz gledanje edukativnih videa projekta, učenici su učili i o važnosti ptica u biosustavu i na koji način im mogu pomoći u opstanku.

- Veliki dio aktivnosti odrađeno u školama na licu mjesta, a dio radi epidemioloških mjera odrađeno on-line. Za sve sudionike snimljena video posjeta partnerskim školama i imanju Biovrta, a učenici su posjetili i novootvoreni centar „Med dvema vodama“ ustanove Međimurska priroda kroz video materijale.
- Kao edukativne alate koji će trajati generacijama, kreirana 4 edukativna videa, edukativni plakat i završni video projekta te isti prosljeđen svim svim osnovnim školama u RH. Na edukativnom plakatu „12 načina kako postati mali čuvar prirode“ predstavljeni načini čuvanja prirode i svijet oko sebe. U izradi plakata sudjelovali su učenici osnovnih škola iz Međimurja, čije smo crteže uključili u plakat.
- Tiskana edukativna brošura „Očuvajmo bioraznolikost“ o važnosti bioraznolikosti za zdravi planet, ali i za nas.

STeAM Lika – obrazovanjem do održivog razvoja

ZIR – zajednica i razvoj

Speleološko društvo „Velebit“, Centar za civilne inicijative, Osnovna škola „Dr. Jure Turić“ Gospić

Trajanje projekta: 1.09.2019. – 28.02.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 315.330,36

Lokacija projekta: Ličko-senjska županija

Web stranica udruge/projekta:

<http://udrugazir.hr/steam-lika/>

Facebook stranica projekta

U projektu su razvijeni novi programi terenske nastave i njihova realizacija kroz radionice – razvoj obrazovnih programa temeljenih na multidisciplinarnom pristupu obradi osnovne teme (održivost) kroz obrazovne metode koje se temelje na aktivnom, istraživačkom i iskustvenom učenju uz poticanje kritičkog razmišljanja.

Ako ne istražujemo, nećemo ništa ni doznati. Trebamo promatrati prirodu, zatim istraživati i donesti zaključak.“

Učenica 2.d razreda OŠ Dr Jure Turić iz Gospića.

Radionica „Kretanje vode u prirodi“

„Robotika“ ili kako nam roboti mogu pomoći u otkrivanju klimatskih promjena

Radionica „Učim o održivosti“ – koliki je moj ekološki otisak na planetu Zemlju

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Kroz uređenje lokacija u selu Kruškovac, uz osiguranje uvjeta za izvođenje terenske nastave osigurani su minimalni uvjeti za mogućnost samostalnog izvođenje terenske nastave pojedinih učitelja, ali i ostalih edukatora. Time je, nadamo se, započeo i razvoj naše vizije budućeg Centra za izvođenje terenske nastave u STEaM području.
- Razvijeno je 5 novih programa terenske nastave koji su metodološki raspisani u priručniku koji je nastao kao rezultat ovog projekta. Svaka radionica stavila je naglasak na očuvanje i zaštitu prirode i očuvanje bioraznolikosti, ali i potrebe za održivim razvojem. Isticanje vrijednosti same lokacije, kao i nabavljena oprema koja će se koristiti u svim narednim projektima na lokalitetu Kruškovac, ali i u Ličko-senjskoj županiji pomogla je da ZIR kao udruga postane centar edukacije i terenske nastave za učenike osnovnih škola u STEaM području.

EKOLAB

Udruga Zona za poboljšanje kvalitete življenja

Gimnazija Pula, Škola primijenjenih umjetnosti i dizajna - Pula,
Tehnička škola Pula, Hrvatsko udruženje
interdisciplinarnih umjetnika- HUIU

Trajanje projekta: 1.7.2019. – 31.10.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 540.711,44

Lokacija projekta: Istarska županija, Hrvatska

Web stranica udruge/projekta:

 <https://ekolab.udrugazona.hr/>

 Facebook stranica EKOLAB Pula

 Facebook stranice udruge Zona

EKO LAB je zamišljen kao mjesto učenja, razmjene znanja i eksperimentiranja u svrhu razvijanja kritičkog mišljenja, kreativnosti i inovativnosti učenika srednjih škola. Program se ostvarivao kroz suradnju škola, civilnoga društva i zajednice s ciljem stvaranja uvjeta za aktivno su kreiranje održivije i odgovornije budućnosti. Projektne aktivnosti provodile su se kroz konkretan primjer problema plastičnog otpada. Program je omogućio usvajanje znanja i vještina potrebnih za stvaranje proizvoda: od razumijevanja problema do ideacije, kreiranja prototipa te realizacije proizvoda.

*Izložba „Druga strana plastike“
u sklopu Eko weeka*

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Više od 80 učenika srednjih škola educirano o negativnim učincima plastičnog otpada u okolišu, a posebice u moru. Kroz teorijske i praktične primjere, radionice, kvizove, webinare, s učenicima se radilo na promišljanju mogućih rješenja za smanjenje te problematike. Kroz prikazivanje primjera dobrih praksi kao i Design thinking metodama korištenim na radionicama, potaknuto je na razmišljanje izvan okvira i povezivanju različitih tematskih cjelina kako bi ih potakli na inoviranje (primjerice, osmišljavanjem 3D printanih predmeta kroz procese promišljanja o problematikama zaštite okoliša). Učenici su kreirali nove proizvode od plastičnog otpada korištenjem mašina za recikliranje plastike te korištenjem 3D tehnologije štampanja s dobivenim recikliranim filamentom.
- Učenici su predstavili sav proces na manifestaciji EKO WEEK, na izložbi postavljenoj kod partnerske organizacije Hrvatskog društva interdisciplinarnih umjetnika. EKO WEEK je bio završni događaj na projektu na kojem su se kroz izložbu predstavili rezultati istog, no osim izložbe, organizirani su i razni drugi događaji poput predavanja i radionica otvorenih za javnost. Bio je to prvi EKO WEEK održan u Puli.
- Održivost projekta ostvarila se kroz opremanje prostora u Gimnaziji Pula u kojoj se EKO LAB i fizički smjestio te je dobio svoj nastavak kroz financiranje osigurano s Central European Initiative-a.

Globalni ciljevi - lokalne mogućnosti

Odred izviđača „Suvara”

Osnovna škola „Vladimir Nazor” Komletinci, Grad Otok

Trajanje projekta: 19.3.2019. - 18.12.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 237.289,31

Lokacija projekta: Vukovarsko-srijemska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska

Web stranica udruge/projekta:

 Web stranica projekta

U projekt su uključene lokalne udruge i društva te obitelji učenika kroz formalno i neformalno obrazovanje te informalno učenje te je osviještena lokalna zajednica o potrebi odgovornog ponašanja prema društvu i okolišu. Potaknuto je volontiranje u zajednici s ciljem razvijanja građanske odgovornosti i sustavnog promišljanja složene stvarnosti koja nas okružuje na lokalnoj razini što je pridonijelo rješavanju problema održivog razvoja na području lokalne zajednice.

” Nakon potvrde da smo prošli na projektu unutar udruge organizirali smo sastanak sa članovima i potanko im objasnili šta nas sve očekuje. Završetkom izlaganja upitali smo nazočne ima li tko šta za reći ili pitati. Jedan od mlađih članova se ustao i rekao da su ljudi iz Švicarske koji nam daju toliki novac sigurno izviđači.“

S aktivnosti istraživanja zavičaja, upoznavanje flore i faune Srijema

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projekt je obuhvatio niz aktivnosti: predavanje učitelja i vanjskih suradnika, edukativne radionice, terensku i istraživačku nastavu te iskustvene vježbe kroz koje su sudionici projekta osvijestili probleme održivog razvoja, upoznali se s 17 globalnih ciljeva te konkretnim aktivnostima u lokalnoj zajednici dali svoj doprinos ostvarenju specifičnih ciljeva projekta.
- Postavljeno je vanjsko vježbalište u sklopu škole kao partnera na projektu koje se koristi za tjelesnu i zdravstvenu kulturu i kao takvo je u kurikulumu škole te je također vježbalište dostupno svim stanovnicima i većoj lokalnoj zajednici te se svakodnevno koristi.
- Predavanje na temu održivog razvoja polučilo je veliki interes i zanimanje lokalne zajednice što je u konačnici dovelo do povećanja ugradnje solarnih ploča od strane sudionika predavanja.
- Nakon završetka projekta korisnici će i dalje nastaviti sudjelovati u sličnim aktivnostima koje su se provodile kroz projekt.

U sklopu škole postavljeno vanjsko vježbalište dostupno svim stanovnicima promjena

Izviđački koraci za održivi razvoj

Izviđački klub Javor Osijek

Osnovna škola Frana Krste Frankopana, Osijek, Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Trajanje projekta: 1.7.2019. – 30.4.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 568.937,79

Lokacija projekta: Osječko-baranjska županija, Hrvatska

Web stranica udruge/projekta:

🌐 <https://ikjavor.org> 📘 Facebook stranica nositelja projekta

📷 Instagram stranica nositelja projekta 📺 Youtube kanal nositelja projekta

Putem projekta djeci i mladima ponuđeni su programi u kojima su djeca i mladi korisno, zabavno i edukativno provodili svoje slobodno vrijeme, a istovremeno su putem igre, druženja, putovanja i ostvarivanjem izviđačkih zadataka/izazova razvijali svoje sposobnosti i kompetencije te stjecali znanja za život i to usmjereno sve prema održivom razvoju. Projekt je bio ispunjen bogatim programom u područjima značenja zaštite okoliša, ekonomskog blagostanja te društvene jednakosti i kohezije.

Bilo je vrlo korisno u ovim vremenima punim ograničenja, organizirati i provesti ovakav izlet. Svima nam treba osjećaj slobode i pripadnosti prirodi. I to je ostvareno unatoč hladnom, vjetrovitom i na mahove snježnom vremenu. Unatoč tome, bili smo cijelo vrijeme vani, hodali kilometrima po ne baš laganim i ravnim stazama. I uživali. Obišli i vidjeli dio povijesti i dio prirode. I nešto naučili. Vratili se s bolnim mišićima, promrzli i umorni. Sretni i zadovoljni. Djeca i njihovi roditelji također. Nije li to smisao izviđaštva.“

Zahvaljujući projektu uređene su i modernizirane prostorije u kojima je realizirano 29 radionica za tri skupine djece i mladih

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projektom su unaprijeđene vještine i znanja djece i mladih o održivom razvoju na temelju izviđačkih načela i metoda rada te je podignuta svijest među djecom i mladima o dobrobiti volontiranja kako za lokalnu zajednicu, tako i za osobni razvoj.
- Projekt je uključivao interaktivne radionice i edukacije o održivom razvoju za učenike te učitelje i nastavnike, volonterske akcije, posjete primjerima dobre prakse, uz mnogo boravka u prirodi.

Radionica na Kampu Zlatna Greda o obnovljivim izvorima energije

Kvartovske veze (nisu bezveze)

Udruga Zeleni klik!

Osnovna škola Prečko, Osnovna škola Nikola Tesla, Centar za kulturu Trešnjevka

Trajanje projekta: 1.3.2019. – 28.2.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 494.716,10

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Republika Hrvatska

Web stranica udruge/projekta:

<https://zeleniklik.hr> Facebook stranica projekta

Kroz projekt su osnivanjem i radom školskih volonterskih klubova kroz volonterske akcije, uz kontinuiranu edukaciju o održivom razvoju i permakulturi naglašena tri važna postulata: briga za planet, briga za zajednicu i pravedna raspodjela. Lokalna zajednica je kroz informiranje i kvartovska javna događanja uvidjela da – kvartovske veze nisu bezveze!

Oduševljenje učenika kada su uvidjeli kako se od prazne livade u mjesec dana može uzgojiti školski vrt prepun plodova, cvijeća i oprativača. Uživali su u aktivizmu i vidjeli kako je jednostavno mijenjati svijet oko nas malim koracima i suradnjom.“

Volonteri sastavljaju višoke gređice u novom školskom vrtu u OŠ Prečko

Volonteri OŠ Nikole Tesle promoviraju peticiju za smanjenu košnju livada na rubnim dijelovima grada te ostavljanje otočića koji se ne bi kosili tzv. vrtova leptira

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Kontinuiranim djelovanjem kroz edukacije o održivom razvoju i razvoju permakulture te kroz istraživanje problema u zajednici i traženjem mogućih rješenja povećala se uloga organizacije civilnoga društva Zelenog klika, koja je kroz edukacije razvila nove kompetencije.
- Oformljena su dva školska volonterska kluba. Uključivši u male volonterske akcije učenike dviju partnerskih škola započelo je mijenjanje uloge školskih volontera u aktivno sudjelujuće građane u zajednici, koji su svojim aktivnostima pridonijeli dobrobiti čitave zajednice i time dobili potvrdu da aktivni građani grade i mijenjaju svoju zajednicu da bude održivija.
- Kroz suradnju s mjesnom samoupravom i lokalnim upravljačkim tijelima predstavljene su aktivnosti volonterskih klubova te je povećan doseg informiranja o važnosti održivog razvoja.

Plakat za kampanju osnivanja volonterskih klubova u OŠ Prečko i OŠ Nikole Tesle

Mali humanitarko

Hrvatski Crveni križ - Društvo Crvenog križa Koprivničko-križevačke županije

HCK- Gradsko društvo Crvenog križa Koprivnica, HCK- Gradsko društvo Crvenog križa Đurđevac, HCK- Gradsko društvo Crvenog križa Križevci, OŠ Koprivnički Ivanec, OŠ Ljudevita Modeca Križevci i OŠ Molve

Trajanje projekta: 5.3.2019. – 4.3.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 557.440,87

Lokacija projekta: Koprivničko-križevačka županija, Zagrebačka županija, Istarska županija, Zadarska županija, Republika Hrvatska

Web stranica udruge/projekta:

🌐 <https://www.hck-koprivnica.hr>

U projektu se radilo na povećanju uloge organizacija civilnoga društva u razvoju kompetencija i aktivnog sudjelovanja djece i mladih u području održivog razvoja te osnaživanje partnerstva civilnoga društva, škola i lokalne zajednice u podizanju svijesti o održivom razvoju.

” **U Crvenom križu su nas učili humanosti. Sada znam koliko je važno pomagati. Naučila sam kako zamatati rane i kako ljudima prenijeti dobre emocije. Želim biti bolja osoba i jedva čekam da se u sedmom razredu upišem u Crveni križ te da volontiram. Sada sam samo mali humanitarko“**

Učenica Marijana Markov, citat s novinskog portala <https://epodravina.hr>

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Učenici svih osnovnih škola upoznati su s radom Crvenog križa, misijom solidarnosti, humanosti, pomaganja potrebitima i volontiranja.
- Povećala se uloga organizacije Društva Crvenog križa Koprivničko-križevačke županije u razvoju kompetencija i aktivnog sudjelovanja djece i mladih u području održivog razvoja Koprivničko-križevačke županije, osnaživanjem partnerstva Društva Crvenog križa Koprivničko-križevačke županije sa školama i lokalnom zajednicom u podizanju svijesti o održivom razvoju Koprivničko-križevačke županije.
- Sati odgoja za humanost su se provodili na satovima razrednih odjela u 5. razredima osnovnih škola na području Koprivničko-križevačke županije, čime se promicalo humanitarno pomaganje, dobrovoljni rad i održiv razvoj na području Koprivničko-križevačke županije.
- Humanitarne akcije nastavljene su i nakon provedbe projekta, i u svim školama dobili smo nove partnere, suradnike, otvorili sva vrata za suradnju, nastavnicima su ostavljeni korisni materijali koje mogu koristiti u radu s učenicima.

Ljetna škola Malog humanitarka održana na Pagu

Učenici vježbaju i uče o pružanju prve pomoći

Mali vrt za održivo sutra!

Udruga za promicanje održivog načina življenja GREDICA

II. osnovna škola Grada Varaždina, III. osnovna škola Grada Varaždina, IV. osnovna škola Grada Varaždina, i VI. osnovna škola Grada Varaždina

Trajanje projekta: 1.3.2019. - 29.2.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 347.905,53

Lokacija projekta: Varaždinska županija

Web stranica udruge/projekta:

 Facebook stranica udruge

Projekt je doprinio povećanju znanja i vještina kao i aktivnog sudjelovanja učenika nižih razreda osnovne škole, njihovih učitelja i nastavnika u sadržajima iz područja održivog razvoja - održiva proizvodnja i potrošnja hrane, zdravlje i tradicijska baština. Projektom se postavio temelji za njihov daljnji doprinos u tom području te je dugoročno utjecao na njihovu kvalitetu života, odnos prema prirodi, zajednici i resursima.

„...Učenici od najranije školske dobi uočavali su prirodne procese te razvoj biljaka od sjemenke ili sadnice do ploda kroz godišnja doba. Također, praktičan rad na gredicama je utjecao na razvoj poduzetništva kod učenika te na razvoj svijesti o važnosti održivog razvoja. Učitelji su bili zadovoljni takvim načinom rada jer su s učenicima mogli u neposrednoj stvarnosti s lakoćom ostvariti planirane odgojno-obrazovne ishode. Rad na školskom vrtu stavio je učenika u središte nastavnog procesa. Školski vrt tako postaje središnje mjesto za upoznavanje održivog suživota s prirodom.“

Margareta Živković, VI. OŠ Varaždin, učiteljica razrednog odjeljenja koja je sudjelovala u projektu

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Učenici su stvorili i održavali vlastiti vrt prema ekološkim načelima te kroz proces uzgoja vlastite hrane i bilja u vrtu naučili su osnove o okolišu, ekosustavima i njihovoj ravnoteži, važnosti bioraznolikosti, te važnosti odgovorne upotrebe prirodnih resursa. Sami rezultati ovakvog pristupa učenju trajniji su jer se učenje odvijalo aktivnim i iskustvenim pristupom. Učenici su osvijestili važnost održive (lokalne) proizvodnje i potrošnje, tj. kako odabir svakodnevnih namirnica može imati utjecaj na naš okoliš i prirodu koja nas okružuje, na njenu bioraznolikost i ravnotežu u ekosustavu.
- U sklopu projekta izrađeno je više edukativnih programa i pratećih materijala prilagođenih nastavnom planu i programu 1. ili 2. razreda koji je moguće integrirati u redovnu nastavu. Programe rada, zadatke za vježbu u formi Vrtlarskog dnevnika, kao i prezentacije moguće je preuzeti na stranici projekta.
- Kroz izradu planova i programa i nabavku materijala postavljen je temelj za daljnje aktivnosti vezane uz održivi razvoj i uzgoj hrane u školama partnerima.

- Školski vrtovi doprinijeli su pozitivnijem odnosu prema prirodi, zajednici i okolišu učenika.

Na lokaciji Čudesnih vrtova u Biškopcu učenici 1. i 2. razreda II. osnovne škole Varaždin učili su o uzgoju vlastite, ekološke hrane u povišenim gredicama te iz prve ruke učili o održivom razvoju

Učenici su predstavili projekt građanima u sklopu Festivala tikvi i održali radionice sisanja u čašice za zainteresiranu djecu

#MI MOŽEMO JEDNAKO – Djeca i mladi za otklanjanje stereotipa o muškarcima i ženama

Institut za istraživanje i edukaciju „Zaposlena mama“ (od 30.12.21. MODER)

Hrvatska zajednica županija, Sveučilište u Zagrebu - Filozofski fakultet, Osnovna škola Silvija Strahimira Kranjčevića Zagreb, Srednja škola Stjepana Sulimanca Pitomača

Trajanje projekta: 1.3.2019. - 31.8.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 575.049,11

Lokacija projekta: Republika Hrvatska, Virovitičko – podravska županija, Primorsko – goranska županija, Zagrebačka županija, Grad Zagreb

Web stranica udruge/projekta:

🌐 Web stranica projekta

Projektom se nastojala povećati svijest o rodnoj ravnopravnosti, spolnim stereotipima i rodnoj diskriminaciji kod učenika osnovnih i srednjih škola te njihovih učitelja i nastavnika.

” **Nastavnik pita učenike koju će srednju školu odabrati. Ani se sviđa elektrotehnička škola, no pribojava se da bi mogla biti jedina djevojka u razredu. Petar kaže da je jednom pred prijateljima rekao da bi volio raditi s djecom u vrtiću ili školi pa su mu se svi smijali i rekli da nije pravi muškarac. Od tada više nije siguran što bi volio raditi.“**

” **Nastavnik poziva djecu na sat tjelesnog. Daje im upute da se poredaju u kolonu te da za početak trče 3 kruga oko igrališta, s napomenom da dječaci kao i uvijek idu naprijed jer su brži, a djevojčice za njima.“**

Luna Stanić,
OŠ Ladimirevci,
PŠ Ivanovci

Učnički rad: Leon Rinkovec, OŠ Tužno

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projekt je podigao svijest o rodnim stereotipima i nužnosti jednakosti u obrazovanju. Provedeno je kvalitativno i kvantitativno istraživanje na velikom broju učenika (750 učenika) kojem je cilj bio utvrditi iskustva i stavove učenika povezane sa spolnim stereotipima i rodnom ravnopravnošću. Na taj način dobivena je empirijska slika stanja u ovom području što je omogućilo da sve intervencije i programi koji su razvijeni na temelju toga budu zasnovani na empirijskim podacima, relevantni za ciljane skupine te za dalje kreiranje javnih politika ovoga područja.
- Nastavno na rezultate istraživanja, izrađen je, proveden i objavljen program edukacije. Program je testiran i evaluiran te je provedena evaluacija pokazala napredak u percepciji jednakosti kod muških i kod ženskih sudionika, a materijali su dostupni za daljnje korištenje i provedbu.
- Projekt je potaknuo i učenike i nastavnike da razmotre vlastite stereotipe i suzbiju ih u školi i životu, ali i da postanu agenti promjene u školskom okruženju, šireći novostečeno znanje i svijest i među svojim kolegama koji nisu izravno obuhvaćeni projektom.
- Projektne intervencije, te kroz njih promijenjeni stavovi i znanje nastavnika i učenika, u dugoročnoj perspektivi su pozitivno utjecali i na unapređenje jednakosti u izboru smjera školovanja i karijere za učenike i učenice. U projektu je sudjelovalo ukupno 1.358 učenika.

Mladi za održivi razvoj Like

Klaster Lika Destination

Osnovna škola dr. Jure Turića, Srednja škola Plitvička jezera, Društvo „Naša djeca“ grada Gospića, Lička ekološka akcija

Trajanje projekta: 2.07.2019.-1.10.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 484.467,58

Lokacija projekta: Ličko –senjska županija

Web stranica udruge/projekta:

 Web stranica projekta

Projektom se željelo potaknuti stvaranje svijesti o potrebama održivog razvoja kroz djelovanje i jačanje organizacija civilnoga društva na području Ličko-senjske županije te kroz edukaciju djece i mladih.

Terenska nastava drugog programa izobrazbe u sklopu kojeg su osim čišćenja parka učenici učili o pticama i biljkama u parku

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Kod lokalnog stanovništva, posebice kod djece i mladih razvijena je svijest o važnosti održivog razvoja. Osim kod onih učenika i nastavnog osoblja koji su u projektu direktno sudjelovali, stečeno znanje prenet će se na ostalo stanovništvo usmenom predajom, postavljenim kantama za razvrstavanje otpada u školama kao i tiskanim priručnicima.
- Provedena je trodnevna edukacija o održivom razvoju i inovativnim metodama poučavanja u Institutu za razvoj i međunarodne odnose u Zagrebu.
- Osmišljen je i izrađen priručnik o održivom razvoju namijenjen nastavnom osoblju, zaposlenicima i volonterima organizacija civilnoga društva koji sadrži upute o inovativnim metodama poučavanja, održivom razvoju te prednostima i mogućnostima razvoja Ličko-senjske županije u skladu s održivim razvojem.
- Provedena tri programa izobrazbe od kojih je svaki program osim edukacija obuhvaćao i terensku nastavu.

Trodnevna edukacija o održivom razvoju i inovativnim metodama poučavanja

Početna konferencija projekta

Mladi za održivu zajednicu

Udruga mladih KRİK Slatina

OŠ Eugena Kumičića, Slatina; OŠ Josipa Kozarca, Slatina; SŠ Marka Marulića Slatina; Industrijsko-obrtnička škola Slatina; Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS) Stanica Orahovica

Trajanje projekta: 6.3.2019. - 30.6.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 183.820,55

Lokacija projekta: Virovitičko-podravska županija

Web stranica udruge/projekta:

🌐 <https://krik.hr> 📘 Facebook stranica projekta

Projektom se zainteresiralo učenike za ciljeve održivog razvoja, posebice za zaštitu okoliša, pametne i održive gradove te obnovljive izvore energije.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Učenici i drugi građani Grada Slatine potaknuti su na sudjelovanje u ostvarenju ciljeva održivog razvoja. U sklopu projekta održane su edukativne radionice o održivom razvoju u osnovnim i srednjim školama, učenici srednjih škola uključili su se u međunarodnu inicijativu "Precious Plastic", te su nabavljeni materijali za izradu strojeva za recikliranje plastike (koje učenici, zbog pandemije koronavirusa i uvedenih epidemioloških mjera, nisu mogli izraditi tijekom projekta).
- Učenici osnovnih škola su od članova Hrvatske gorske službe spašavanja naučili kako se sigurno ponašati u prirodi i osmislili vrlo uspješnu lutkarsku predstavu s lutkama izrađenih od otpada.
- Zbog nemogućnosti održavanja završne konferencije, građani su informirani o važnosti ciljeva održivog razvoja kroz seriju video-materijala.

Polaznici edukacije HGSS-a o ponašanju u prirodi

Lutkarska predstava s lutkama od recikliranih materijala

Srednjoškolci u posjetu elektranama na OIE

Najveća svjetska lekcija u Hrvatskoj

Institut za društveno odgovorno poslovanje

Osnovna škola Jabukovac, Zagreb, Udruga Lijepa Naša, Prva privatna gimnazija s pravom javnosti

Trajanje projekta: 1.3.2019. – 28.2.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 258.101,10

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Republika Hrvatska

Web stranica udruge/projekta:

<https://idop.hr>

Ovaj je projekt pridonio osvještavanju i edukaciji djece i mladih, članova njihovih obitelji te učitelja i nastavnika o globalnim ciljevima održivog razvoja za unaprjeđenje ekonomske i socijalne kohezije, kao i razvoju vještina i znanja o održivom razvoju učenika osnovnih i srednjih škola kroz četiri sposobnosti (učiti učiti, učiti činiti, učiti biti, učiti živjeti zajedno).

Kartaška igra Crni Petar na temu održivog razvoja

Online studijska posjeta u I. Privatnoj gimnaziji Zagreb

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Razvijen je edukativni nastavni materijal i interaktivni materijal o održivom razvoju na hrvatskom jeziku kako bi se stvorio kvalitetni temelj za stvaranje ekonomske i socijalne kohezije te uspostavljanje dijaloga organizacija civilnoga društva, obrazovnih ustanova i trgovačkih društava kao glavnih aktera u izgradnji i provedbi aktivnosti održivog razvoja.
- Oprema nabavljena za partnersku školu OŠ Jabukovac (solarni paneli i meteorološke stanice) koristi se i dalje u sklopu nastave fizike kao poticaj na raspravu o važnosti što većeg oslanjanja na obnovljive izvore energije u budućnosti, kao i veze između tradicionalnih izvora energije baziranih na fosilnim gorivima i opasnih klimatskih promjena koje oni u značajnoj mjeri uzrokuju.

Priručnik za nastavnike o globalnim ciljevima održivog razvoja

(O)DRŽI KORAK: Obrazovanjem romske djece i mladih do održivog razvoja zajednice

Udruga Roma Korak po korak

OŠ Fran Koncelak Drnje; OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“ Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Korak po korak; Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica; Koprivničko-križevačka županija

Trajanje projekta: 1.3.2019. – 29.2.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 474.838,13

Lokacija projekta: Koprivničko-križevačka županija

Web stranica udruge/projekta:

<http://udrugakorakpokorak.hr/>

Projekt je osmišljen kako bi učenicima romske nacionalne manjine omogućili bolji start u ranoj fazi školovanja, njihovim učiteljima olakšali rad, roditelje Rome motivirali da potiču svoju djecu na obrazovanje, te poticali učenike nižih razreda i njihove roditelje na bolju međusobnu suradnju u cilju stvaranja čim kvalitetnijeg ozračja odgoja i obrazovanja.

Bilo je toplo jutro, a učenici naše škole krenuli su u autobusom u posjet knjižnici. Kada smo došli u knjižnicu, iznenadilo me koliko tamo ima knjiga. Tamo nas je dočekala spisateljica. Nisam joj upamtió ime, no dobro se sjećam zanimljivih priča koje nam je čitala.

Poslije toga teta koja tamo radi, povelá nas je u razgledavanje. Vidjeli smo razne knjige: enciklopedije, slikovnice, stripove.

Bio sam oduševljen i jako zainteresiran. Ubrzo nakon našeg posjeta ponovno sam došao, ali ovoga puta s mamom. Posudio sam nekoliko stripova i knjigu Čudnovate zgrade šegrta Hlapića, koju rado čitam.“

Vito Vlahek, 3. razred, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“ Koprivnica, PŠ Reka

Radionica „Poticajno roditeljstvo“ PŠ Reka, OŠ Antun Nemčić Gostovinski

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Učenici nižih razreda su kroz kreativne radionice motivirani za učenje i korištenje knjižnice.
- Učinjen je korak za bolje obrazovanje djece i početak dobre suradnje svih zainteresiranih strana: učenika, učitelja, roditelja te lokalnih i područnih samouprava. Kod djece, roditelja i učitelja unaprijeđene su vrijednosti poput uključivosti i tolerancije, nužne za održivi razvoj društva.

Brošura o projektu

Radionica „Poticajno roditeljstvo“ PŠ Reka, OŠ Antun Nemčić Gostovinski

ODMaK- Održive škole za mlade poduzetnike

Hrvatsko društvo za biološka istraživanja

OŠ Hum na Sutli, OŠ Nepomuka Jemeršića

Trajanje projekta: 1.3.2019.-31.10.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 360.351,57

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Bjelovarsko-bilogorska županija, Krapinsko-zagorska županija

Web stranica udruge/projekta:

 <https://www.odmak-skola.hr/>

Kroz projekt je unaprijeđena kvaliteta obrazovanja učenika u osnovnim školama te im je omogućeno savladavanje novih kompetencija, znanja i vještina koje će ih pripremiti za budućnost i stvoriti novu generaciju građana koji razumiju važnost društveno odgovornog poslovanja i održivih sustava, koji shvaćaju da je kvaliteta života usko povezana sa stanjem ekosustava, koji cijene prirodne vrijednosti i racionalno koriste prirodna i osobna dobra te kroz vlastito sudjelovanje doprinose u donošenju politika u vlastitoj zajednici po pitanju zaštite prirode i okoliša.

„Roditelji su primijetili veliki napredak kod svoje djece u ispunjavanju obaveza, poboljšane ocjene u školi te općenito pojačani interes za „odrasle“ teme poput poslovnih obveza, novca, reklamiranja itd. Nastavnici su zamijetili napredak u ponašanju te oslobađanje u društvu kod djece koja su prije bila zatvorenija, pogotovo kod djece sa poteškoćama u razvoju. Učenici su stvorili jaka prijateljstva, povezali se kroz treninge te su bili u stalnom kontaktu kroz cijeli projekt kroz društvene mreže.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Učenici osnovnih škola partnera su naučili kako funkcionira održivo poslovanje kroz uzgoj hrane u akvaponским sustavima. Kroz rad u timovima, naučili su važnost organiziranja i praćenja poslovanja, važnost financija i marketinga te suradnje s lokalnom zajednicom. Tim za uzgoj je bio zadužen pratiti rad akvaponskog sustava te se brinuti za zdravlje riba i biljaka koje su u njima uzgajali. Svakodnevno su pratili kemizam vode kako bi osigurali optimalne uvjete u sustavima, te su bilježili rezultate i grafički ih obrađivali u programima. Radom u akvaponici učenici su razvili empatiju i odgovornost prema živim bićima koja ovise o njima te očuvanju okoliša kroz uštedu energije i resursa.
- Učenici su kroz ispitivanje tržišta učili o definiranju cijena proizvoda, u suradnji s timom za marketing i uzgoj su izrađivali financijski plan, sastavljali popise potencijalnih sponzora i donatora. Često ih se moglo pronaći za laptopima i kompjuterima za vrijeme pauze kako izrađuju pie-chartove i igraju se s grafovima.

Tim za financije je svoje znanje brusio u Excelu

- Učenici su kroz cijeli program radili na svojim prezentacijskim vještinama, te su se za njih organizirale rasprave i vježbe na teme poput održivih mjesta (grad, otok, selo), prezentirali su rad timova, izrađivali su plakate s pokusima koje su provodili na akvaponским sustavima.

Sadnja doniranih sadnica u sustav

Održivi razvoj društva kreće od mladih

Life Potential organizacija

ODRAZ, Škola za grafiku, dizajn i medijsku produkciju, Prva ekonomska škola Zagreb

Trajanje projekta: 29.6.2019.- 28.6.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 550.019,96

Lokacija projekta: Grad Zagreb

Web stranica udruge/projekta:

 Web stranica projekta

Projektom se nastojala povećati uloga organizacija civilnoga društva u razvoju kompetencija i aktivnog sudjelovanja mladih u području održivog razvoja te osnažiti partnerstva organizacija civilnoga društva, škola i lokalne zajednice u podizanju svijesti o održivom razvoju.

” **Iznenadilo me da stvari na koje nisam obraćala pozornost toliko utječu na okoliš.**“

” **Najviše mi se sviđjelo ispunjavanje kalkulatora ekološkog otiska zato jer je bilo zanimljivo i informativno, bilo je zanimljivo vidjeti rezultate. Shvatio sam da imamo veliki ekološki otisak.**“

Učenici o projektu

Jačanje stručnih kapaciteta škola o održivom razvoju i organiziranju zajednice

Učenički projekti održivog razvoja u školi i/ili lokalnoj zajednici

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- 100 učenika partnerskih srednjih škola osnaženo je za održivi razvoj zajednice putem 16 radionica. Učenici su osmislili i proveli volonterske akcije vezane za održivi razvoj u vlastitoj školi i lokalnoj zajednici uz podršku razrednika i partnerskih udruga. Time su već u srednjoškolskoj dobi preuzeli funkciju odgovornih građana, organizatora lokalne zajednice, nositelja održivog razvoja u zajednici te osvijestili kako mogu utjecati na nju. Edukacijom učenika na temu održivog i osobnog razvoja kod učenika se razvila tolerancija, širila perspektiva i osnažilo ih se za poduzimanje inicijativa održivog razvoja u školi i/ili lokalnoj zajednici kroz volonterske akcije.
- Kroz edukaciju nastavnika partnerskih škola, drugih nastavnika srednjih škola i predstavnika civilnoga društva na temu održivog razvoja i organizacije zajednice izgrađena je platforma i omogućena je edukacija budućih generacija učenika na temu održivog razvoja.
- Šira javnost upoznata je s konceptom održivog razvoja i potencijala utjecaja mladih na lokalnu zajednicu kroz dvije panel rasprave.

Osvijesti i prihvatiti promjenu

Savjetovalište Lanterna

Udruga osoba s invaliditetom Sunce; Ruke za bolju Makarsku; Javna ustanova Makarska razvojna agencija- MARA; OŠ Stjepana Ivičevića Makarska; SŠ fra Andrije Kačića Miošića Makarska

Trajanje projekta: 7.3.2019. - 6.9.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 398.207,39

Lokacija projekta: Splitsko-dalmatinska županija

Web stranica udruge/projekta:

🌐 www.savjetovaliste-lanterna.hr

Svrha projekta je podizanje svijesti javnosti o održivom razvoju kroz partnerstvo javnog i civilnoga sektora i ulaganje u održivi razvoj kroz edukaciju učenika osnovne i srednje škole, nastavnika i članova organizacija civilnoga društva i volontera. Pažljivo osmišljene edukacije, dramske radionice, eko radionice, volonterske aktivnosti, i promidžbene aktivnosti dovele su do veće osviještenosti djece, mladih te građana Makarske i Makarskog primorja o prihvaćanju življenja u skladu s načelima održivog razvoja.

Dramska skupina je osmislila video uradak o iskustvima vezanim za svijet bajki i svijet mašte i iskustvima vezanim za širenje virusa covid19, a sve to povezujući s održivim razvojem i življenjem u skladu s načelima održivog razvoja

Edukacija o biovrtlarstvu za naše najmlađe volontere

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Ovaj projekt je jedan od prvih projekata u lokalnoj zajednici koji je bio usmjeren na informiranje i obrazovanje javnosti o održivom razvoju i svemu što održivi razvoj podrazumijeva. U projekt su bile uključene osobe svih dobnih skupina, od onih najmlađih vrtičke dobi do najstarijih umirovljenika, kroz edukativne, kreativne aktivnosti te volonterske aktivnosti gdje su svi imali mogućnost dati svoj doprinos za boljitak lokalne zajednice.
- Djeca i mladi usvojili su vještine i znanja, te stekli nova uvjerenja o kvalitetnijem načinu življenja u lokalnoj zajednici. Također, kroz partnerstvo u provedbi projekta osnaženi su kapaciteti i prijavitelja i partnera, a usvojena znanja nastavit će se primjenjivati i prenositi dalje na širem geografskom području.

Obilježavanje Europskog tjedna održivog razvoja 31.5.2019. - mlade kuharske snage iz Srednje strukovne škole Makarska

Promicanje obrazovnog programa održivog razvoja u OŠ Brestje

Udruga „GRAD“

Osnovna škola Brestje

Trajanje projekta: 4.7.2019. – 20.10.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 300.051,81

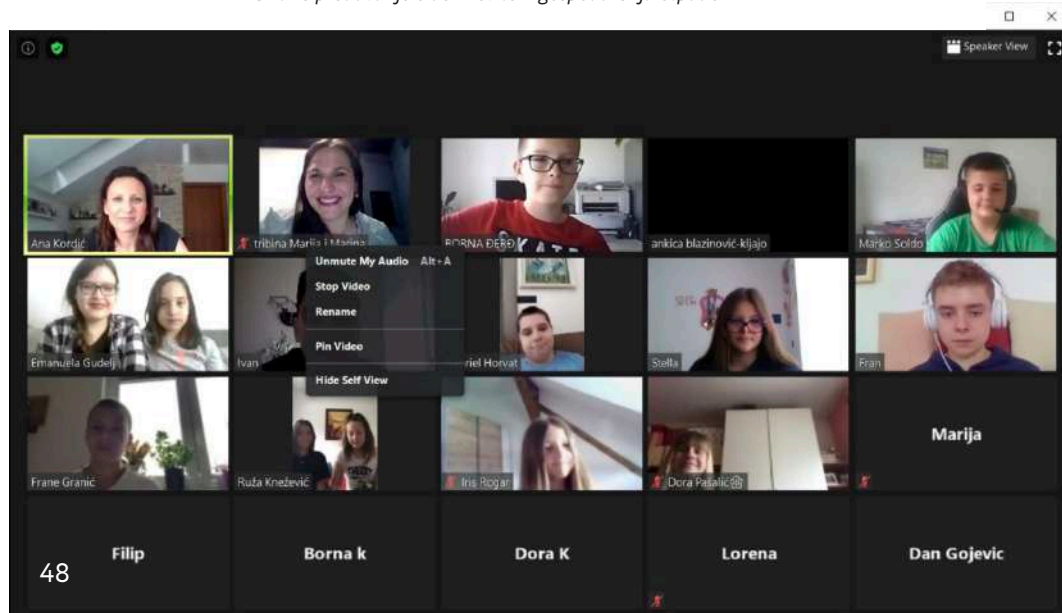
Lokacija projekta: Grad Zagreb i Austrija

Web stranica udruge/projekta:

🌐 <https://www.udruga-grad.hr/> Facebook stranica projekta

Tijekom projekta ojačani su kapaciteti i kompetencije u području održivog razvoja kako bi se ciljane skupine usmjerile na očuvanje okoliša i promicanje održivog razvoja od najranije dobi uz pomoć volonterstva i djelovanja u lokalnoj zajednici, a koji su ostvareni kroz projektne aktivnosti. Provođenjem aktivnosti ciljne skupine su osvijestile iznimnu važnost zaštite i očuvanja prirodne baštine te posrednim utjecajem na zdravlje i život pojedinca.

Online predavanje o učinkovitom gospodarenju otpadom

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

• Provedba projektnih aktivnosti doprinijela je jednakim mogućnostima spolnom nediskriminacijom uključujući u ciljnu skupinu učenika jednak broj djevojčica i dječaka. Školu pohađaju i učenici s poteškoćama u razvoju i učenici s invaliditetom koji su također sudjelovali u provedbi projekta kao i njihovi ostali vršnjaci. U sklopu aktivnosti projekta, akcije skupljanja plastičnih boca, djeci iz socijalno ugroženih obitelji financirani su izleti i školski pribor čime projekt direktno doprinosi pružanju jednakih mogućnosti i socijalnom uključivanju, a najvažnije od svega je da će se ovakva dobra praksa nastaviti i narednih godina.

• Ukupno je 15 članova udruge te učitelja/nastavnika ojačalo svoje kapacitete o gospodarenju otpadom za daljnje razvijanje kompetencija djece i mladih u području održivog razvoja.

• Održana su online predavanja (ukupno njih 21) o učinkovitom gospodarenju otpadom za sve učenike partnerske OŠ Brestje. Održano je 5 predavanja na temu obnovljivih izvora energije i 5 razrednih debata na temu „Najbolji obnovljivi izvor energije“. Ukupno je 496 učenika osvijestilo važnost održivog razvoja i aktivnog sudjelovanja u lokalnoj zajednici.

Maskota razreda

Senzibilizacijom do integracije

Udruga za promicanje stvaralaštva i jednakih mogućnosti Alternator

OŠ Petra Zrinskog, Zagreb

Trajanje projekta: 5.3.2019.-4.12.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 261.872,93

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Primorsko-goranska županija, Osječko-baranjska županija, Koprivničko-križevačka županija

Web stranica udruge/projekta: <https://senzibilizacija.alternator.hr/>

Projektom se putem iskustvenih radionica djecu bez teškoća u razvoju senzibiliziralo o načinima funkcioniranja osoba koje imaju oštećenja vida ili sluha koristeći kulturno djelo (film) kao jedan od ključnih alata. Velika većina kulturnih sadržaja u Hrvatskoj je i dalje nedostupna djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom. Domaći audiovizualni sadržaj nije titlan u kinima te je tako nedostupan gluhima; inozemni filmovi nemaju audio-deskripcije (ni u kinima ni na televiziji) te su tako nedostupni slijepima. Preduvjet promjene takvog stanja je informiranje i edukacija o potrebama osoba s invaliditetom/djece s teškoćama u razvoju i razumijevanje da i kulturni sadržaj mora biti jednako dostupan svima.

“ **Imali smo poveze na očima i slušalice na ušima, saznali smo da postoje filmovi prilagođeni gluhima i slijepima i bilo je jako zanimljivo.** “

Učenik 6. razred iz Svetog Petra Orehovca

“ **Slobodno mogu reći da nisam očekivala niti znala da ću proći sve aktivnosti s izuzetnom zainteresiranošću i radošću kroz sve dane provedene s vama. Pokušat ću neke od metoda i načina rada provesti u svojoj školi i mislim da ću biti uspješna kao i vaše voditeljice.** “

Sudionica edukacije u Daruvaru, učiteljica

Fotografija s radionice u OŠ Pečine u Rijeci. Učenicima su deprivirani osjetila sluha i gledaju isječak iz filma. Fotograf: Dario Hacek

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Više od 400 anketa provedenih u projektu potvrdilo je da upravo zbog nepoznavanja potreba i mogućnosti djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom postoje negativni stavovi i predrasude koji rezultiraju nedovoljnim poticanjem inkluzivnog ozračja u školama i društvu.
- „Ulazak u cipele“ djece i odraslih koji ne čuju i ne vide (primjerice učenici su gledali filmove s povezom na očima i slušalicama na ušima), ali i prezentiranje rješenja za prilagodbu filmova u vidu audiodeskripcija za slijepce i titlova za gluhe pokazuje kako se uz malo truda prepreke koje stoje na putu pristupačnosti svih audiovizualnih djela – filmova, ali i npr. kazališnih predstava, mogu vrlo lako otkloniti te postići inkluzivnost.
- Više od 180 učenika/ca uključenih u projekt senzibilizirano je za potrebe osoba koje imaju oštećenja vida ili sluha. Informirani, educirani i senzibilizirani učenici ključ su prema suzbijanju diskriminacije i u budućnosti mogu kreirati uvjete za povećanje integracije djece s teškoćama u razvoju i poticanje empatije kod svojih vršnjaka i odraslih.

Fotografija s radionice u OŠ Pečine u Rijeci. Učenici su deprivirani osjetila vida i slušaju isječak iz filma. Fotograf: Dario Hacek

Sinergija tradicije i baštine za održivu zelenu budućnost

Kulturna udruga kreativna, edukativa, aktiva - Kr&EdA

OŠ Suhopolje, Općina Suhopolje

Trajanje projekta: 16.7.2019.-15.7.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 466.676,13

Lokacija projekta: Virovitičko-podravska županija

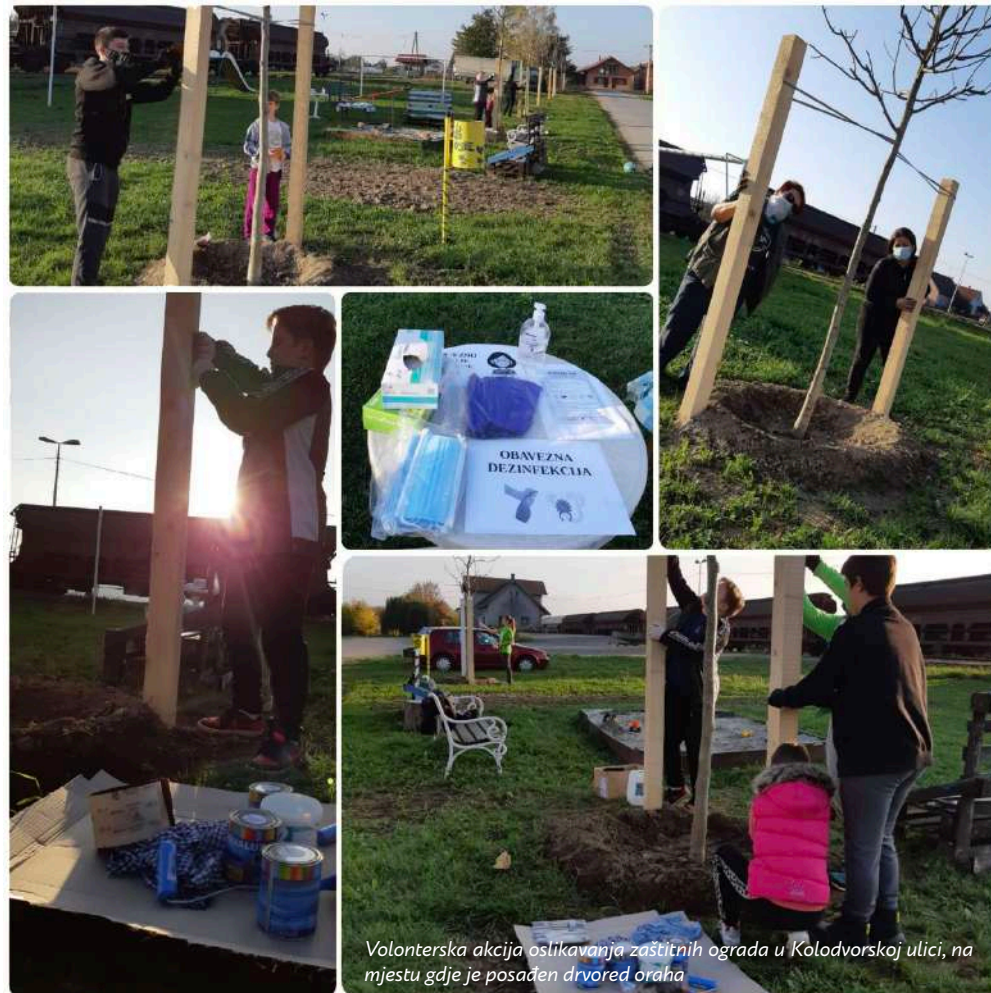
Web stranica udruge/projekta:

🌐 [Stranica o projektu](#) 🌐 [Facebook stranica projekta](#)

Projektom se nastojala podići svijest stanovništva o održivom razvoju kroz partnerstva organizacija civilnoga društva, škola i lokalne zajednice u svrhu ekonomske i socijalne kohezije.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projektne aktivnosti okupile su sudionike svih generacija. Međusobnom razmjenom znanja i iskustava i mladi i stariji obogatili su svoja umijeća i spoznaje. Pobuđena je svijest o potrebi dodatnih napora u očuvanju lokalne kulture i baštine, a kroz praktične „zelene“ aktivnosti koje su bile usklađene s edukacijama sudionika kod mladih je usađena svijest o potrebi očuvanja eko sustava i održivim izvorima energije.
- Trajni učinak projekta su objavljene dvije digitalne publikacije namijenjene edukatorima u školama i organizacijama (dostupne na Facebook stranici projekta) i tiskane publikacije tradicijskih recepata i kulturno-povijesne publikacije na temu arhitekture i jedinstvenosti neoklasicističke suhopoljske crkve sv. Terezije Avilske.
- Zasađeni su drvoredi ciljanih sorti koji će doprinijeti umanjenju negativnih efekata klimatskih promjena i adaptirana je samoodrživa vanjska učionica na korist svim polaznicima OŠ Suhopolje, njihovim učiteljima i gostima.

Predavanje za djecu o arhitekturi i povijesti crkve sv. Terezije Avilske

Sinergija održivog razvoja i poduzetničke aktivnosti u školskim klupama

Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce

PRONI Centar za socijalno podučavanje; OŠ Mitnica; Ekonomska škola Vukovar; SŠ Viktorovac; Gimnazija Antuna Vrančića Šibenik; OŠ Jurja Šižgorića; OŠ Antuna Gustava Matoša

Trajanje projekta: 08.3.2019. - 07.4.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 551.752,17

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Vukovarsko-srijemska, Osječko-baranjska, Sisačko-moslavačka i Šibensko-kninska županija

Web stranica udruge/projekta:

<https://www.ti-si-sunce.hr> Facebook stranica Youtube kanal

Provedbom ovog projekta dugoročno smo osnovnoškolcima i srednjoškolcima omogućili stjecanje vještina i kompetencija traženih na tržištu rada te time pridonijeli njihovoj većoj zapošljivosti. Važno je napomenuti da količina i vrsta znanja i vještina stečenih školovanjem vjerojatno najsnažnije utječe na položaj na tržištu rada osoba mlađe dobi, a isto tako može utjecati i na njihovu poduzetnost.

Radionica
Upoznaj proizvodni
proces

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Razvijen je model neformalnog obrazovanja o održivom razvoju kroz razvoj poduzetničkih kompetencija učenika na području 4 županije. Učenici su usvojili znanja iz dva područja: održivog razvoja i poduzetništva (osobito razvoja poduzetničkih vještina) u cilju poticanja razvoja kreativnosti. Učenici su počeli promišljati o zaštiti okoliša, društveno odgovornom poslovanju, odgovornoj proizvodnji, kao i o odgovornom pristupu radu općenito. O tim temama učenici su učili kroz module „Mali društveno odgovoran poduzetnik krije se u meni“ i „Što je to održivi razvoj - za moju poslovnu ideju“, obilježavanje Međunarodnog dana biološke raznolikosti i Dana zaštite prirode, nagradni natječaj „Od neupotrebljivosti do korisnosti“, Filmoteku

(prezentaciju filmova i natjecanje u kontekstu održivog razvoja), debatu „Na koji način poslovanje u zajednici utječe na mene kao učenika, odnosno na moje zdravlje i odnos s obitelji“.

- Za djelatnike obrazovnog sustava održana je konferencija na kojoj su predstavljeni inovativni pristupi ovim temama u radu s učenicima.

Konferencija za djelatnike
obrazovnog sustava Sinergija
održivog razvoja i poduzetničke
aktivnosti u školskim klupama

10 **Gospodarstvo**

PROJEKTI I RADIONICE

U Ekonomskoj školi Vukovar "Dan obojen poduzetništvom"

U okviru "Dana obojenog poduzetništvom" predstavljani su proizvodi izrađeni od recikliranih materijala koji su izrađeni na trenjnoj radionici u okviru projekta Sinergija održivog razvoja i poduzetničke aktivnosti u školskim klupama koju je s učenicima vodila Ana Armano Linta, produkt dizajnerica iz Zagreba.

Ove radionice dio su aktivnosti koje imaju za cilj kod učenika razviti kreativnost, stvaralaštvo i poduzetnički potencijal temeljen na održivom razvoju - pojasnila je ravnateljica Ekonomske škole Mira Majstorović. Projekt Sinergija održivog razvoja i poduzetničke aktivnosti u školskim klupama Ekonomska škola Vukovar provodi u suradnji s PRONI Centrom, a sufinancira ga Ured za udruge Vlade RH, kroz švicarsko-hrvatski program suradnje. Osim radionica, učenicima su u gostima bili i poduzetnici s kojima surađuju već treću godinu i kojima su predstavili svoje proizvode, vještbeničke tvrtke te projekt Praksa kod poduzetnika. Održan je i Okrugli stol na temu „Implementacija poduzetništva u nastavi i umrežavanje s lokalnim poduzetnicima“, a poduzetnik Mario Bajto održao je predavanje o svom poduzetničkom putu.

V.L.

Članak u Vukovarskim novinama o aktivnosti: „Dan obojen poduzetništvom“ i drugim aktivnostima u sklopu projekta

Učenje u zajednici

Dječji kreativni centar DOKKICA

Osnovna škola „Tin Ujević“ Osijek

Trajanje projekta: 1.7.2019. – 31.12.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 519.046,39

Lokacija projekta: Osijek, Osječko-baranjska županija, Hrvatska, Srbija

Web stranica udruge/projekta: <https://dokkica.hr/ucenje-u-zajednici/>

Povezivanjem različitih dionika lokalne zajednice i njihovim sudjelovanjem u provedbi projektnih aktivnosti nastojalo se podići svijest o važnosti provedbe kvalitetnijih sadržaja vezanih uz održivi razvoj. Projekt je doprinio jačanju dječje participacije za provedbu inovativnih modela učenja o održivom razvoju (suradničko učenje i trening za dječje trenere), jačanju građanskih kompetencija učenika i osnaživanju za samostalnu provedbu inicijativa i akcija u lokalnoj zajednici.

„**Sada puno više razmišljam o zdravlju i okolišu nego što sam prije.**“

Javni događaj Otvorenje Sretnog dvorišta DOKKICE - službeno predstavljanje kućice-učionice, novog prostora za učenje na otvorenom uz premijeru dječje eko predstave Pero i Vlatko – junaci prirode

Provedba kreativne radionice EKOLABOS na osječkom Eko festivalu

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projekt je ponudio kreativan i aktivan pristup odgoju i obrazovanju za održivi razvoj čije su pozitivne promjene najviše vidljive provedbom školskih inicijativa kojima su učenici i nastavnici rješavali društvene potrebe, a zajednica je dobila novi resurs – učionicu na otvorenom koju mogu koristiti sve škole u našoj zajednici.
- Vođenjem vršnjačkih radionica u sklopu Treninga za dječje trenere „Učenik za budućnost“ učenici su nadogradili svoje vještine poučavanja vršnjaka, a motiviranjem razrednih kolega na osmišljavanje školskih inicijativa stekli su dodatne vještine motiviranja drugih i pokretanja inicijativa. Na ovaj način učenici su dobar temelj za buduće aktivno djelovanje u svom okruženju, kao i za prepoznavanje potreba lokalne zajednice.
- Učenici koji su sudjelovali u školskim inicijativama dobili su priliku za kritičko i kreativno promišljanje, timski rad i aktivno djelovanje u svojoj zajednici. Kroz proces osmišljavanja do realizacije same inicijative upoznali su se sa svim elementima provedbe jedne inicijative, što je stvorilo temelj za razumijevanje koncepta stvaranja društvene dobrobiti i filantropije. Usmjeravanjem na cilj i aktivno djelovanje u smjeru društveno korisnog učenja, učenici su kroz iskustvo povezivanja sa zajednicom ostvarili dodatnu dimenziju obrazovanja.

Obrazovanje za održivi razvoj

Udruga žena Velike Pisanice

Osnovna škola Velika Pisanica, Općina Velika Pisanica

Trajanje projekta: 12.7.2019.- 11.10.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 491.443,88

Lokacija projekta: Bjelovarsko-bilogorska županija

Web stranica udruge/projekta:

🌐 <https://odrzivi-razvoj.velika-pisanica.hr/>

Projektom se nastojalo povećati znanja i vještine učenika i učitelja iz područja održivog razvoja, učvrstiti mrežu partnerstva na lokalnom nivou, stvoriti prostorne pretpostavke za stjecanje znanja i vještina i podići svijest šire zajednice o važnosti održivog razvoja.

Radionica o izradi kućica za ptice

Brošura o projektu

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Povećane su kompetencije, znanja i vještine učenika Osnovne škole Velika Pisanica iz područja održivoga razvoja kroz održavanje radionica i drugih edukativnih aktivnosti.
- Tiskano je 830 komada brošure o projektnim rezultatima i aktivnostima koje su podijeljene svim učenicima, gostujućim školama koje su sudjelovale na Info danima o održivom razvoju.
- Provedeni su građevinsko obrtnički radovi na adaptaciji školskog prostora za održavanje obrazovnih programa u zgradi partnerske osnovne škole, prostorija je opremljena namještajem, informatičkom i elektroničkom opremom, bio opremom za ispitivanje vode i tla te opremom za vrt.
- Organizirano je studijsko putovanje na reciklirano imanje Vukomerić za sve nastavnike i tehničko osoblje OŠ Velika Pisanica. Jednodnevnom izletu prisustvovalo je 38 djelatnika.

Adaptacija i opremanje održivog radnog unutarnjeg i vanjskog prostora

Kako bismo stvorili prostorne pretpostavke za stjecanje znanja prvo smo krenuli u adaptaciju unutarnjeg prostora od 75 m² Međugeneracijskog centra gdje smo kroz projekt uspjeli renovirati i opremiti učionice, pretpostavke: sanitarni čvorove i AB pristupnu rampu za osobe s invaliditetom.

Nabavljene su stolice, stolni ormari, police za knjige, ploča, sva potrebna informatička oprema kao što je prijenosno računalo, projektor, tableti za učenike i televizor. Nakon toga nabavljeni su i staklenik i povišene gredice koje se nalaze u dvorištu zgrade.

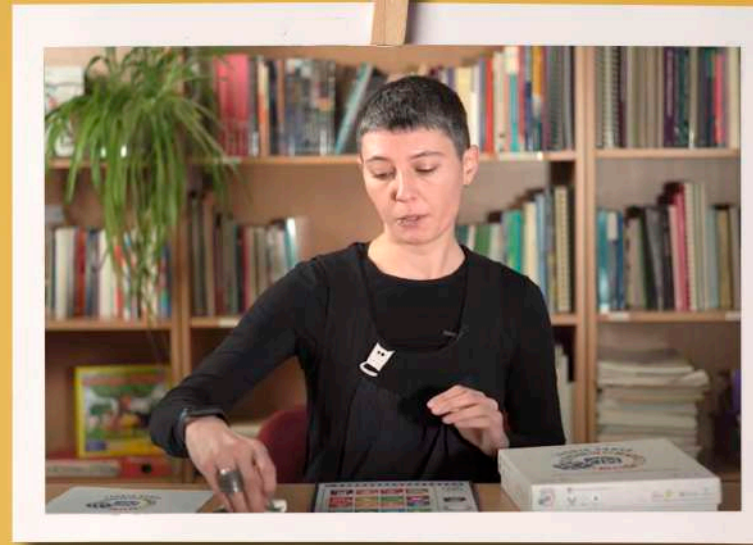

Programi izobrazbe za održivi lokalni razvoj

Izobrazba za održivi lokalni razvoj sastoji se od 10 povezanih radionica koje su provedene dva puta tijekom trajanja projekta kako bi što veći broj učenika sudjelovao na radionicama. Kroz programe izobrazbe imali smo priliku surađivati s mnogim udrugama koje se aktivno bave s provođenjem edukacija na temu održivog razvoja, obučavanja otkrivanja, recikliranja i slično.

Provedene su sljedeće radionice:

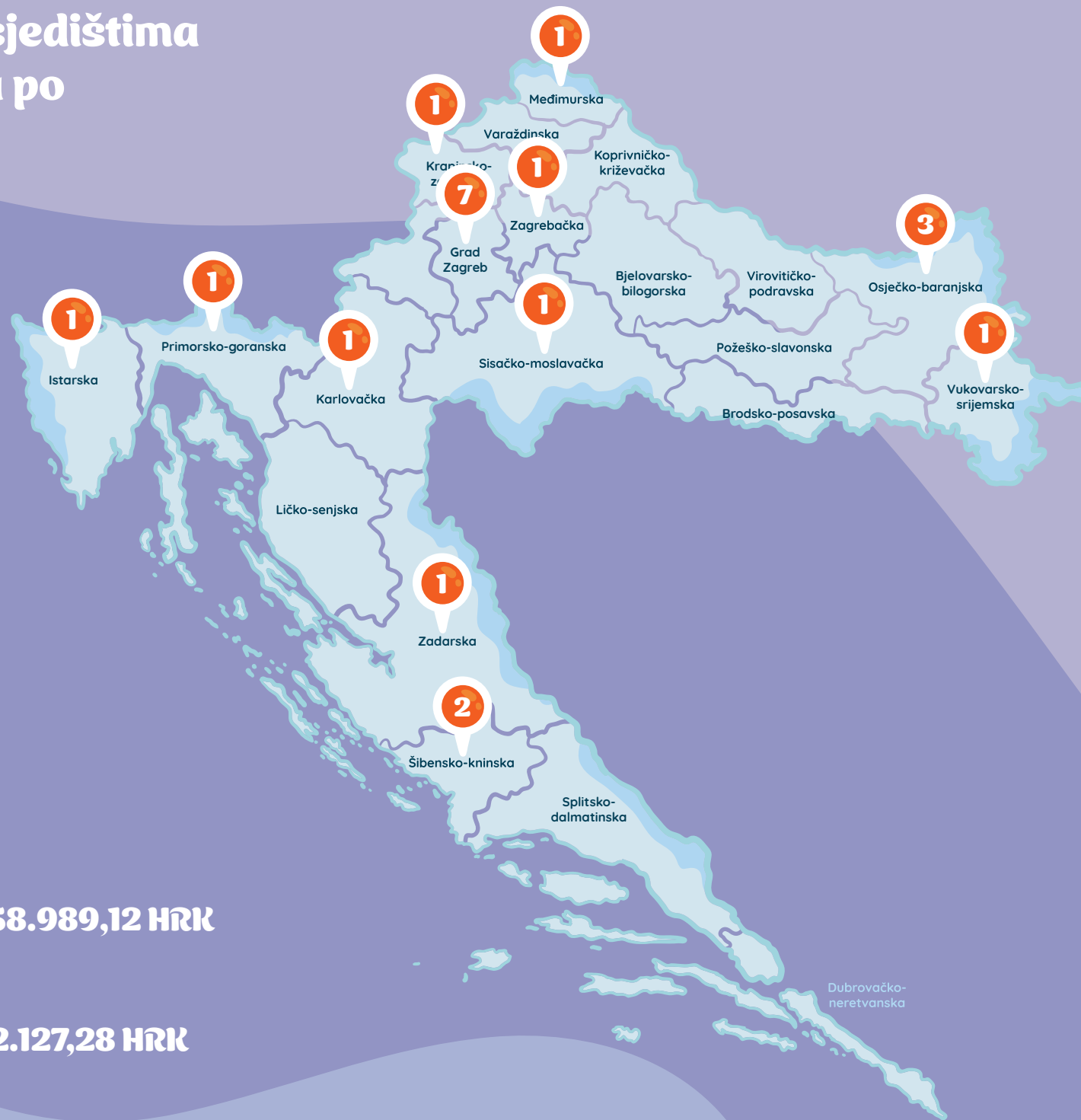
- „Mala škola održivog razvoja“
- „Ekološko vrtlaranje“
- „Zdrava hrana i održiva porođnja“
- „Recikliranje plastičnih vrećica, papira i odjeće“
- „Filcanje vune“
- „Kozmetika iz vlastite kuhinje“
- „Radionica izrade kućica za ptice“
- „Radionica izrade hranilica za ptice“
- „Radionica izrade hotela za kukcu“
- „Od idaje do održivog projekta“

Blok darovnica za organizacije civilnoga društva

Grupa 2

Karta s označenim sjedištima nositelja 21 projekta po županijama:

Ugovoren 21 projekt

**Ukupna vrijednost
ugovorenih projekata 25.358.989,12 HRK**

**Ukupna vrijednost
isplaćenih sredstava 24.772.127,28 HRK**

AMOR – Aktivni Mladi za Održivi Razvoj

Udruga za promicanje ekološke proizvodnje hrane, zaštite okoliša i održivog razvoja „Eko Zadar“

Osnovna škola „Petar Zoranić“ Nin, NATURA-JADERA javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije

Trajanje projekta: 30.4.2019. - 29.5.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.095.342,04

Lokacija projekta: Zadarska županija, Hrvatska

Web stranica udruge/projekta:

 www.ekozadar.hr/category/amor/ Facebook stranica

 Izrađeni programi iz biologije i građanskog odgoja i obrazovanja

Projekt se bavio promicanjem obrazovanja za održivi razvoj među djecom i mladima kroz izradu i provedbu četiri programa izobrazbe s naglaskom na održivi razvoj, zaštitu prirode, aktivno djelovanje za održivi razvoj i razvoj ljudskih prava. Suradnjom civilnoga i javnog sektora te lokalne zajednice u provedbi projektnih aktivnosti, stvorena su kvalitetna partnerstva za provedbu programa obrazovanja za održivi razvoj i jačanje svijesti o njegovim bitnim komponentama među djecom i mladima, ali i širom javnosti.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Jačanje suradnje između osnovnih škola, udruga i javnih institucija. U provedbu aktivnosti ukupno je bilo uključeno osam organizacija civilnoga društva te osam javnih ustanova. Udruge su imale priliku surađivati sa stručnjacima iz drugih organizacija te su zajedno doprinijeli razvoju, odnosno osuvremenjivanju obrazovnih programa u OŠ „Petar Zoranić“

Radionica na temu „Hranidbena mreža“ o međupovezanosti svih bića na Zemlji

Provedba programa „Mladi čuvari prirode“ gdje su djeca učila o tome što je „plavi ugljik“ i koja je biološka i ekološka važnost močvarnih područja

Nin te oplemenjivanju vanjskog i unutarnjeg školskog prostora u Ninu i Vrsima, poboljšanju vrijednosti turističke ponude Grada Nina kroz postavljanje dvojezičnih edukativno informativnih ploča, širenju informiranosti o važnosti zaštite ninskog Natura 2000 područja te općenito podizanju razine svijesti o važnosti razvoja praksi održivosti u kontekstu prilagodbe na klimatske promjene.

- Osmišljena su i provedena tri obrazovna programa za osnovne škole, a koji su na stranici udruge „Eko-Zadar“ i projektnih partnera dostupni i drugim školama te svim zainteresiranim organizacijama. U projektne aktivnosti, a ponajviše kroz sudjelovanje u provedi obrazovnih programa, ukupno je sudjelovalo 170 učenika/ca OŠ „Petar Zoranić“ Nin i Vrsi te 47 učenika/ca ostalih škola u Zadarskoj županiji.
- Osmišljen je edukativni program u javnoj ustanovi NATURA-JADERA koji se provodi i nakon završetka projekta.
- Jačanje suradnje među udrugama koje su bile uključene u projekt te razvoju znanja i iskustva. Tijekom trajanja projekta te po završetku projekta Udruga „Eko-Zadar“ i udruge „Društvo istraživača mora – 20000 milja“ i „Aurelia“ nastavile su suradnju kroz rad na dvije nove projektne prijave, dok se već provodi novi projekt s Ekološkom udrugom „Zrmanja“ i Volonterskim centrom Zadar.

SEA-sustainability Obrazovanje za održivi razvoj gastronomije i ribarstva

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu „Galeb“

Udruga za zaštitu prirode i okoliša te promicanje održivog razvoja "Argonauta", Institut za oceanografiju i ribarstvo, Turističko – ugostiteljska škola Šibenik

Trajanje projekta: 1.5.2019.-30.6.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 739.139,73

Lokacija projekta: Šibensko-kninska i Splitsko-dalmatinska županija, Republika Hrvatska

Web stranica udruge/projekta: <http://www.sea-sustainability.com/>

Kroz projekt se doprinijelo ekonomskoj i socijalnoj koheziji na području srednje Dalmacije putem obrazovanja za održivi razvoj u sektoru ribarstva i gastronomije.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Proširena su znanja te su se ojačale vještine i stavovi o održivom razvoju 74 učenika i 12 nastavnika Turističko-ugostiteljske škole Šibenik koja je u školski kurikulum uključila program izobrazbe za održivi razvoj. Podršku obrazovanju za održivi razvoj pružili su stručnjaci za ribarstvo, gastronomiju i održivi razvoj te je provedeno pet izvannastavnih aktivnosti: jednodnevni studijski posjeti Ribarskoj luci Tribunj na temu otpada iz mora te još jedan na temu održivog ribarstva, natjecanje učenika Turističko-ugostiteljske škole Šibenik u ribljoj gastronomiji na temu „Zero waste“, studijski posjet uzgajalištu bijele ribe i gastronomskom subjektu na temu održivog ribarstva i gastronomije „Misli globalno, kuhaj lokalno“ i studijsko putovanje u Split te posjet Institutu za oceanografiju i ribarstvo te ribarnici.

Natjecanje učenika Turističko-ugostiteljske škole Šibenik u ribljoj gastronomiji na temu „Zero waste“

- 22 nastavnika iz devet osnovnih, dvije područne i 10 srednjih škola iz Šibensko-kninske županije se usavršavalo za obrazovanje za održivi razvoj. Osmišljeno je novih 19 projekata za razvoj učeničkih kompetencija za održivi razvoj. Vrijednost programa prepoznalo je i Ministarstvo znanosti i obrazovanja te je izdalo suglasnost za provedbu obrazovnog programa. Odobrenje je udrugu stavilo u isti status s ostalim institucijama kojima je primarna aktivnost skrb o profesionalnom razvoju i stručnom unaprjeđenju učitelja i nastavnika te polaznicima usavršavanja omogućava prava za napredovanje i nagrađivanje u sustavu obrazovanja.
- Realiziran je igrokaz „Pobuna morskih plodova“, vidjelo ga je 586 gledatelja (pretežno djeca osnovnih škola, roditelji i nastavnici). Igrokaz u sebi obuhvaća sve vidove kazališnog izričaja pa se tako mogu jasno uočiti elementi burleske, drame, komedije, satire i lutkarstva. Predstava je na humorističan i djeci prilagođen način doprinijela podizanju javne svijesti u o važnosti odgovorne proizvodnje i potrošnje te očuvanja vodenog svijeta.
- Otisnuto je 500 primjeraka publikacije pod nazivom „Smjernice za konzumente plodova mora – odgovorna konzumacija gospodarski važnih morskih organizama“. Otisnuti su i edukativni letci i plakati na temu otpada u moru te na temu održivog ribarstva. Sve spomenuto nalazi se također u elektroničkom obliku javno dostupno na projektnoj stranici. Održana su i dva javna predavanja znanstvenika s Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita te dva slična uvodna predavanja na početnoj projektnoj konferenciji.

Studijski posjet uzgajalištu bijele ribe i gastronomskom subjektu na temu održivog ribarstva i gastronomije „Misli globalno, kuhaj lokalno“

Budućnost počinje danas: jačanje znanja i vještina mladih za izgradnju održivih lokalnih zajednica

Mreža udruga Zagor

Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Srednja škola Pregrada, Srednja škola Zlatar, Srednja škola Bedekovčina, Lokalna akcijska grupa Zagorje-Sutla, Zelena akcija i Krapinsko-zagorska županija

Trajanje projekta: 19.4.2019. - 18.4.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.208.267,44

Lokacija projekta: Krapinsko-zagorska županija

Web stranica udruge/projekta: www.zagor.info

Projektom se osnažilo mlade osobe, osobito srednjoškolce, za izgradnju održivih lokalnih zajednica kroz provedbu programa neformalnog obrazovanja koristeći inovativne metode rada, kombinirajući teorijski i praktični dio. Doprinijelo se većoj socijalnoj uključenosti mladih i njihovom preuzimanju uloge aktivnih građanina.

Volonterska akcija u Srednjoj školi Bedekovčina nakon završenih radionica u okviru edukativnog programa "Društvena pravednost i aktivizam"

Dvodnevna radionica za učenike/ce Gimnazije Antuna Gustava Matoša Zabok na temu energetike, a tijekom koje je izrađen solarni kolektor. Radionica je dio programa "Ekologija i održiv razvoj"

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Kroz provedbu tri programa obrazovanja: „Ekologija i održivi razvoj“, „Društvena pravednost“ i aktivizam“ i Volonterski program mladima 206 učenika dobilo je holistički pristup konceptu održivog razvoja, a koji obuhvaća ekološku, volontersku i demokratsku komponentu. Kroz 48 edukativnih radionica u sklopu ovih programa mladi su dobili teorijska i praktična znanja ključna za razvoj održivih lokalnih zajednica, ali i za njihov osobni, profesionalni i društveni razvoj.
- Organizirane su i provedene 4 volonterske akcije u partnerskim školama, po jedna u svakoj, a kroz koje je ukupno odrađeno 477 volonterskih sati. Održano je online studijsko putovanje u okviru kojeg su mladi imali priliku upoznati se s radom različitih organizacija. Po završetku edukacijskih aktivnosti mladi su nastavili kreirati i provoditi volonterske aktivnosti.
- Za prostor Centra za mlade Krapinsko-zagorske županije izrađen je plan gospodarenja otpadom, što je ujedno i primjer dobre prakse u području upravljanja centrima za mlade primjenjiv i na druge centre i organizacije civilnoga društva koje upravljaju javnim prostorima.
- Programi neformalnog obrazovanja mladima su omogućili stjecanje znanja i vještina iz područja ekologije, volonterstva i društvenog aktivizma primjenjive u osobnom i obrazovnom te kasnije profesionalnom životu. Kroz provedbu konkretnih volonterskih aktivnosti u školskoj i lokalnoj zajednici mladi su imali priliku primijeniti naučeno te samostalno kreirati ljepše i kvalitetnije okruženje u kojem žele boraviti, a vidljivi i opipljivi rezultati istih ostat će na korištenje i drugim generacijama. Edukativne aktivnosti osnažile su projektne partnere u području održivog razvoja te naučeno mogu primjenjivati unutar svojeg djelokruga rada.

Budućnost: za nas i za vas!

Hrvatski Crveni križ – Gradsko društvo Crvenog križa Čakovec

Osnovna škola Štrigova, ACT Grupa, Hrvatski Crveni križ – Gradsko društvo Crvenoga križa Sisak, Osnovna škola Ivana Kukuljevića Sisak, Agencija lokalne demokracije Sisak (ALD Sisak), Hrvatski Crveni križ – Gradsko društvo Crvenoga križa Donja Stubica, Osnovna škola Matije Gupca Gornja Stubica, Mreža udruga Zagor

Trajanje projekta: 1.6.2019.-31.5.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.439.424,98

Lokacija projekta: Međimurska županija, Sisačko-moslavačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Francuska

Web stranica udruge/projekta:

 www.crveni-kriz-cakovec.hr Facebook stranica

Projektom su osnažena partnerstva organizacija civilnoga društva i osnovnih škola s područja Međimurske, Krapinsko-zagorske i Sisačko-moslavačke županije u kojima se provodio program izobrazbe o održivom razvoju. Uz osnaživanje partnerstva organizacija civilnoga društva, ojačane su kompetencije djece u području održivog razvoja te unaprijeđeno aktivno sudjelovanje djece i roditelja u održivom razvoju lokalne zajednice.

Volonterska akcija izrade tradicijskog drvenog plotu u OŠ Matije Gupca Gornja Stubica – Područna škola Hum Stubički

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- U projektnim aktivnostima sudjelovalo je ukupno 140 učenika partnerskih osnovnih škola. Provedeno je 109 radionica s učenicima na teme ciljeva održivog razvoja te 24 obiteljske radionice pripreme za katastrofe.
- Tijekom projekta ukupno je provedeno 60 volonterskih akcija, po 20 u svakoj od škola uključenih u projektne aktivnosti. U radionicama su učenici i roditelji razvijali kompetencije u područjima razvoja osobnog identiteta, uvažavanja različitosti i drukčijih načina razmišljanja i življenja, djelovanja u skladu s načelima humanosti, povećali su znanje o funkcioniranju i složenosti prirodnih sustava, učili o ljudskim pravima, demokraciji i političkoj participaciji, razvijali odgovornost prema okolišu i životnom okruženju, stekli znanje o posljedicama ljudskih aktivnosti i vještine reagiranja/odgovora na iste. U volonterskim akcijama imali su prilike djelovati u svojoj lokalnoj zajednici, pomoći u rješavanju problema škole, njihove okoline i imati priliku utjecati na poboljšanje stanja svojim uključivanjem. Navedenim aktivnostima ojačane su kompetencije djece u području održivog razvoja i unaprijeđeno je aktivno sudjelovanje djece i roditelja u održivom razvoju lokalne zajednice.
- Razvijena su tri programa izobrazbe za održivi razvoj: 1. Ciljevi za budućnost Međimurske županije; 2. Ciljevi za budućnost Krapinsko-zagorske županije i 3. Ciljevi za budućnost Sisačko-moslavačke županije. Programe su usvojili školski odbori svih triju osnovnih škola.
- Zaključno, zajedničkom provedbom projekta devet partnerskih organizacija stvorena je suradnička mreža i uspješno je razvijen program izobrazbe za održivi razvoj. U tijeku pandemije i dva razorna potresa koja su zadesila Hrvatsku, učenici, roditelji djelatnici volonterskim su aktivnostima pomagali svojoj zajednici i pružali primjer humanosti i solidarnosti.

Volonterska akcija obrezivanja voćaka i uređenja vrtova starijih i nemoćnih osoba u zajednici – OŠ Štrigova

EdUTOPIJA 21 - stvaramo održivu budućnost

Zelena Mreža Aktivističkih Grupa (ZMAG)

Grad Velika Gorica, OŠ Eugena Kumičića, Velika Gorica, OŠ Novo Čiče, Područna škola Lukavec (OŠ Eugena Kvaternika), Velika Gorica, Područna škola Dubranec, (OŠ Eugena Kvaternika), Velika Gorica, OŠ Eugena Kvaternika, Velika Gorica, OŠ Vukovina - PŠ Rakitovec, OŠ Vukovina, Gornje Podotočje

Trajanje projekta: 19.4.2019. - 31.5.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.309.261,43

Lokacija projekta: Zagrebačka županija

Web stranica udruge/projekta: www.zmag.hr

Projekt EdUTOPIJA21 na inovativan je i praktičan način kod učenika i učenica razvio znanje i kompetencije u područjima održivog razvoja. U projektu se pazilo na ravnotežu između metoda poučavanja te se pored predavanja i prezentacija bitnih područja održivog razvoja iznimna pažnja posvećivala radionicama i uključivanju samih učenika i učenica u proces stvaranja i realizacije održivih i pravednih rješenja te razvijanju osjećaja za volontiranje, rad u lokalnoj zajednici i pomaganje potrebitima kako bi se na životnim situacijama pokazalo da je održivi razvoj bitan i za osnaživanje ekonomske i socijalne kohezije.

” **Edutopija nas ujedinjuje i uči kako je sve povezano i kako smo mi učenici jako bitni za našu zajednicu...**“

Učenica OŠ Novo Čiče

PŠ Rakitovec - Radionica „Vođenje projekata koji doprinose boljitku naših zajednica“

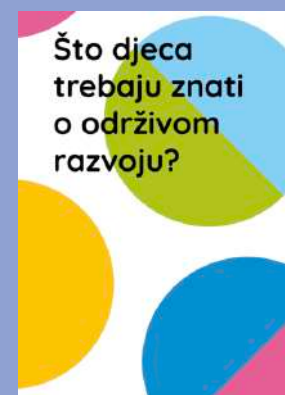
OŠ Novo Čiče - gradnja i sadnja u začinske spirale

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

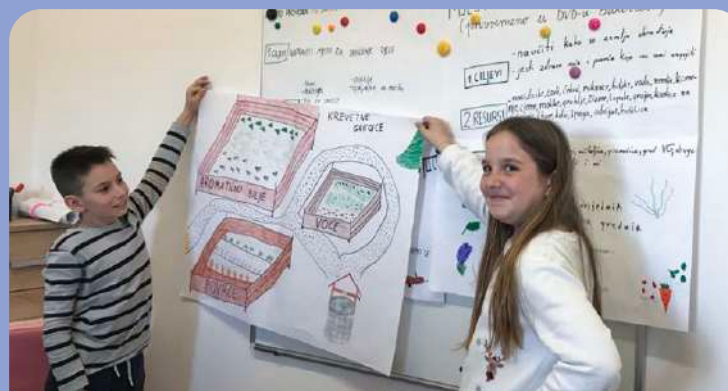
- Projektom smo povezali nastavnike s roditeljima, gradsku upravu s ravnateljima, ravnatelje međusobno, umrežili smo nastavnike svih škola i usmjerili ih na zajednički rad i zajednički nastup prema zajednici i medijima pri realizaciji ekoloških/permakulturnih/održivih projekata.
- Sedam škola je dobilo nove, reprezentativne školske vrtove/voćnjake/začinske vrtove.
- Preko tisuću specifično i inovativno educiranih učenika i nastavnika koji su zalag za zajednički kvalitetniju budućnost.

Plakat o ekološkim navikama

Edukativna publikacija za nove generacije

ECO-SOCIAL: Razvijam poduzetništvo, čuvam okoliš!

LAG Vallis Colapis

Socijalna zadruga Humana Nova Čakovec, Karlovačka županija, Srednja škola Duga Resa

Trajanje projekta: 1.8.2019.-31.1.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.267.702,20

Lokacija projekta: Karlovačka županija

Web stranica udruge/projekta:

 Facebook stranica projekta

Projekt je za cilj imao razvoj sustava edukacije nastavnika i učenika lokalnih osnovnih i srednjih škola za teme održivog razvoja, pri čemu se koristio i jačao postojeći školski sustav za usvajanje novih znanja o volonterstvu, društvenom poduzetništvu i uporabi otpadnog tekstila. Projektni partneri ojačali su svoje kapacitete za korištenje društvenog poduzetništva u uspostavi održivog modela rada sa školskim zadrugama na podizanja svijesti lokalne zajednice o održivom razvoju.

Edukacija za učenike u OŠ „Slava Raškaj“ Ozalj

Volonterska akcija sakupljanja tekstila u OŠ Turanj (Karlovac)

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Razvijen je sustav edukacije nastavnika i učenika lokalnih osnovnih i srednjih škola za teme održivog razvoja čime se ojačao postojeći sustav zadruga za usvajanje novih znanja o volonterstvu, društvenom poduzetništvu i uporabi otpadnog tekstila. Ukupno su provedena tri seta radionica za učitelje u šest glavnih škola te tri seta radionica za učenike u istih šest škola. Također su u projekt uključeni učenici šest dodatnih škola kroz motivacijske radionice koje su pod mentorstvom učitelja proveli učenici šest glavnih škola. U edukacije je uključeno ukupno 532 učenika te 29 nastavnika kroz ukupno 24 edukacije na temu: održivog razvoja, uložiti volonterstva i zadružne ekonomije te školskog zadrugarstva u održivom razvoju te osnovnim elementima uporabe tekstila. U projektu je sudjelovalo 11 OCD-ova i 30 volontera kroz provedbu volonterskih akcija sakupljanja tekstila.
- Kako bi se ojačali kapaciteti projektnih partnera za korištenje društvenog poduzetništva provedena su studijska putovanja projektnog tima u pogone Humane Nove u Zagrebu i Čakovcu te udrugama, zadrugama i poduzećima u Dubrovniku i Sinju.
- Ukupno su provedene tri volonterske akcije sakupljanja tekstila na kojima su uz škole i projektni tim sudjelovali i lokalni OCD-i te lokalno stanovništvo što je ojačalo socijalnu koheziju na kojima je sudjelovalo 2280 sudionika.
- Osnovana i registrirana podružnica Humane Nove Čakovec u Dugoj Resi koja je i opremljena.
- Ugrađena je platforma i rampe za pristup objektu osobama s invaliditetom kao i toalet prilagođen osobama s invaliditetom.
- Opremljena je učionica za aktivnosti učeničke zadruge Osnovne škole Žakanje kao škole koja je sakupila najviše tekstila na sve tri volonterske akcije.
- Potpisano je 11 sporazuma o razumijevanju i suradnji te nastavku suradnje nakon završetka projekta.

LORA – laboratorij održivog razvoja

Bioteka - udruga za promicanje biologije i srodnih znanosti

OŠ Borovje, Zagreb, Udruga BIOM, Udruga Hyla

Trajanje projekta: 1.6.2019. – 31.3.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.272.943,03

Lokacija projekta: Republika Hrvatska

Web stranica udruge/projekta: <https://lora.bioteka.hr>

Kroz projekt je osmišljen inovativni program obrazovanja za održivi razvoj i izrađen obrazovni program za 20 osnovnih škola utemeljen na specifičnim potrebama i zahtjevima svake škole te jedan obrazovni program organizacija civilnoga društva.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Uz usmjeravanje projektnog tima i mentorstvo 34 učitelja, 1.073 osnovnoškolca provela su 22 samostalna dječja projekta u 21 hrvatskoj županiji. Kroz ove projekte učenici su prepoznavali i rješavali lokalne probleme održivog razvoja, usko surađujući sa 107 volontera iz udruza, tvrtki i ustanova u svojim lokalnim zajednicama.
- Obrazovni koncept podrazumijevao je višemjesečni, samostalni rad djece na projektima održivog razvoja u lokalnim sredinama koji su mentorirali učitelji i djelatnici organizacija civilnoga društva koji su prethodno prošli šestodnevnu edukaciju o okolišnim, društvenim i ekonomskim elementima održivog razvoja s gostima predavačima iz Švicarske te iz niza hrvatskih organizacija civilnoga društva. Okosnicu projekta čini 17 ciljeva održivog razvoja UN-a, o kojima su se tijekom projekta pripremili i promotivni video materijali.

Ilustrirana karta osnovnih škola diljem RH koje su sudjelovale u projektu

Kolaž fotografija koje prikazuju provedbu projekta

Tate za 5 odabran kao najbolji učenički projekt održivog razvoja

Objava iz medija
www.otokpasman.hr o projektu OŠ Nevidane – Tate za 5

Misli održivo, djeluj održivo!

Centar za nestalu i zlostavljaju djeću

Grad Osijek, Ekonomska i upravna škola Osijek, Graditeljsko-geodetska škola Osijek, Aktivni umirovljenici Osijek

Trajanje projekta: 1.09.2019. - 31.08.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 979.726,20

Lokacija projekta: Osječko – baranjska županija, Republika Hrvatska

Web stranica udruge/projekta:

🌐 Web stranica projekta 📘 Facebook stranica projekta

Projektom su provedene edukativne, informativne i promotivne aktivnosti na području grada Osijeka s ciljem senzibiliziranja i informiranja opće populacije o konceptu održivog razvoja. Nadalje, uspješnom implementacijom projekta popularizirao se održivi razvoj na lokalnoj razini, poticalo smanjenje međugeneracijskog jaza te unaprijedili ekološki uvjeti u lokalnoj zajednici.

Budući da smo početkom projekta sudjelovali u akciji *Zasadi drvo, ne budi panj!*, naši volonteri su bili oduševljeni sudjelovanjem u akciji toliko da je jedna volonterka u budućim godinama postala aktivni član udruge koja provodi tu akciju te je koordinirala novim zelenim akcijama koje su provodili. Drago nam je da na ovaj način možemo utjecati na mlade ljude kako bi se aktivno uključili u poboljšanje zajednice u kojoj žive.

Radna bilježnica izrađena tijekom projekta

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Tijekom provedbe projekta srednjoškolci su se kreativno uključili u edukativne i praktične aktivnosti te dali svoj doprinos održivosti zajednice na način da su recikliranjem materijala izradili maketu osobe koja reciklira otpad, izradili su brojne plakate kako ručnim crtanjem, tako i u digitalnim programima te su osmislili prekrasne literarne sastave.
- Najaktivniji sudionici ovog projekta su bili umirovljenici i volonteri. Kroz provedbu aktivnosti uređenja okoliša – *Zasadi drvo, ne budi panj!*, volonteri su posadili nekoliko redova drveća na području Grada Osijeka te su sudjelovali u akcijama prikupljanja rabljene odjeće i obuće te kućanskih aparata. Uz to, aktivni umirovljenici su dosta aktivnosti provodili u prirodi, a najznačajnija aktivnost je bila izrada i održavanje vrta, čišćenje okoliša te prenamjena korištenih stvari.
- Kroz organizaciju stručnih rasprava, izgradnji digitalnog i fizičkog huba znanja o održivom razvoju, medijskoj kampanji te volonterskim aktivnostima u kojima su sudjelovati mladi osiguralo se da osim teorijskom izučavanja o održivom razvoju prođe praktična dimenzija, odnosno, primjena u svakodnevnom životu te pozitivan utjecaj na okoliš kroz volonterske i druge aktivnosti.
- Također, izrađena je radna bilježnica s materijalima o unaprjeđenju znanja i vještina održivog razvoja u vlastitoj zajednici koja omogućuje lak pristup informacijama i potiče čitatelja na aktivno sudjelovanje u održivom razvoju svoje zajednice.

Aktivnosti umirovljenika i volontera

Nova pravila igre

Udruga za razvoj civilnog društva SMART

Udruga Delta, Centar za kulturu dijaloga, Društvo „Naša djeca“ grada Gospića, Gradska knjižnica Rijeka, Srednja škola Ambroza Haračića, Osnovna škola Nikola Tesla i Grad Rijeka

Trajanje projekta: 01.05.2019.-31.12.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.181.465,63

Lokacija projekta: Primorsko-goranska i Ličko-senjska

Web stranica udruge/projekta:

🌐 <https://www.smart.hr/projekti/nova-pravila-igre/>

📘 Facebook stranica društvene igre o održivom razvoju

🌐 Online medijska platforma Rasadnik.fyi

Projekt je bio usmjeren na razvoj novih pristupa učenju, poučavanju i promociji održivog razvoja te aktivnog sudjelovanja djece i mladih utemeljenih na partnerstvu organizacija civilnoga društva, škola i lokalne zajednice.

Rasprava o najboljem učeničkom projektu na temu održive proizvodnje i potrošnje odjeće u sklopu „Akcije za 5!“ u Gradu Rijeci

Video o pravilima društvene igre o globalnim ciljevima održivog razvoja „Zadnja šansa“

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- U projektu je razvijeno i provedeno 7 programa izobrazbe: 1. Učenje djelovanjem za održivi razvoj, 2. Nova pravila odijevanja, 3. Nova pravila zdravog i ispunjenog života, 4. Nova pravila vrtlarstva, 5. Nova pravila participacije, 6. Nova pravila medija i 7. Nova pravila igranja u kojem je sudjelovalo 164 učenika.
- Provedena su i dva programa izobrazbe za održivi razvoj namijenjena predstavnicima organizacija civilnoga društva čime su osnaženi njihovi kapaciteti za podučavanje djece i mladih o održivom razvoju, Konferencija o održivom razvoju i Akademija o obrazovanju za održivi razvoj
- Provedene su tri javno-zagovaračke akcije djece i mladih iz Rijeke, Gospića i Malog Lošinja.
- Provedbom ovog projekta osnaženi su kapaciteti organizacija civilnoga društva za podučavanje djece i mladih o održivom razvoju, povećane su kompetencije djece i mladih za aktivno sudjelovanje u stvaranju održivih lokalnih zajednica te je povećana razina razumijevanja i zainteresiranosti lokalne zajednice za održivi razvoj.

Oaza za djecu

O.A.ZA.-Održiva Alternativa ZAjednici

Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota (udruga IKS) Petrinja, Osnovna škola Dobriše Cesarića Zagreb, Osnovna škola Davorina Trstenjaka Zagreb, Osnovna škola Ivan Goran Kovačić Gora, Osnovna škola Jabukovac, Jabukovac i Osnovna škola Katarina Zrinska Mečenčani

Trajanje projekta: 01.05.2019. - 30.06.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.444.087,51

Lokacija projekta: Grada Zagreb, Sisačko-moslavačka županija

Web stranica udruge/projekta: <https://oazainfo.hr/oaza-za-djecu/>

Ciljevi projekta bili su povećati ponudu izvannastavnih aktivnosti u školama, povećati kompetencije učenika u održivom razvoju, osnažiti i povećati vidljivost udruga u zajednici te podijeliti znanja o osnivanju školskih vrtova s drugim osnovnim školama i organizacijama civilnoga društva.

Kupili smo svu opremu i 17 tona kamena kojeg je kamion iskopao 300 m dalje od mjesta za jezero. Kako smo u tom periodu imali 12 međunarodnih volontera, a nismo imali sredstva plaćanja za prebacivanje kamena pao je dogovor da ćemo s volonterima prebaciti isti. Bilo je iznadprosječno toplo, a masa kamena od 10 do 300 kg. Volonteri su kamenje nosili/gurali/kotrljali/vozili do jezera, a kolega je slagao kamenje u jezero. Nakon dva dana rada volonteri su nas „mrzili“, međutim zajedno s nama nisu posustajali. Kada se ravnatelj škole Đarko Čindrić pojavio sa sladoledom to je bio festival, mislimo da niti jedan sladoled nije bio slađi. Nakon 7 dana intenzivnog rada nastalo je jezero koje je oduševilo volontere i nas same. Jezero danas krasi vrt škole te je mjesto sastanaka učitelja, učenika i prostor za opuštanje od školskih briga. Kad se male ruke slože!“

Projekt vrtno jezero u OŠ Davorina Trstenjaka

Vrtno jezero u OŠ Davorina Trstenjaka Zagreb

Vrtni festival OŠ Davorina Trstenjaka Zagreb

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Osmišljena je i provedena izvannastavna izobrazba za održivi razvoj namijenjena učenicima partnerskih škola. Radionice neformalne edukacije pokrivala su sve aspekte održivog razvoja: ekološki, ekonomski i socijalni te su se odvijale po principima izvanučionične nastave u školskim vrtovima. Osim toga, izrađen je priručnik za škole i organizacije civilnoga društva o osnivanju školskih vrtova te su razmjenjivana iskustva između djece, škola i udruga. U aktivnostima su sudjelovali lokalni i strani volonteri.
- Utjecaj aktivnosti na učenike i generalno atmosferu u školama kao i partnerskim organizacijama bio je vrlo pozitivan. Kroz provedbu aktivnosti razvijeni su čvrsti odnosi s partnerima, djelatnicima škola i učenicima koji predstavljaju temelj kvalitetnog rada i suradnje.
- Kroz organizaciju vrtnih festivala razvijeno je povjerenje roditelja i susjeda koji u značajnom mjeri doprinose očuvanju i širenju rezultata projekta. U suradnji dvije partnerske udruge razvijeno je duboko povjerenje i želja da i dalje budemo školama na raspolaganju i provodimo projekte sličnih sadržaja. Najvažniji dio je utjecaj na učenike koji su stekli pozitivne emocije koje će duboko zakopati u svoje srce te će postati ambasadori održivog razvoja društva. Nadasve tko može zamijeniti osmijeh djece i njihovu sreću kada ponovno ugledaju novu grupu međunarodnih volontera programa koja će s njima provesti nekoliko mjeseci.

Obrazovanje za održivi planet

Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek

OŠ "Mladost", Osijek, OŠ "Ivana Brlić Mažuranić", Strizivojna, Općina Strizivojna

Trajanje projekta: 1.5.2019. - 31.10.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.117.156,20

Lokacija projekta: Osječko-baranjska županija

Web stranica udruge/projekta:

<http://www.zeleni-osijek.hr/projekt/obrazovanje-za-odrzivi-planet/>

Facebook stranica projekta

Projekt je osnažio ulogu organizacija civilnoga društva u podizanju svijesti i razvoju kompetencija učenika, nastavnika te lokalne zajednice o održivom razvoju kroz osmišljavanje i provedbu 5 programa izobrazbe s temama zaštite okoliša, gospodarenja otpadom, održive potrošnje, klimatskih promjena, energetske efikasnosti i održivog korištenja prirodnih resursa, u kojima je sudjelovao 281 učenik.

„**Jedna od najboljih stvari u Zlatnoj Gredi su mi bile aktivnosti (penjanje na umjetnoj stijeni, vožnja kanuima, šetnje, društvene igre, filmske večeri). Također mi se svidjelo što sam naučila jako puno novih stvari o prirodi, životinjama, biljkama i nekim općenitim životno korisnim stvarima. Jako mi je drago da sam bila jedna od onih koji su uspjeli otići tamo jer je to bilo najbolje što mi se dogodilo u ovoj čudnoj korona godini**“

Lana Mačinković, 6. A razred

Terenska nastava s učenicima OŠ Mladost i OŠ Ivana Brlić Mažuranić u Eko centru Zlatna Greda

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Organizacije civilnoga društva, obrazovne ustanove i lokalne samouprave, učenici, nastavnici, djelatnici lokalne samouprave i pripadnici lokalne zajednice uključeni su u izobrazbu o održivom razvoju kroz teorijske i praktične edukacije, vježbe, zadatke i natjecanja, te je povećana svijest svih uključenih dionika o važnosti uočavanja problema u okolišu (npr. divljih odlagališta otpada), komunalnih problema (nerazvrstavanja otpada, nemogućnosti prikupljanja i recikliranja odvojenog otpada), nužnosti održivog gospodarenja otpadom unutar kućanstava te praćenja i reduciranja potrošnje energije te održive prehrane.
- Partnerske organizacije osnažile su svoje kompetencije i osigurale opremu za dugoročnu provedbu izobrazbe za održivi razvoj u svojim ustanovama.
- U Eko centru Zlatna Greda uspostavljeni su novi programi izobrazbe kroz multimediju, didaktička pomagala i nove edukativne radionice.
- Projektni rezultati predstavljeni su široj javnosti kroz konferenciju i festival održivog razvoja.
- Projekt je utjecao na znanje i svijest uključenih dionika o važnosti očuvanja prirode, klimatskim promjenama, održivom gospodarenju otpadom, reduciranju potrošnje energije. Metodološki okvir programa izobrazbe u budućnosti će se moći multiplicirati i u drugim područjima Hrvatske, a uspostavljenim partnerstvima u okviru projekta stvorena je podloga za razvoj i provedbu novih zajedničkih projekata.

Kreativnost na djelu – detalj s Festivala održivog razvoja u Zlatnoj Gredi

Odgoj za volontiranje i održivi razvoj u školama

Savez društava „Naša djeca“ Hrvatske

Društvo „Naša djeca“ Zabok, Osnovna škola Eugena Kumičića Slatina, Osnovna škola dr. Jure Turića Gospić

Trajanje projekta: 1.5.2019.-30.4.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 953.227,64

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Ličko-senjska županija, Virovitičko-podravska županija, Krapinsko-zagorska županija

Web stranica udruge/projekta: <https://ovor.savez-dnd.hr/>

Projektom su učenici i djelatnici u školama educirani, ojačane su im kompetencije i podignuta je svijest za razvoj volontiranja, održivih lokalnih zajednica te aktivno sudjelovanje. Korisnici projekta su se educirali putem radionica i volonterskih akcija koje su provodili u svojim zajednicama na temu održivog razvoja. Projektom je ojačana međusektorska suradnja škola, udruga i lokalnih zajednica na informiranju i senzibilizaciji djece i građana za važnost volontiranja i odgoja za održivi razvoj svake zajednice.

” **Prije projekta nisam čula za dječju participaciju. O tome ne učimo u školi.**“

Učenica uključena u volonterske aktivnosti

Edukacija za djelatnice u školama, Zabok 23.-25.01.2020.

Radionica na temu dječjih prava, OŠ Eugen Kumičić, Slatina

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Osmišljen je program edukacije o održivom razvoju, dječjoj participaciji i odgoju za volontiranje. Razvijen je jedan od korisnih Programa edukacije za odrasle i djecu o održivom razvoju i volontiranju. Škole su ojačale suradnju sa svojim lokalnim organizacijama civilnoga društva, kapacitete za rad školskih volonterskih klubova, provedbu volonterskih programa, popularizirajući i promovirajući volontiranje u široj zajednici.
- 12 koordinatorica iz škola i udruga društava Naša djeca koje su prošle program edukacije u Zaboku i stekla nova znanja u području dječje participacije, održivog razvoja i odgoja za volontiranje su nakon edukacije u svojim sredinama u školama i Društvu „Naša djeca“ prenijela stečena znanja djeci koja su bila uključena u projekt.
- Osmišljen je priručnik za edukaciju (program za edukaciju učenika i djece) i tiskan u nakladi od 500 primjeraka. Osmišljen je dvojezičan strip za djecu na temu 17 globalnih ciljeva, tiskan u 600 primjeraka te distribuiran djeci sudionicima u projektu, koordinatorima i volonterima.
- Kroz ukupno 50 radionica 119 djece iz Slatine, Gospića i Zaboka prošlo je radionice dječje participacije, odgoja za volontiranje i održivog razvoja. Djeca su zajedno s koordinatoricama i drugom djecom iz škole koja nisu prošla radionice provela šest volonterskih akcija u svojim sredinama kojima su aktivno doprinijeli boljem životu u zajednici.
- Na trodnevnom studijskom putovanju za 17 članova projektnog tima upoznali smo se s radom udruga iz područja dječje participacije, volontiranja i održivog razvoja. Na taj je način osigurana razmjena iskustava, primjera dobre prakse i umrežavanje između škola i organizacija civilnoga društva.

(O)drži moj korak!

Agencija lokalne demokracije Sisak

Sisačko-moslavačka županija, Gimnazija Sisak, Srednja škola Ivana Trnskoga Hrvatska Kostajnica

Trajanje projekta: 1.6.2019.-31.7.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.031.167,78

Lokacija projekta: Sisačko – moslavačka županija

Web stranica udruge/projekta: <https://Lda-sisak.hr/>

Projekt je doprinio promociji partnerstva organizacija civilnog društva i odgojno-obrazovnih ustanova u području volonterstva koje doprinosi ekonomskoj i socijalnoj koheziji te održivom razvoju u Sisačko-moslavačkoj županiji.

“**Poradila sam na komunikacijskim vještinama. Dobila sam želju pomagati drugima i sudjelovati u takvim akcijama. Puno mi je to značilo i potaknulo me još više na rad. Prošli smo i kroz sve ciljeve i jasni su mi i zanimljivi.**“

Učenica

“**Vjerujem da je dosta učenika vidjelo volonterski klub kao pozitivnu stvar. Vide ga kao način iskazivanja sebe u drugom svjetlu i traženja novih iskustava te se zato uključuju u projekt.**“

Učenica

“**Mene je oduševilo, što nismo morali vući djecu, oni su se samo pojavili čim smo krenuli. Bila sam potpuno pozitivna oduševljena kako su otvorenog uma i odrasli. Sa te strane vrlo pozitivno iskustvo, koliko su mi na predmetnoj nastavi zatvoreni, u ovom svijetlu projekta aktivni i pričljivi, i motivirani.**“

Školska mentorica

Trening za trenere - Praktični rad s mladima na ciljevima održivog razvoja u lokalnoj zajednici

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Razvijen je program izobrazbe o održivom razvoju kroz volontiranje, osnivanjem dva srednjoškolska volonterska kluba u Sisku i Hrvatskoj Kostajnici čije su aktivnosti usmjerene na ciljeve održivog razvoja i povećanom svijesti lokalne zajednice o mogućnostima međusektorske suradnje u promociji održivog razvoja kroz dobrobit i volontiranja.
- Razvijena je i testirana metodologija uključivanja tema održivog razvoja u nastavu kroz rad školskih volonterskih klubova, a u skladu s interesima učenika.
- Povećan je interes mladih za volontiranje i filantropiju kao područja gdje se mogu afirmirati, pokazati svoje vještine, učiti i stjecati nove kompetencije i vještine kroz zabavu i druženje.

Srcem drugima – volonterski klub Srednje škole Ivana Trnskoga, sadnja kivijsa u školskom voćnjaku

VoGSi – volonterski klub Gimnazije Sisak, pomoć nakon potresa u Sisku

OTISAK – Obrazovanje za socijalnu jednakost, koheziju i Solidarnost kroz Aktivno sudjelovanje djece

Roditelji u akciji - Roda

PRONI – Centar za socijalno podučavanje, Udruga Bacači sjenki, Osnovna škola Popovača, Osnovna škola Žitnjak, Osnovna škola Borovje, Osnovna škola Tin Ujević, Osijek, Osnovna škola Nikole Andrića, Vukovar

Trajanje projekta: 1.9.2019. – 30.9.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.126.991,68

Lokacija projekta: Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Sisačko-moslavačka županija, Grad Zagreb

Web stranica udruge/projekta: Web stranica projekta

Učenici, učiteljice i volonterke su kroz interaktivne radionice, online igru i e-tečaj stekli nova znanja o održivom razvoju s naglaskom na vrijednosti koje doprinose socijalnoj koheziji, posebice na volontiranje, solidarnost, participaciju, inkluziju i građanski aktivizam.

”

Bilo mi je jako lijepo i poučno. Ova radionica me navela na razmišljanje i naučila me da nikada ne osuđujem nekoga prije nego što ga upoznam ili po onome što su drugi rekli za tu osobu. Naučila me i tome da nemamo svi iste probleme i da uvijek budem dobra i poslušam svačiju stranu priče.“

”

Ovo je bilo jedno prekrasno iskustvo za pamćenje, voljela bih da ovo dulje traje, i da nas to uče u školi. Do sljedećega puta pozdrav svima gluhim i nagluhim osobama. Niste sami!“

Filmska radionica u OŠ Žitnjak u Zagrebu

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- U projektu sudjelovao 161 učenik viših razreda osnovnih škola, 10 učiteljica i šest volonterki u Zagrebu, Osijeku, Vukovaru i Popovači. Na početku projekta učiteljice, volonterke i učenici iz pet osnovnih škola sudjelovali su u senzibilizacijskim radionicama kojima je cilj bio osvijestiti vlastitu ranjivost i ranjivost vulnerabilnih društvenih skupina. Nakon tih uvodnih radionica sudjelovali su na radionicama hrvatskog znakovnog jezika na kojima su učili osnove dvoručne abecede uz suradnice iz Saveza gluhih i nagluhih Grada Zagreb. Na radionicama Brailleovog pisma i mobilnosti pomoću bijelog štapa i psa vodiča učenici, učiteljice i volonterke naučili su uz suradnice iz Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet osnove korištenja tablice i šila te kretanja pomoću psa vodiča.

- Održane su filmske i animacijske radionice s udrugom Bacači sjenki na kojima je izrađeno sedam kratkih igranih filmova u ukupnom trajanju od 50 minuta i 28 kratkometražnih animiranih filmova u tehnikama objektne, lutkarske, kolažne i pixilacijske stop-animacije u ukupnom trajanju od 42 minute. Animirani i igrani filmovi koje su djeca izradila javno su prikazani u kinima i školama u Zagrebu, Osijeku, Vukovaru i Popovači. Svaka partnerska škola je nakon radionica o provedbi javnih kampanja izradila svoju mini kampanju za pomoć u zajednici, a djeca su kroz online igru Čudovišna avantura mogla i virtualno sudjelovati u jednoj takvoj kampanji te kroz nju učiti o socijalnoj koheziji. Za učiteljice i učitelje izrađen je edukativni program, e-tečaj Održivi razvoj s praktičnim prijedlozima za direktan rad s djecom.

Informativni plakat za roditelje i učnike partnerskih škola

Plava Eko-patrola – vannastavni edukacijski program za održivi razvoj u priobalnim i otočnim lokalnim zajednicama Šibensko- kninske županije namijenjen osnovnim školama

Udruga za zaštitu prirode i okoliša te promicanje održivog razvoja Argonauta

Lokalna akcijska grupa – LAG More 249, Osnovna škola Murterski škoji, Općina Murter-Kornati

Trajanje projekta: 1.6.2019. – 31.3.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.278.675,85

Lokacija projekta: Šibensko-kninska županija

Web stranica udruge/projekta: <https://eko-patrola.org/>

Provedbom projekta doprinijelo se povećanju uloge organizacija civilnoga društva u razvoju kompetencija i aktivnog sudjelovanja učenika osnovnih škola u lokalnim zajednicama na otočnom i obalnom dijelu Šibensko-kninske županije u području održivog razvoja i to razvojem, testiranjem i implementacijom interdisciplinarnog izvannastavnog edukativnog programa za održivi razvoj za učenike viših razreda osnovnih škola. Osnažila su se partnerstva lokalnih dionika u podizanju svijesti o održivom razvoju kroz provedbu interdisciplinarnog izvannastavnog edukativnog programa za održivi razvoj za učenike viših razreda osnovnih škola.

Vođeni idejom da: “Istinsko značenje života otkrit ćeš onda kada zasadiš stablo pod čijom sjenom ne očekuješ sjediti.” Raduje nas što smo kroz projekt, metaforički rečeno, uspjeli zasaditi preko 160 sjemenki, a tko zna kolika će šuma patrolaša, ekologa i aktivista izrasti u budućnosti!”

Oslikavanje Frenovske klupe koja je bila postavljena u sedam osnovnih škola te ispred Edukacijskog centra

Plava Eko-patrola – priručnik za provedbu izvannastavnog edukacijskog programa za održivi razvoj

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projekt je rezultirao stvaranjem interaktivnog Kalendara Plave Eko-patrole koji sadrži fotografije i učeničke radove djece-patrolaša, ekološke datume i zanimljivosti o pojedinim eko-datumima, a kao posebno obilježje jesu datumi rođendana patrolaša koji su sudjelovali u edukativnim radionicama Plave Eko-patrole.
- Edukacijski centar za održivi razvoj otoka i priobalja Šibensko-kninske županije - adaptacijom i uređenjem prostora iznad ambulante u Murteru, sudionici projekta su sada dobili prikladno i opremljeno mjesto na kojem mogu prisustvovati različitim edukacijskim programima iz područja održivog razvoja.
- Frenovska klupa se postavila u sedam osnovnih škola te omogućila da patrolaši zadrže osjećaj zajedništva i pripadnosti jednoj grupi koja svojim vrijednostima i stilom života promovira održivi razvoj u svojoj lokalnoj zajednici i nakon formalnog završetka projekta
- Kroz pilot program Plave Eko-patrole osnaženo preko 160 učenika da budu aktivni članovi društva koji ekološki osviješteni stvaraju održiviju budućnost. Projektne aktivnosti su sumirane u promotivni video u kojem su korisnici projekta ujedno i glavni akteri.

Snimanje promotivnog filma

Razmišljajmo održivo - učimo mlade za održivi razvoj zajednice

ODRAZ-Održivi razvoj zajednice

Udruga za razvoj civilnog društva SMART, Udruga „MI“ – Split, Volonterski centar Osijek, I. gimnazija Osijek, Privatna umjetnička gimnazija s pravom javnosti, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju

Trajanje projekta: 1.7.2019. – 29.6.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK):

1.328.458,50

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska, Osječko-baranjska

Web stranica udruge/projekta:

 Web stranica projekta

Projektom se nastojao ojačati doprinos udruga održivom razvoju obukom srednjoškolaca o načelima održivog razvoja i poticanjem uključivanja mladih u život lokalne zajednice u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku.

Održavanje Akademije održivog razvoja za nastavnike

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Razvijene su kompetencije nastavnika i učenika te su učenici uključeni u održivi razvoj lokalnih zajednica. Partnerske organizacije su kroz Akademiju održivog razvoja za nastavnike proveli izobrazbu za nastavnike škola partnera u projektu kako bi stekli znanja i stavove o održivom razvoju, identificiranju društvenih problema i organiziranju zajednice te kroz posjete primjerima dobre prakse naučili o načinima aktivnog uključivanja učenika u život lokalne zajednice.
- Učenici iz škola partnera su educirani o održivom razvoju, važnosti uključivanja u lokalnu zajednicu i o volonterstvu u zajednici. Edukacijom nastavnika i učenika, škole partneri su potaknuti da u školi ili zajednici organiziraju aktivnosti kojima promoviraju načela održivog razvoja i potiču druge učenike i škole da se uključe u lokalnu zajednicu. Osim edukacije, nastavnici i učenici su izrazili svoje kritičko mišljenje putem debata koje su organizirane u školama, kroz Susret učenika, putem Natječaja o Globalnim ciljevima održivog razvoja, dramskih radionica, upitnicima o stavovima učenika o održivom razvoju i volonterstvu. Nastavnici i učenici su educirani o volonterstvu i načinima organiziranja volonterskih akcija te su kroz niz volonterskih akcija doprinijeli zajednici.
- Osnajeno je i partnerstvo udruga, škola i lokalne zajednice za aktivno uključivanje i volontiranje učenika u društvenim aktivnostima te je podignuta svijest javnosti o održivom razvoju. Škole partneri su kroz niz aktivnosti obilježili važne datume poput Dana planeta Zemlje ili Europskog tjedna održivog razvoja kako bi učenike potaknuli na uključivanje u život zajednice. Informiranjem o primjerima dobre prakse kroz panel rasprave, događanja i radionice, udruge i škole su informirane o aktivnostima drugih udruga i škola što im je otvorilo nove ideje za moguće suradnje u budućnosti. Održane su dvije panel rasprave u kojima se nastojala podići svijest nastavnika, predstavnika organizacija civilnoga društva i ostale zainteresirane javnosti o inovativnim pristupima učenja i o iskustvima suradnje i uključivanja srednjih škola u održivi razvoj lokalnih zajednica.

Aktivnost promoviranja načela održivog razvoja

Škole održivosti - obrazovanjem do aktivnog građanstva i društvene jednakosti

Zelena akcija

Klasična gimnazija, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna (ŠPUD), Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Udruga bivših učenika ŠPUD-a Zagreb – UBU, Udruženje za razvoj kulture „URK“

Trajanje projekta: 1.5.2019.- 30.6.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.134.766,16

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska županija, Sisačko-moslavačka županija, Koprivničko-križevačka županija, Zagrebačka županija

Web stranica udruge/projekta:

🌐 Web stranica projekta 📘 Facebook stranica projekta

Projektom su razvijene kompetencije učenika srednjih škola za razumijevanje održivog razvoja i kritičkog građanskog razmišljanja na tu temu te su osnaženi nastavnici za obrazovanje za održivi razvoj, koristeći inovativne metode.

„**Jedan od najkvalitetnijih i najprimjenjivijih seminara koje sam pohađala. Direktn rad s učiteljima omogućuje direktnu implementaciju u škole- tamo gdje je najpotrebnije.**“

Glas profesorice

„**Sviđa mi se što je zapravo sve tako pristupačno i što sve možemo napraviti u svojoj školi ili na svom odjelu. Dobili smo puno informacija i inspiracije.**“

Glas učenika

Okolišni filmski festival

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Održane su praktične radionice za učenike - radionica kompostiranja, radionica Reuse -Trash art-a, radionica izrade solarnih kolektora i radionica urbanog vrtlarstva. Također, u sklopu terenske edukacije o održivom razvoju održana su četiri virtualna studijska posjeta za učenike, virtualne šetnje „održivim gradovima“ – Koprivnica, Križevci, reciklirano i manje Vukomerić, zagrebački centri održivosti i Park prirode Lonjsko polje. Kroz direktan rad s učenicima i profesorima, produbili smo teorijsko i praktično znanje vezano za tematiku obrazovanja za održivi razvoj i građansku participaciju, posebno kroz brojne umjetničke projekte učenika, od izgradnje školskih vrtova, dizajna vizuala za Okolišni filmski festival (OFF), kreativnih priča i filmova. Učenici su znanje koje su dobili kroz edukativne programe primijenili na konkretne načine kroz uključivanje u problematiziranje i promišljanje održivosti kroz školske i izvanškolske aktivnosti.
- Organizirana su dva treninga za trenere Škole održivosti u sklopu programa jačanja kapaciteta nastavnika za edukaciju o održivom razvoju i primjeni novih metodologija u nastavi.
- Organiziran Okolišni filmski festival za koji su učenici sa svojim profesorima i mentorima iz Zelene akcije izradili cjelokupni vizual Okolišnog filmskog festivala, kao i sudjelovali u pisanju Homo Climaticuma – zbirke priča i pjesama o klimatskoj fikciji i njihovoj viziji svijeta.

Ulična izložba – street exhibition, plakata vizuala koje su napravili učenici umjetničkih škola ŠPUD iz Zagreba i ŠUDIGO iz Zaboka

Školska volonterska zajednica – snaga za održivi razvoj

Volonterski centar Zagreb

Hrvatska udruga za mirenje (HUM), Industrijsko-obrtnička škola Slatina, Ustanova – Industrijsko-obrtnička škola Slatina, OŠ Josipa Kozarca Slatina, OŠ Augusta Šenoae, Zagreb, O.A.Z.A. - Održiva Alternativa Zajednici, IX. Gimnazija Zagreb

Trajanje projekta: 1.8.2019. - 31.7.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.159.798,72

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Virovitičko-podravska županija

Web stranica udruge/projekta:

 Web stranica Facebook stranica Instagram stranica

Tijekom trajanja projekta u dvije lokalne zajednice uspostavljene su volonterske aktivnosti i ojačana je kohezija lokalnih dionika. Učenicima su sudjelovali u rješavanju socijalnih problema lokalnih zajednica te doprinijeli ostvarenju održivog razvoja. Učenicima su doprinijeli poboljšanju socijalne slike i kohezije lokalnih zajednica.

„ Jedan događaj koji svi pamtimo je kada nas je, otprilike mjesec dana nakon održane radionice o volonterstvu s iznimno zainteresiranim i aktivnim razredom iz OŠ Augusta Šenoae, kontaktirala njihova učiteljica i prenijela nam da su učenici odlučili na mjesečnoj bazi održavati „mini volonterske akcije“ u zajednici. Učiteljica nam je ispričala kako su učenici već pripremili sve za prvu akciju i da će, zajedno s roditeljima, sljedeći vikend bojati i čistiti park u blizini škole. Takvi pozitivni primjeri inspiriraju nas za daljnju edukaciju i upoznavanje učenika s volonterstvom“

Učenicima IX. gimnazije Zagreb dobili su stalke za bicikle kako bi ih se potaknulo na zdrav i ekološki način prijevoza

Radionica o nenasilnoj komunikaciji s prvim razredom iz OŠ Augusta Šenoae

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Provedeno je devet edukativnih programa održivog razvoja namijenjenih djeci i mladima, uspostavljeni su i opremljeni volonterski klubovi u četiri škole, 4.456 učenika razvilo je kompetencije iz područja održivog razvoja, volonterstva i nenasilne komunikacije i bilo potaknuto na volontiranje i aktivno sudjelovanje u izgradnji zajednice i postizanju socijalne kohezije.
- Osnažena su partnerstva OCD-a, škola i lokalne zajednice u podizanju svijesti o održivom razvoju te stvorena mreža dionika - predvodnika društvenih promjena u području školskog volontiranja i održivog razvoja kroz niz aktivnosti poput izrade i implementacije Kurikuluma, edukacije školskih koordinatorica volontiranja o menadžmentu volontera u školskom volontiranju i uspostavljanju volonterskih programa/klubova, pripremu i provedbu orijentacijskih radionica za učenike osnovnih i srednjih škola o volontiranju, radionice o zaštiti okoliša i održivom razvoju te radionice o nenasilnoj komunikaciji.
- Projektni rezultati uključili su priručnike o razvoju školskog volontiranja, s programima izvedbe orijentacijskih radionica za osnovne, odnosno srednje škole. Izrađeni materijali promovirani su u široj javnosti kako bi školsko volontiranje postalo standard u školama i kao takvo podržano od strane svih dionika u društvu.

UZBRDO - Učim Zamišljam Biram Rastem Djelujem Održivo

Nansen dijalog centar

ISKRA waldorfska inicijativa, Osnovna škola „Mladost“ Osijek, OŠ „Tin Ujević“, OŠ Vladimira Becića Osijek, Osnovna škola Dalj, Osnovna škola Zmajevac, OŠ Lug – Laskói Általános Iskola, Osnovna škola Blage Zadre, Osnovna škola Siniše Glavaševića, Osnovna škola „Vladimir Nazor“ Komletinci, OŠ „Antun i Stjepan Radić“ Gunja

Trajanje projekta: 1.6.2019.-31.7.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.168.119,75

Lokacija projekta: Županija Osječko-baranjska, Županija Vukovarsko-srijemska

Web stranica udruge/projekta:

<http://uzbrdo.ndcosijek.hr/> <https://www.ndcosijek.hr/>

[Facebook stranica Korisnika](#)

Projektom su ojačani kapaciteti, vještine, znanja i aktivno sudjelovanje učenika i njihovih nastavnika u području održivog razvoja u školama Istočne Hrvatske. Glavne aktivnosti projekta bili su treninzi za nastavnike, provedba radionica i mini projekata te terenske nastave za učenike, umrežavanje škola te izdavanje priručnika za nastavnike. Projektom je razvijana svijest o potrebi zajedničkog sudjelovanja svih dionika u izgradnji održive zajednice te promovirati odgoj i obrazovanje za održivi razvoj.

Terenska nastava s učenicima

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Više od 600 učenika i 50 nastavnika pokrenuli su male, ali značajne promjene. Usvajajući načela održivog razvoja, djelujući u razredu, svojim obiteljima, školi i zajednici pokazali su važnost zajedničkog sudjelovanja svih u izgradnji održive zajednice. Škole i nastavnici su aktivnosti održivog razvoja nastavili i po završetku projekta.
- U sklopu jačanja kapaciteta nastavnika i stručnih suradnika za odgoj i obrazovanje za održivi razvoj proveden je trening za učitelje u trajanju 45 sati, te su provedena dva studijska putovanja za učitelje. Učitelji su u dvije školske godine provedbe projekta osmislili, pripremili i proveli ukupno 68 različitih radionica sa učenicima i 41 mini projekt u školama na temu održivog razvoja.
- Proveden je trening Medijske pismenosti za učenike.
- Tijekom online nastave, učitelji i učenici kreirali su pet digitalnih sadržaja za poučavanje održivog razvoja.
- Provedeni su Završni susret učenika svih škola i Završna konferencija projekta namijenjeni razmjeni dobrih praksi i umrežavanju škola i sudionika projekta. Izdan je priručnik „Kako učiti, zamišljati, birati, rasti i djelovati ODRŽIVO“ s opisom radionica i mini projekata te metodologijom rada i izrađen je video materijal koji će služiti i drugim nastavnicima kao portfolio i inspiracija za projekte i programe Održivog razvoja.
- Izrađena je i sociološka studija „Odgoj i obrazovanje za održivi razvoj u školama Istočne Hrvatske“.

Priručnik: „Kako učiti, zamišljati, birati, rasti i djelovati ODRŽIVO“

Predstavljanje projekta i projektnih aktivnosti na Televiziji Slavonije i Baranje u emisiji OTVORENI STUDIO

Vrlin znanja – ulaganje u ljude i zajednice

DKolektiv

Zaklada Slagalica, OŠ Antuna Gustava Matoša, Medicinska škola Osijek, Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek, Grad Osijek

Trajanje projekta: 1.5.2019. - 31.10.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.299.236,67

Lokacija projekta: Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Virovitičko-podravska i Požeško-slavonska županija

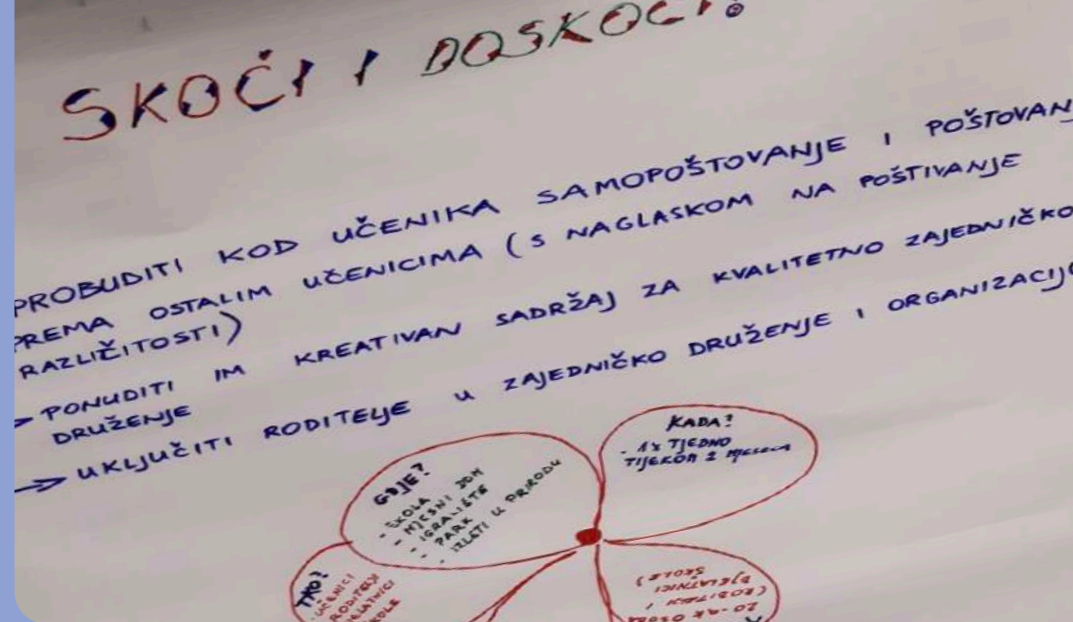
Web stranica udruge/projekta:

🌐 Web stranica projekta 📘 Facebook stranica projekta

Projekt je odgovorio na prepoznati problem nedovoljnog angažmana građana u održivom razvoju zajednice na području Slavonije i Baranje. Svih sedam osnovnih škola nastavilo je djelovati kao ključni pokretač promjena u svojim zajednicama te se s njima u suradnji razvijaju novi projekti i aktivnosti usmjereni društvenoj promjeni, a osobito sa školskim volonterskim klubovima.

Promotivni materijali

Edukacija za nastavnike „Razvoj školskog volontiranja“

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Aktivnosti projekta provodile su se u sedam zajednica u ruralnim sredinama koje su uključile 234 učenika i sedam nastavnika i stručnih djelatnika osnovnih škola. Nakon što su učenici i nastavnici dobili informacije o važnosti i mogućnostima volontiranja, u osnovnim je školama uspostavljeno sedam volonterskih klubova, koji će i nakon završetka projekta nastaviti organizirati volonterske aktivnosti.
- Kako bi se osigurala održivost, kroz projekt je uspostavljena suradnja različitih lokalnih dionika: mladih, škola, organizacija civilnoga društva, a svi oni osnaženi su za organiziranje zajednice radi provedbe inicijativa od općeg dobra. Zahvaljujući Ljetnoj školi održivog razvoja 19 srednjoškolaca produbilo je svoje razumijevanje održivog razvoja. Dodatno, kroz jednogodišnju edukaciju o demokraciji i održivom razvoju 20 nastavnika i predstavnika OCD-a osnaženo je za kontinuirano bavljenje pitanjima održivog razvoja te prijenos znanja i vještina na djecu i mlade. Održivost rezultata i njihovo širenje omogućeni su kroz dostupnost svih izrađenih materijala, koji dokumentiraju modele rada organiziranja zajednice i primjere dobre prakse angažmana građana u zajednici.

Znanje za održivo djelovanje

Zelena Istra

Centar za mirovne studije, Ekološka udruga "Krka" Knin, Osnovna škola Monte Zaro, Pula, Osnovna škola Šijana, Pula, Osnovna škola Kaštanjer, Pula, Gimnazija Pula, Osnovna škola Domovinske zahvalnosti, Knin, Srednja škola Lovre Montija, Knin

Trajanje projekta: 25.4.2019.- 24.4.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.239.814,49

Lokacija projekta: Istarska i Šibensko-kninska županija

Web stranica udruge/projekta:

<https://zzod.zelena-istra.hr/hr/> [Link na projektne publikacije](#)

Kroz projekt se uveo održivi razvoj u formalno i neformalno obrazovanje u šest osnovnih i srednjih škola partnera u Istarskoj i Šibensko-kninskoj županiji. Učenici, ali i nastavnici, u partnerskim školama usvojili su znanja i vještine u području održivog razvoja te povećali razumijevanje uloge vlastitog djelovanja u zajednici. Naučili su sudjelovati u oblikovanju sadašnjosti i budućnosti te smo kod njih razvili razumijevanje pojma održivi razvoj, odgovornost za njegovu primjenu i spremnost na suradnju sa zainteresiranim akterima u zajednici.

Izrada prirodnih sapuna,
OŠ Monte Zaro
Pula

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

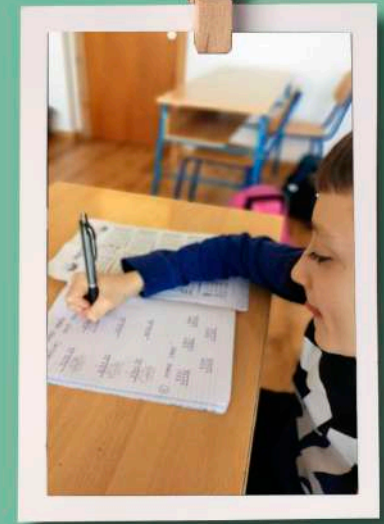
- Nastavnici su obrazovani za uključivanje koncepta održivog razvoja u nastavu, zatim su školski timovi u suradnji s udrugama provodili programe obrazovanja za održivi razvoj. Koristile su se participativne metode učenja koje razvijaju kompetencije i motiviraju učenike na djelovanje i shvaćanje uloge vlastitog angažmana u društvenim promjenama. Održivi razvoj se u svakoj školi obrađivao kroz redovnu nastavu integracijom održivog razvoja u različite predmete, putem vannastavnih aktivnosti i kroz školski projekt. Fokus je bio na djelovanju učenika koje uključuje roditelje i zajednicu, a posebna pažnja posvećivala se volontiranju učenika u zajednici.
- U suradnji s nastavnicima izrađen je priručnik za praktičnu provedbu nastave u području održivog razvoja čija se široka diseminacija osigurala objavom na internetu, promocijom putem mreža udruga i institucionalnih aktera.
- Razvijena je edukacija za provođenje jedne od šest strukturalnih dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja - održivi razvoj, koja se za područje cijele Hrvatske provodila tijekom i nakon završetka projekta, čime se postigla održivost rezultata.

Sadnja medonosnog vrta, OŠ Kaštanjer Pula

Uređenje „Staze jabuka“, Gimnazija Pula

Partnerska blok darovnica

Pozivom za dostavu projektnih prijedloga „Osnaživanje hrvatsko-švicarskih partnerstava za lokalni društveno-ekonomski rast i razvoj“ osigurala se dodjela sredstva iz Partnerske blok darovnice.

Cilj Poziva bio je unaprijediti ekonomski i društveni razvoj na lokalnim razinama u Hrvatskoj kroz suradnju i partnerstvo hrvatskih i švicarskih institucija, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te organizacija civilnoga društva.

Specifični ciljevi poziva bili su:

- doprinijeti održivom razvoju lokalnih zajednica i unaprijediti kvalitetu života kroz razmjenu znanja i iskustava;
- osnažiti partnerstva hrvatskih i švicarskih institucija, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te organizacija civilnoga društva;
- doprinijeti povećanju lokalnih (administrativnih, organizacijskih i suradničkih) kapaciteta za upravljanje lokalnim ekonomskim i društvenim razvojem.

Ukupna financijska sredstva dostupna u okviru ovog Poziva na dostavu projektnih prijedloga iznosila su 12.300.000,00 kn. Najviša stopa sufinanciranja iznosila je 90% ukupnih prihvatljivih troškova projekta, dok su potencijalni prijavitelji i partneri bili dužni osigurati sufinanciranje preostalih 10% iz drugih izvora ili vlastitih sredstva.

Financirale su se dvije grupe aktivnosti. Prva grupa se odnosila na suradnju između dviju država u područjima koja su važna za održivi razvoj lokalne zajednice, a druga grupa se odnosila na suradnju između dviju država u području sigurnosti na cestama. Također, najmanje 60% ukupne vrijednosti projekta bilo je potrebno utrošiti u Republici Hrvatskoj.

Ukupna alokacija
Poziva
12.300.000,00 kuna

Grupa 1.

8.800.000 kuna

Grupa 2.

3.500.000 kuna

Iznos bespovratnih sredstava

Najniža vrijednost

Najviša vrijednost

Grupa 1. i 2.

400.000,00 kuna

500.000,00 kuna

Grupa 2.

500.000,00 kuna

1.500.000,00 kuna

Ukupno je zaprimljeno 26 projektnih prijedloga, a putem ovog Poziva za dostavu projektnih prijedloga financirano je devet projekta, o kojima također možete više pročitati u narednom poglavlju.

Karta s označenim sjedištima nositelja 9 projekata po županijama:

Ugovoreno 9 projekata

**Ukupna vrijednost
ugovorenih projekata 13.744.674,82 HRK**

**Ukupna vrijednost
isplaćenih sredstava 13.471.243,42 HRK**

Partnerstvo za Socijalnu i Solidarnu Ekonomiju

Zelena Mreža Aktivističkih Grupa (ZMAG)

Komora za društvenu i solidarnu ekonomiju, Grad Ludbreg, Grad Pregrada

Trajanje projekta: 1.4.2019. - 31.5.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.498.169,95

Lokacija projekta: Krapinsko-zagorska županija, Varaždinska županija

Web stranica udruge/projekta: Web stranica projekta

Projekt je osnažio održivi lokalni ekonomski razvoj u gradovima Ludbregu i Pregradi i promovirao doprinos ispunjavanju Ciljeva održivog razvoja, gradovima koji su prihvatili lokaliziranu verziju Povelje vrijednosti i principa društvene i solidarne ekonomije Komore iz Ženeve.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Provedeno istraživanje o stavovima i potrebama stanovnika i glavnih aktera; na temelju istraživanja organiziran ciklus praktičnih seminara i treninga o društvenoj i solidarnoj ekonomiji, uz studijske posjete i mentorstvo, javna događanja i promotivne aktivnosti. Razvijena dva lokalna modela dobre prakse za postizanje ciljeva održivog razvoja temeljena na konceptima društvene i solidarne ekonomije u Ludbregu i Pregradi i osnaženi lokalni kapaciteti za njihovu provedbu.

*Konferencija o dobroj ekonomiji,
Zagreb Konferencija o dobroj
ekonomiji, Zagreb*

Studijsko putovanje u Švicarsku, Ženeva

- Uspostavljen je Centar podrške razvoju društvene i solidarne ekonomije u Hrvatskoj (DSE Centar), koji će pružati podršku jedinicama lokalne i regionalne samouprave i organizacijama civilnoga društva u razvoju modela dobre prakse koji se temelje na načelima društvene i solidarne ekonomije. Komora za društvenu i solidarnu ekonomiju Ženeve kao kvalitetno uspostavljena i iskusna organizacija prenijela je hrvatskim partnerima svoje stručno znanje i ekspertizu za lokalni društveni i ekonomski razvoj kroz promociju, zagovaranje i praktičnu podršku društvenoj i solidarnoj ekonomiji u Hrvatskoj.
- Primijenjena je i promovirana kultura suradnje i solidarnosti između različitih aktera u lokalnim zajednicama. Širokom i učinkovitom međutematskom i međusektorskom suradnjom, participativnim pristupom upravljanju zajedničkim resursima i odgovorima na zajedničke probleme može se graditi društveni razvoj utemeljen na ljudskim pravima i boljim odnosima između aktera u lokalnoj zajednici. Razvijeni su i inovativni mehanizmi uključivanja građana u (su)upravljanje i kreiranje javnih politika za poboljšanje kvalitete života kroz participativna vijeća građana u lokalnim zajednicama.
- Izrađen Priručnik društvene i solidarne ekonomije u lokalnim zajednicama kojim želimo ohrabriti gradove iz Hrvatske da se umreže i stvore sinergijski potencijal koji zaista transformira lokalne zajednice prema općem dobru i solidarnosti, održivosti i otpornosti.

CROCHET

Institut za političku ekologiju (IPE)

NetHood Association, Pravo na grad /Right to the City, Zelena akcija /Friends of the Earth Croatia, Savez udruga Operacija grad /Alliance Operation City

Trajanje projekta: 2.4.2019. – 31.10.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.605.978,83

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Švicarska

Web stranica udruge/projekta: <http://ipe.hr/projekti/crochet/>

Tijekom provedbe projekta ostvarena je participacija šarolikih domaćih i inozemnih aktera – aktivista, stručnjaka, predstavnika političke vlasti, javnih poduzeća, radnika, korisnika, sindikata i građana. Oni su dali značajan doprinos u prezentiranju i sukreiranju modela dobrog upravljanja u sektoru komunalnih usluga, stanovanju i društveno-kulturnim centrima.

” **Za vrijeme drugog studijskog boravka u Zürichu gdje smo posjećivali javna komunalna poduzeća i razgovarali s njihovim predstavnicima, osobito zanimljiv nam je bio posjet ERZ-u, najvećem gradskom komunalnom poduzeću gdje smo razgovarali s novopečenim direktorom koji je na to mjesto došao nakon korupcijskih afera svog prethodnika – njega se teretilo da je 10 od 900 radnika zaposlio mimo uobičajenih procedura pri čemu se sumnjalo na nepotizam dok su članovi uprave koristili službene automobile na koje nisu imali pravo i koristili nenamjenski novac za božićne ručkove. Polaznicima iz Hrvatske je ovaj slučaj korupcije bio gotovo anegdotalan što pokazuje razmjere koruptivnih praksi i njihove normalizacije u hrvatskom kontekstu. Ono važnije, ovaj primjer dokazuje da je javno vlasništvo nad gradskim poduzećima nužan preduvjet za transparentno i dobro upravljanje.**“

Javna tribina Zagrebački Manhattan

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projektom se doprinijelo transformaciji k dobrim modelima javnog upravljanja i povećanju sudjelovanja korisnika i građana. Predstavljene su ideje društvene inovacije koje poboljšavaju kvalitetu javnih usluga u polju komunalnih usluga, stambenih zadruga i društveno-kulturnih centara i čine ih društveno i ekološki održivijima.
- Ponuđen je i proširen prostor razmjene s lokalne i nacionalne na međunarodnu razinu (između grada Zagreba i Züricha). Ova je razmjena ponudila adekvatne hibridne institucionalne i vaninstitucionalne organizacijske formate koji uključuju suradnju civilno-društvenih aktera s donositeljima i provoditeljima odluka.
- Projektom su i osnaženi postojeći kapaciteti organizacija partnera koji svoja znanja o društvenim inovacijama koriste u daljnjem angažmanu oko demokratičnijeg i održivijeg upravljanja javnim servisima.

Posjet kulturnom klubu za mlade Dynamo

CROSS WORK - Partnerstvo obrazovanja za globalno građanstvo

Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota IKS

Stiftung Kinderdorf Pestalozzi / Zaklada za djecu Pestalozzi

Trajanje projekta: 30.3.2019. - 31.5.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.648.463,67

Lokacija projekta: Sisačko-moslavačka županija

Web stranica udruge/projekta: <https://udrugaiks.hr/>

Projektom se doprinijelo održivom lokalnom razvoju i mirnom suživotu kroz osnaživanje partnerstva između hrvatskih i švicarskih organizacija civilnoga društva.

Međunarodni ljetni kamp 2020, Hrvatska

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Djeca i mladi iz Sisačko-moslavačke županije, nerazvijene regije u Hrvatskoj, dobili su priliku sudjelovati u interkulturalnim aktivnostima s vršnjacima iz drugih zemalja.
- Kroz prijenos modela dobre prakse od strane švicarskog partnera osnaženi su kapaciteti obrazovnih institucija, organizacija civilnoga društva i zajednica. Partnerska organizacija, Zaklada za djecu Pestalozzi, kroz ovaj je projekt po prvi puta u Hrvatskoj prenijela svoje iskustvo i modele dobre prakse koje je stekla radom širom svijeta tijekom sedam desetljeća.
- Provedeno je pet obrazovnih programa za globalno građansko obrazovanje u koje je bilo uključeno 190 sudionika iz Sisačko-moslavačke županije. Usvojeno je i provedeno šest modela najboljih praksi za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja.

Kolaž fotografija koje prikazuju provedbu projekta

Digitalne knjižnice za lokalni razvoj

Institut za razvoj i inovativnost mladih (IRIM)

INNOVABRIDGE Foundation

Trajanje projekta: 18.7.2019. – 17.7.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.552.540,00

Lokacija projekta: Republika Hrvatska (cijelo područje) i kanton Ticino, Švicarska

Web stranica udruge/projekta:

<http://cs.croatianmakers.hr/>

Projektom smo knjižnice i knjižničare osnažili u korištenju novih tehnologija jer su knjižnice centri znanja kojima kroz naše aktivnosti želimo vratiti stari sjaj kako bi privukle veći broj korisnika. Korisnike smo upoznali na koji način mogu aktivno pomagati znanstvenoj zajednici prikupljajući podatke kroz pokret „Građanska znanost“.

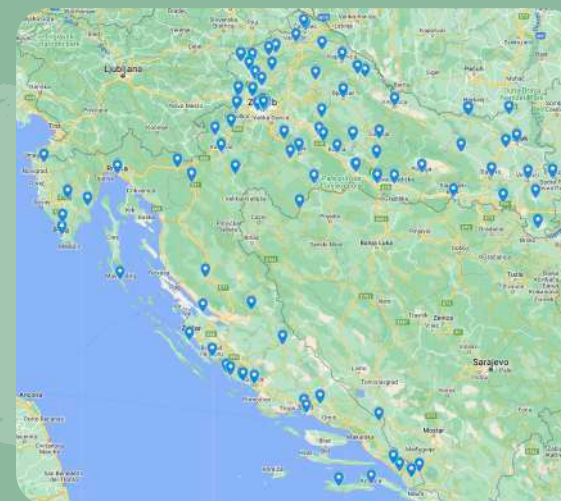

Fotografija s edukacije švicarskih knjižničara u Luganu, CH

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- U okviru projekta djeca i odrasli su kroz stjecanje STEM znanja i digitalnih kompetencija postali aktivni građani i kreatori znanja i održivog razvoja u lokalnim zajednicama u Hrvatskoj i Švicarskoj.
- Ojačani su kapaciteti partnerske organizacije iz Švicarske kroz razmjenu iskustva i znanja u području digitalne pismenosti, STEM-a, održivog razvoja i Citizens Sciencea.
- 100 knjižnica u Hrvatskoj i šest knjižnica u Švicarskoj osnažene su znanjem i opremom potrebnom da postanu centri digitalnih inovacija i mjesta usvajanja novih znanja za 21. stoljeće i povećani su kapaciteti knjižničara za kvalitetno pružanje podrške razvoju lokalnih znanstvenih projekata za dobrobit lokalnih zajednica u Hrvatskoj i Švicarskoj.
- Građani su uključivanjem u istraživačke aktivnosti potaknuti da postanu aktivni kreatori znanja u svojim lokalnim zajednicama i doprinose održivom razvoju svojih sredina.

„**Motiv koji nas vuče sve dalje i dalje. Inicijalne radionice, knjižničarke i knjižničari rezervirani, nisu sigurni što će njima nove tehnologije, ipak su knjižnica. Komentar većine odmah na početku: „Samo da vidim o čemu se radi, neću se dugo zadržavati.“ Do završetka radionice u njima probudimo unutarnje dijete koje se igra i uči kroz digitalnu tehnologiju**“

Prikaz svih uključenih knjižnica u RH

Održiva sigurnost nemotoriziranog prometa u urbanim sredinama

ODRAZ – Održivi razvoj zajednice

Fakultet prometnih znanosti, Udruga „Sindikata biciklista“, Pro Velo Švicarska

Trajanje projekta: 1.4.2019. - 30.11.2020.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.426.776,12

Lokacija projekta: Republika Hrvatska; Švicarska konfederacija

Web stranica udruge/projekta:

🌐 Web stranica projekta 🌐 Web stranica partnera

Projekt se bavio ispitivanjem načina stvaranja sigurnijih ruta za nemotorizirani promet, te preobrazbe najranjivijih skupina u jednako važne korisnike prometnog sustava. Prvi je dio projekta sažet u istraživanju i modeliranju, a drugi dio u edukativno-promotivnim aktivnostima za sve aktere (donositelji odluka, stručnjaci, građanstvo) i prijedlozima za promjenom nacionalnih propisa i smjernica, kako bi se stvorili prostorno-prometni preduvjeti za jednakovrijedan razvoj nemotoriziranog prometa.

“**Studenti koji su sudjelovali u projektnim radionicama promišljanja gradova budućnosti izrazili su veliko zadovoljstvo interdisciplinarnim pristupom prema prostorno-prometnom planiranju, koji je bio prisutan na radionicama kao inovativni način promišljanja javnog prostora u gradovima. Neki od njih su odlučili teme dalje razrađivati kroz diplomske radove što govori o dugoročnoj potrebi organizacije sličnih radionica i uspješnost ideje.**“

Studenti izrađuju modele razvoja javnih prostora

Studenti zagrebačkih fakulteta predstavljaju vizije javnih prostora na području grada

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Urbane sredine i njihovi stanovnici te oni koji svakodnevno putuju u njih radi posla i drugih razloga, danas su obilježeni prometnim opterećenjem što je uzrokovano povećanom potrebom za mobilnošću. Obilježje današnjeg svijeta je da trebamo, želimo i možemo biti u pokretu cijeli dan te kao rezultat u prostoru imamo velik broj ljudi i vozila koji prometuju. S povećanjem važnosti nemotoriziranog prometa i brojnosti biciklista te pješaka na prometnicama, kao izazov se postavlja planiranje nemotoriziranog prometa unutar cjelokupnog prometnog sustava. Studenti šest zagrebačkih fakulteta i Sveučilišta Sjever osmišljavali su kako oni vide gradove i gradske četvrti budućnosti, u kojima je promet i prostor organiziran na način da povećava kvalitetu života. Suradnja s navedenim fakultetima je zahvaljujući projektu postala dugoročna.
- Temeljem istraživanja na terenu provedena u projektu izrađen je prijedlog smjernica za promjenu nacionalnih propisa za sigurno sudjelovanje nemotoriziranog prometa. Slijedom tih smjernica partneri Fakultet prometnih znanosti i Sindikat biciklista pozvani su u radnu skupinu za izradu Nacionalnog plana sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Partneri za prirodu / Partners for Nature

Zelena akcija

Javna ustanova Zeleni prsten Zagrebačke županije, Javna ustanova "Park prirode Lastovsko otočje", Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode, Pro Natura / Friends of the Earth Switzerland

Trajanje projekta: 1.4.2019. – 28.2.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.283.002,75

Lokacija projekta: Dubrovačko-neretvanska, Međimurska, Zagrebačka i Grad Zagreb

Web stranica udruge/projekta: Web stranica projekta

Ojačani su kapaciteti organizacija civilnoga društva i javnih ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u Hrvatskoj, kroz suradnju i partnerstvo sa švicarskim organizacijama civilnoga društva i javnim institucijama, na način koji osigurava održivi socio-ekonomski razvoj lokalnih zajednica.

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Projekt je poslužio kao platforma za ožvljavanje dijaloga između triju javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim dijelovima prirode i ostalih relevantnih korisnika prostora. Takav je dijalog preduvjet svakog održivog upravljanja zaštićenim područjima, a doprinosi i općoj demokratizaciji društva.
- Organizirana dvodnevna konferencija o upravljanju zaštićenim područjima na kojoj su ciljevi projekta predstavljeni javnosti, a u čijem je radu sudjelovalo 56 sudionika iz Hrvatske, Švicarske i drugih zemalja koji su se imali prilike upoznati s različitim upravljačkim praksama i pozitivnim primjerima iz više europskih zemalja.

Sudionici konferencije „Održivo i participativno upravljanje zaštićenim područjima“

- Organiziran studijski posjet Švicarskoj tijekom kojeg se 10 sudionika iz Hrvatske imalo prilike iz prve ruke upoznati s nekoliko modela upravljanja zaštićenim područjima u Švicarskoj.
- Održane su četiri javne rasprave s fokusom na različite lokalne teme, održano je još šest dodatnih savjetodavnih sastanaka s lokalnim dionicima vezano uz jačanje suradnje na lokalnoj razini kako bi se učinkovitije i održivije upravljalo konkretnim zaštićenim područjima (Park prirode Lastovsko otočje, Regionalni park Mura-Drava, NATURA 2000 područje Sava kod Hrušćice sa šljunčarom Rakitje).
- Pripremljene i objavljene dvije publikacije u kojima su sumirani svi najvažniji rezultati projekta: „Održivo, transparentno i participativno upravljanje zaštićenim područjima“ te „Gospodarenje otpadom u zaštićenim područjima“.

Sudionici studijskog putovanja u Švicarsku, Regionalni park prirode Jura Vaudois

Udruga za rad s mladima Breza

BEO Heimgarten, Verein Berghof Stärenegg, Centar za socijalnu skrb Vukovar

Trajanje projekta: 6.4.2019. - 5.4.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.478.363,70

Lokacija projekta: Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Švicarska

Web stranica udruge/projekta: <https://breza.hr/together/>

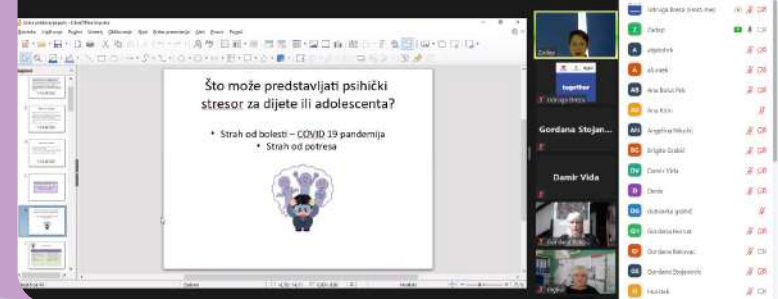
Kroz aktivnosti ovog projekta odnosno kroz stručna putovanja, seminare, konferenciju i edukacije moglo se uvidjeti koliko je sustav socijalne skrbi u Švicarskoj razvijen, diferenciran, individualiziran i transparentan.

” **Svakodnevno pri dolasku u našu kuću prvo što djeca izuste je pozdrav, ocjena dobivena taj dan u školi i sreća na njihovim licima. Najveća satisfakcija je upravo ta veoma izražena i primjetna sreća u njihovim očima, obrazima i u svakom centimetru njihovoga lica. Spoznaja i izjava koju rado čujem od djece i koja me pokreće je: „Ti si dobra osoba“. Prepoznat rad i trud i želja za što većim ulaganjem u njih je najveći motiv koji te gura ka naprijed da postaneš sve bolji i bolji. Dobrota nikada nije precijenjena i uvijek je na dobrom glasu stoga se vrijedi boriti za opstojnost ovakve usluge i za uključivanjem što većeg broja djece. Ljubav koju vam djeca svakodnevno pružaju bez ustručavanja i bez dubljeg promišljanja o tome je ono čemu svi mi odrasli trebamo težiti.**“

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Putem ovog projekta pružatelji usluga i donositelji odluka iz Hrvatske educirali su se o mogućnostima pružanja socijalnih usluga djeci i mladima u riziku i s problemima u ponašanju te su upoznati s primjerima dobre prakse iz Švicarske, diferenciranim modelima usluga

Edukacija o usvajanju novih ideja, informacija, ali i izazova s kojima se stručnjaci susreću u svom radu

na transparentnom tržištu, financiranjem usluga i usmjeravanjem na potrebe korisnika. Neke od ovih ideja i dobrih primjera domaći će pružatelji socijalnih usluga nastojati primijeniti i u našoj praksi.

- Pozitivne učinke možemo vidjeti u dnevnoj podršci – boravku djece koja se provodila u Vukovaru. Sva djeca uključena u boravak ostvarila su napredak u školskom uspjehu, razvoju radnih i higijenskih navika, komunikacijskim sposobnostima, uvažavanju različitosti, empatiji, socijalnim vještinama te ostvarivanju njihovih osobnih potencijala bilo da se radi o sportskim, kreativnim ili nekim drugim vještinama. Također, djeci se nastojalo usaditi navike zdrave prehrane te stoga smo skupa s njima pripremali različite obroke tijekom tjedna. Uspostavljena je odlična suradnja sa školom i roditeljima pa je tako i obiteljska dinamika korisnika napredovala u pozitivnom smislu dok su stručni djelatnici škole i učiteljice sudjelovali u napretku korisnika kroz razmjenu informacija i uključenost.
- Provedena su tri studijska putovanja na kojima su sudjelovale 24 osobe. Organizirani su i stručni seminari sa 130 osoba koje su imale priliku biti upoznate s primjerima dobre prakse. U edukacijama je sudjelovala 91 osoba koje su kroz zanimljive i inovativne primjere i teme mogle participirati u usvajanju novih ideja, informacija, ali i izazova s kojima se susreću u svom radu. Organizirana je međunarodno znanstveno-stručna konferencija s temom „Djeca i mladi u riziku od problema u ponašanju“ u suradnji s Filozofskim fakultetom u Osijeku na kojoj je sudjelovalo 127 sudionika.

Poludnevni boravak

Učimo ih za njihovu budućnost: podrška i osnaživanje učitelja_ica i ravnatelja_ica u izgradnji održive i demokratske škole

Forum za slobodu odgoja

GONG, Centar za mirovne studije, Verein MUNTERwegs, Švicarska, Grad Rijeka, Krapinsko-zagorska županija

Trajanje projekta: 30.3.2019. - 29.5.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.432.122,03

Lokacija projekta: : Grad Rijeka, Krapinsko-zagorska županija

Web stranica udruge/projekta: Web stranica projekta

Projektom se nastojalo doprinijeti održivom razvoju lokalnih zajednica i poboljšanju kvalitete života kroz razmjenu znanja i iskustava. Izgradnjom kapaciteta i razvijanjem kompetencija nastavnika i ravnatelja ostvaren je doprinos kvalitetnom obrazovanju i ulaganju u lokalnu zajednicu.

” **Edukacije sličnog tipa vrlo su dobrodošle pogotovo za ravnatelje na početku mandata i svakako bi bilo dobro da se nastavi ovako...**“

” **Sve ću teme odraditi s kolegicama i učiteljima. Čula sam pregršt odličnih i provedivih ideja koje ću implementirati u provođenju GOO s učenicima.**“

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Proveden je program za odgojno-obrazovne radnike i radnice u području Građanskog odgoja i obrazovanja te niz radionica i dodatnih edukacija za one koje u školama već provode aktivnosti građanskog odgoja. Osnažena je generacija nastavnica osnovnih škola koje će provoditi program u Krapinsko-zagorskoj županiji. U tom procesu, umreženi su nastavnici/ice iz Grada Rijeke i Krapinsko-zagorske županije koji razmjenjuju postojeća te grade nova znanja u ovom području.
- U suradnji s nastavnicama izrađena je publikacija s primjerima dobre prakse provedbe lekcija iz Priručnika za Građanski odgoj i obrazovanje „Učenik građanin“ za 5. i 6. razred osnovne škole koja služi i služiti će za kvalitetnu provedbu GOO-a, motivirat će one nastavnike/ice koji se još nisu okušali u provedbi ovih tema u nastavi te biti smjernica za demokratičniju školu.
- Kroz dvije Akademije za ravnatelje/ice osnažene su njihove upravljačke kompetencije, umrežili niz ravnatelja te osvijestili raznolika područja važna za demokratizaciju škole. Važnost ove edukacije se ogleda u promjenama koje oni provode u svojim školama: od promjene u školskim kurikulumima do prepoznavanja važnosti uloge ravnatelja koja je puno veća od administrativno-upravljačke uloge.
- U sklopu projekta 34 učitelja/ica Krapinsko-zagorske županije osnaženo je za poučavanje Građanskog odgoja i obrazovanja kroz sedam modula stručnog usavršavanja; 47 učitelja/ica Krapinsko-zagorske županije i Grada Rijeke dodatno se stručno usavršavalo u području uključivog obrazovanja kroz radionice širenja dobrih praksi i znanja švicarskog partnera; 36 ravnatelja/ica Krapinsko-zagorske i Istarske županije te Grada Rijeke kroz provedbu dviju Akademija za ravnatelje osnažilo svoje upravljačke kompetencije i osvijestilo važnost demokratizacije odgojno-obrazovnih ustanova.

Akademija za ravnatelje, Novi Vinodolski

zakOČI – Take a brake!

Roditelji u akciji - RODA

CareCross, Sveučilište Sjever, Grad Koprivnica, Grad Zaprešić, Općina Bale

Trajanje projekta: 30.3.2019.-29.10.2021.

Ukupna vrijednost projekta (HRK): 1.545.826,37

Lokacija projekta: Grad Zagreb, Koprivničko-križevačka, Zagrebačka županija, Istarska županija

Web stranica udruge/projekta: <https://zakoci.eu/>

Projekt je nastao kao Rodin odgovor na činjenicu da su djeca najugroženija skupina u prometu, i kao pješaci i kao putnici u vozilima svojih roditelja, s ciljem da učeći iz švicarskih iskustava i najboljih praksi okupi sve sudionike u prometu (donositelje odluka, stručnjake, studente, policiju, roditelje, odgojitelje, širu zajednicu i – djecu) kako bi zajedno promišljali i razvijali sigurna prometna rješenja. Kroz osnaživanje partnerstva hrvatskih i švicarskih institucija, jedinica lokalne i područne samouprave te organizacija civilnoga društva projekt je doprinio održivom razvoju lokalnih zajednica i unaprijedio kvalitetu života kroz razmjenu znanja i iskustava u području sigurnosti djece u prometu.

” **Iako su nam u prvom posjetu Hrvatskoj švicarski stručnjaci pričali kako njihova djeca idu sama u vrtić, nije nam djelovalo realno. No, kada samo došli u Zürich sreli smo djevojčicu i dječaka u dobi od 5-6 godina kako se drže za ruke i prelaze zebriu bez nadzora odraslih. Zapanjeno smo ih gledali i tek tada postali svjesni visine prometne kulture – ograničenje brzine je 30 km/h koja se apsolutno poštuje, a svaki pješački prijelaz ima i pješački otok kako bi se olakšao prijelaz preko kolnika.“**

Izuzetno dobro posjećene World Cafe radionice na kojima su okupljeni različiti stručnjaci i roditelji

Doprinos projekta pozitivnim društvenim promjenama

- Studijskim putovanjem u Švicarsku, webinarom, dolaskom švicarskih stručnjaka u Hrvatsku i završnom konferencijom dobiveno je široko znanje o švicarskim dobrim praksama u prometu na korist svih sudionika u prometu – donositelja odluka, stručnjaka, studenata, policijskih stručnjaka, roditelja, djece i šire zajednice koje smo sve uspjeli okupiti i povezati tijekom projekta.
- Razvijena su i implementirana tri modela intervencija u promet u Balama, Koprivnici i Zaprešiću pomoću kojih se povećala sigurnost djece u prometu. Ostvarene fizičke promjene u prometnoj infrastrukturi svakog grada i općine partnera ostavljaju trag na velik broj stanovnika, ne samo u domeni sigurnosti u prometu nego i u podizanju svijesti o održivoj mobilnosti kao i novim rješenjima koja mogu potaknuti promjene u razmišljanju i pristupanju problema sigurnosti u prometu.
- Razvijena su tri nova inovativna alata za aktivnu edukaciju djece koje su imale izvrstan odjek kod djece: online igra ČUDOvišna avantura dostupna svima, radna bilježnica Mali prometni detektivi te escape room igra u kutiji koja je podijeljena u 5 škola.
- Učiteljice su ojačale svoje kompetencije, za roditelje je osmišljena i tiskana brošura Prometna informativka za roditelje, dok se na web stranici zakoci.eu nalaze edukativni tekstovi za roditelje i javnost, a provedena je i javna kampanja o sigurnosti djece u prometu.

Švicarski i hrvatski stručnjaci pregledavaju jednu gotovu intervenciju

Analiza rezultata projekata

Analizom rezultata i dugoročnog učinka projekata koji su se provodili u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje željeli smo dobiti pregled rezultata projekata¹ u odnosu na ciljeve zadane natječajnom dokumentacijom i ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava. Također, analizom smo željeli istražiti u kojoj su mjeri rezultati projekata zaista održivi te provode li se aktivnosti i nakon završetka provedbe projekata.

Analiza je obuhvatila svih 52 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, a osmislili su je i proveli zaposlenici Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Relevantni su podaci temeljeni na ciljevima zadanih u ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava, opisima u završnim izvještajima nositelja projekata (Korisnika), uvidima s online i terenskih posjeta i druge relevantne dokumentacije. Prikupljeni rezultati analize razvrstani su prema određenim kategorijama, što omogućuje raznolike mogućnosti uvida i analize.

Dodatno, kroz istraživanje razine ostvarenja ciljeva projekata, dobivene su važne informacije koje će biti korištene prilikom programiranja novih natječaja raspisanih kroz Švicarsko-hrvatski program suradnje. Primjerice, analiza je obuhvatila u kojoj mjeri su Korisnici bili zadovoljni Programom, sustavom praćenja provedbe projekata i općenito suradnjom s Uredom za udruge. Istraženo je i na koji način su pojedine projektne aktivnosti morale biti mijenjane u uvjetima epidemioloških mjera, potresa ili štrajkova nastavnika te u kojoj mjeri su projektni rezultati doprinijeli horizontalnim temama Programa.

Rezultati projekata

U provedbi 52 projekta sudjelovalo je:

94 organizacije civilnoga društva iz Hrvatske

10 organizacije civilnoga društva iz Švicarske

77 osnovnih škola

37 srednjih škola

19 jedinica lokalne/područne samouprave

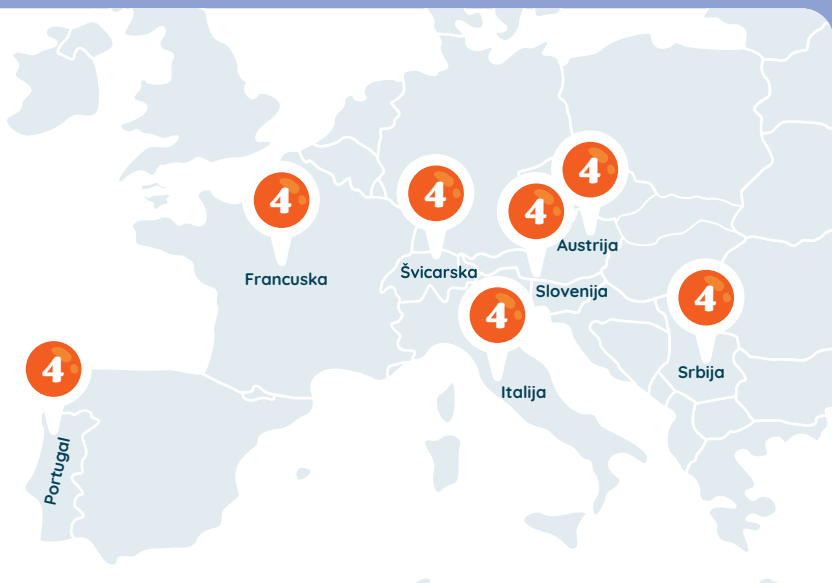
14 ustanova

¹ Rezultati projekata prezentirani su i u travnju 2022. kada je Ured za udruge organizirao svečanu završnu konferenciju kojom je obilježen završetak projekata u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje. Tijekom konferencije održane su dvije panel rasprave. Prva se fokusirala na temu "Obrazovanje za održivi razvoj – alat za održivije društvo?", a sudionici panela bili su predstavnici Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ekonomskog fakulteta, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Švicarske agencije za razvoj i suradnju, uz ravnateljicu Ureda za udruge, gđu Helenu Beus. Druga panel rasprava, nazvana "Iskustva organizacija civilnoga društva u provedbi projekata održivog razvoja lokalnih zajednica", okupila je predstavnike organizacija –nositelja projekata poput Klastera Lika Destination, udruge Argonauta, udruge Roditelji u akciji - RODA i LAG-a Vallis Colapis.

Na konferenciji je prisustvovalo 50 sudionika kojima su predstavljena iskustva i postignuća projekata kroz video dostupan na [Youtube kanalu Ureda za udruge](#), odnosno njegovu skraćenu verziju [ovdje](#).

Karta s prikazom lokacije provedbe 52 projekta

Korisnici (njih 43) su u okviru **Blok darovnice za organizacije civilnoga društva** morali u svoje projektne prijedloge uvrstiti dva obavezna pokazatelja: „Broj učenika/ca osnovnih škola koji/e sudjeluju u projektnim aktivnostima“ i „Broj provedenih programa izobrazbe za održivi razvoj namijenjenih djeci i mladima“.

Korisnici su uspjeli uključiti dvostruko više učenika/ca od originalno planiranog, što je u prosjeku čak **625 učenika/ca po projektu**. Ovaj podatak pokazuje da postoji interes učenika za sudjelovanjem u ovakvim tipovima aktivnosti i ukazuje na važnost daljnjeg ulaganja u obrazovanje za održivi razvoj.

Provedeni programi izobrazbe za održivi razvoj namijenjeni djeci i mladima uključivali su širok raspon tema poput zaštite okoliša, gospodarenja otpadom, održive potrošnje, klimatskih promjena i energetske efikasnosti, održivog korištenja prirodnih resursa, građanskog odgoja i obrazovanja, razvoja ljudskih prava, društvenog poduzetništva, volonterstva itd. Skoro dvostruko povećanje broja osmišljenih i provedenih programa izobrazbe za održivi razvoj namijenjenih djeci i mladima podatak je kompleksniji za interpretiranje. Iako povećanje broja programa izobrazbe može pozitivno utjecati na ciljane skupine darovnice, nejasno je, je li do njega zaista došlo. Naime, primijećeno je da su Korisnici kod pokazatelja programa izobrazbe za održivi razvoj umjesto programa nerijetko upisivali projektne aktivnosti pa u nekim slučajevima jedan program odgovara jednoj projektnoj aktivnosti. Stoga, smatramo da ovaj podatak nije toliko relevantan za procjenu uspješnosti projekata i njegovog utjecaja na zajednicu. Ukoliko će ovaj pokazatelj biti obavezan u predstojećem natječaju raspisanom u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje, bit će potrebno staviti veći naglasak na kvalitetu programa i kroz natječajnu dokumentaciju propisati obavezne elemente programa (uz konkretniji sadržaj programa precizirati minimalan broj sati održavanja programa, obavezan projektni element “Razvoj/unapređenje programa...” i sl.). Također, prije faze ugovaranja projekata bit će potrebno revidirati broj programa ukoliko će iz projektnih prijedloga biti jasno vidljivo da se programi odnose na projektne aktivnosti.

Broj učenika/ca škola koji/e sudjeluju u projektnim aktivnostima:

Cilj	9.855	Ostvareno	26.859
------	-------	-----------	--------

Broj provedenih programa izobrazbe za održivi razvoj namijenjenih djeci i mladima:

Cilj	182	Ostvareno	372
------	-----	-----------	-----

Vezano za pokazatelje koji su bili obavezni u okviru Poziva za dostavu projektnih prijedloga **Partnerska darovnica za organizacije civilnoga društva**, Korisnici (njih devet) razvilo je 69 modela najbolje prakse za postizanje ciljeva održivog razvoja i uključilo je ukupno 3.753 sudionika u provedbu svojih projekata vezanih za koncepte društvene i solidarne ekonomije, digitalnih inovacija, modela stambenih zadruga i društveno-kulturnih centara, upravljanja zaštićenim prirodnim područjima, obrazovanja za globalno građanstvo te rješenja vezana uz gradski promet i sigurnost djece u prometu. Korisnici ove darovnice uspjeli su uključiti 56% više sudionika od originalno planiranog, što je u prosjeku **čak 417 osoba** po projektu. Vezano za drugi pokazatelj, Korisnici su u svojim projektnim prijedlozima realno isplanirali broj razvijenih modela najbolje prakse za postizanje ciljeva održivog razvoja.

Broj modela najbolje prakse za postizanje ciljeva održivog razvoja:

Cilj	62	Ostvareno	69
------	----	-----------	----

Broj sudionika u projektnim aktivnostima vezanim za razmjenu znanja i iskustava između švicarskih i hrvatskih partnera:

Cilj	2.105	Ostvareno	3.753
------	-------	-----------	-------

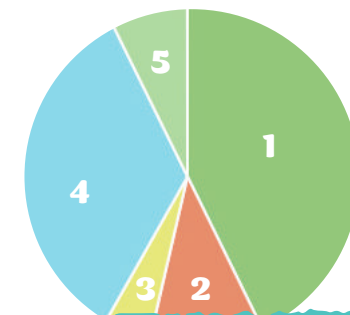
Izmjene aktivnosti projekata

Tijekom provedbe svih 52 projekata, Korisnici su se susreli s brojnim neplaniranim okolnostima - štrajkom u školama, pandemijom uzrokovanom korona virusom koja je za sobom povlačila epidemiološke mjere te na kraju i razornim potresima koji su uzrokovali velike humanitarne krize u zajednicama u kojima su se provodili projekti. Na temelju završnih izvještaja projekata te online i terenskih posjeta pokušali smo istražiti u kojoj mjeri su Korisnici zbog nastalih okolnosti morali modificirati aktivnosti svojih projekata.

U većini projekata došlo je do izmjene projektnih aktivnosti na način da su se neka od brojnih radionica, studijskih posjeta, sajмова, volonterskih akcija i drugih **događanja održali djelomično ili u potpunosti online** (90% projekata). Neka **događanja** (23% projekata) poput studijskih posjeta, konferencija, radionica, info dana ili volonterskih akcija **nisu mogla biti održana** zbog epidemioloških mjera, a nisu niti modificirana na način da se u potpunosti ili djelomično održe online. Naime, neke aktivnosti zahtijevaju fizičku prisutnost osoba, a neke nisu mogle biti održane u školama jer su primjerice ravnatelji smatrali da su učenici preopterećeni postojećom online nastavom.

U određenim projektima događanja su bila organizirana uživo, ali na način da su obuhvatila manji broj osoba od originalno predviđenog (9,6%) pa su Korisnici morali **u više navrata organizirati ista događanja** kako bi mogli obuhvatiti planirani broj ciljanih skupina. Također je **raspored provedbe aktivnosti morao biti izmijenjen** u odnosu na originalni plan (u 73% projekata). **Ostali slučajevi** izmjena aktivnosti odnose se na kraće trajanje događanja, izmjene mjesta održavanja studijske posjete ili izmjene sadržaja volonterskih aktivnosti. Također, tamo gdje su potresi uzrokovali velike humanitarne krize, učenici su u sklopu školskih volonterskih klubova volontirali pomažući stradalnicima u potresu.

1. Događanja s djecom i odraslima održani djelomično online	47
2. Događanja nisu održana ni online ni uživo	12
3. Događanja organizirana u više navrata	5
4. Vremenski plan aktivnosti izmijenjen	38
5. Ostalo	8

Analiza pokazuje da brojne izmjene tijekom provedbe projekata nisu u većoj mjeri negativno utjecale na broj djece i ostalih sudionika koji su Korisnici planirali uključiti u projektne aktivnosti. U velikoj većini projekata (88%) u projektne aktivnosti uključeno je više sudionika od originalno planiranog. Samo 6% Korisnika je zbog izvanrednih situacija u projektne aktivnosti uključilo manji broj ciljanih skupina od planiranog.

Primjena rezultata projekata i nakon njihova završetka

Održivost je posebno bitna u slučaju projekata financiranih kroz Švicarsko-hrvatski program suradnje, jer se radi o projektima koji su usmjereni na poticanje razvoja lokalnih zajednica. Pitanje korištenja i primjene rezultata projekata i nakon njihova završetka prepoznato je kao važno u fazi programiranja - uvršteno je u obrazac za prijavu projektnog prijedloga te je bio jedan od kriterija na temelju kojeg su projektni prijedlozi ocjenjivani. Zanimalo nas je i jesu li organizacije s iskustvom u provedbi projekata uspjele u većoj mjeri osigurati održivost rezultata u odnosu na organizacije bez iskustva u provedbi projekata financiranih iz EU sredstava. Iz tog razloga smo posebno analizirali održivost manje iskusnih, a posebno održivost organizacija s prethodnim iskustvom u provedbi projekata.

Na temelju završnih izvještaja projekata te online i terenskih posjeta, pokušali smo istražiti u kojoj mjeri i na koji način se projektni rezultati koriste nakon završetka financiranja projektnih aktivnosti. Korisnici su na posjetima i u svojim izvještajima opisno navodili na koji način oni smatraju da su osigurali održivost, a odgovore smo grupirali prema određenim kategorijama (najčešćim načinima osiguranja održivosti projekata).

Grupa 1: Blok darovnica za organizacije civilnoga društva – 22 projekta

Korisnici bez iskustva u provedbi projekata financiranih iz EU sredstava su tijekom provedbe projekata osmišljavali i izrađivali **promotivne i obrazovne materijale**, a njih 86% prepoznalo je održivost kroz njihovu diseminaciju. Korisnici su istaknuli da se obrazovni i promotivni materijali poput npr. videa, publikacija, prezentacija, online modula i dr. i dalje koriste nakon završetka projekata. Materijali su uglavnom slani na elektroničke adrese škola ili su objavljeni na internetskim stranicama Korisnika u formi slobodnoj za preuzimanje. Time je omogućeno drugim organizacijama i institucijama korištenje u svrhu provođenja sličnih radionica diljem cijele Hrvatske, a i šire.

Većina Korisnika (63,64%) provodilo je aktivnosti jačanja kapaciteta nastavnika i drugih stručnih djelatnika škola, te su na taj način uspjeli osigurati održivost svojih projekata kroz **nastavak primjene rezultata projekata u partnerskim i suradničkim školama**. Primjeri održivosti rezultata projekata su: posađeni i uređeni vrtovi u partnerskim i suradničkim školama koji se i dalje održavaju, funkcioniranje školskih volonterskih klubova, nastavnici koji će nastaviti stečena znanja primjenjivati u daljnjem radu te i dalje učenike educirati o održivom razvoju i drugim temama i slično.

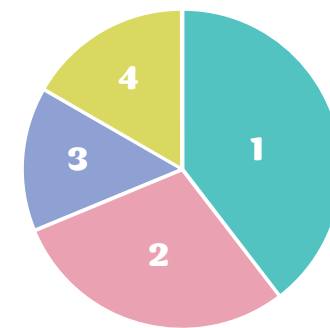
Od ukupnog broja projekata 32% Korisnika proveli su aktivnosti **adaptacije prostora i nabavljanja opreme/namještaja** koji ostaju uglavnom na raspolaganju školama partnerima na projektu i nastavit će se koristiti, kako u okviru redovne nastave, tako i za izvannastavnih aktivnosti budućih generacija učenika.

Vezano za **ostale slučajeve osiguranja održivosti rezultata projekata**, tri Korisnika izrazila su želju da svoj program prijave za akreditaciju Ministarstvu znanosti i obrazovanja i Agenciji za odgoj i obrazovanje. U slučaju verifikacije programa isti bi bili uvršteni u katalog edukacija i služili stručnom usavršavanju nastavnika. Uvrštavanje programa u

katalog obrazovanja nastavnika omogućilo bi dugoročnu održivost razvijenih programa.

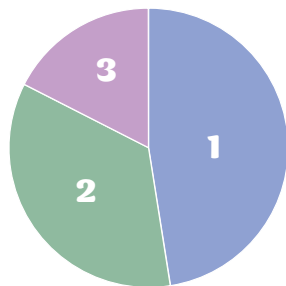
Dvoje Korisnika održivost su nastojali osigurati kroz osnivanje energetske zadruge i novoosnovanog lokalnog volonterskog centra, a u tri slučaja škole partneri i ostale škole iz okolice zainteresirani su za nastavak suradnje te su izrazili interes da edukatori udruge i dalje nastave svoje aktivnosti u poučavanju i organizaciji učeničkih radova i aktivnosti oko vrta.

1. Diseminacija obrazovnih i promotivnih materijala	19
2. Primjena rezultata projekata u partnerskim školama	14
3. Korištenje adaptiranih prostora i opreme/namještaja	7
4. Ostalo	8

Većina Korisnika bez iskustva u provedbi projekata financiranih iz EU sredstava suočili su se s teškoćama u osiguravanju financijskih sredstava za provedbu sličnih aktivnosti nakon završetka projekta. 32% Korisnika je u trenutku predaje završnog izvještaja i održavanja terenskih posjeta **osiguralo financiranje sličnih aktivnosti u sklopu projekata financiranih iz EU i nacionalnih sredstava**. Velik broj Korisnika (50%) planira dopuniti i proširiti aktivnosti, **istražit će mogućnosti financiranja nastavka** provedbe projekta kroz prijavu na natječaje. Manji broj Korisnika (18%) **ne razmišlja o provedbi novih projekata** zbog raznih razloga: nedostatka ljudskih kapaciteta, izostanka institucionalne potpore u financiranju, kao i problema nedostatka zainteresiranih dionika u provedbi projekta (npr. kao pratnja djeci na izletima ili radionicama), odnosno angažmana odraslih osoba da volontiraju na projektu radi depopulacije radno sposobnog stanovništva u lokalnim zajednicama.

1. Korisnik provodi novi projekt/e kao nastavak aktivnosti slične tematike	7
2. Korisnik ne razmišlja o provedbi novih projekata	4
3. Korisnik se namjerava prijaviti na natječaje i nastaviti s provedbom sličnih projekata	11

Grupa 2: Blok darovnica za organizacije civilnoga društva (21) i Partnerska blok darovnica (9) – ukupno 30 projekata

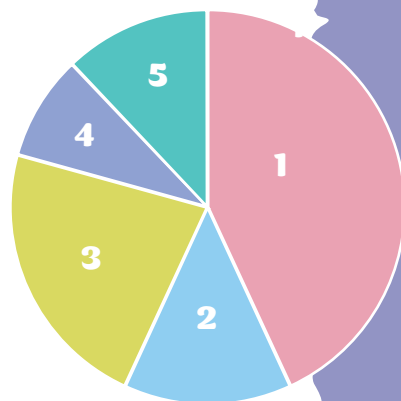
Vezano za održivost rezultata projekata iskusnijih organizacija, Korisnici su tijekom provedbe projekata osmišljavali i izrađivali **promotivne i obrazovne materijale**, a njih 83% prepoznalo je održivost kroz diseminaciju obrazovnih i promotivnih materijala poput videa, web stranica, publikacija, webinar, igara, e-tečaja i online platformi. Materijali su trajno dostupni na web stranicama u formi slobodnoj za preuzimanje ili slanjem materijala na mail adrese škola i drugih institucija. Na taj se način drugim organizacijama i institucijama omogućilo daljnje korištenje ishoda projekata u svrhu provođenja vlastitih samostalnih aktivnosti.

Od ukupnog broja projekata, 43% Korisnika **adaptirali su prostore i nabavljali opremu/namještaj** koje i nakon provedbe projekta mogu koristiti nastavnici u provedbi programa u sklopu svojih redovnih predmeta, sami Korisnici ili partnerske institucije koje su opremljene za osmišljavanje i provedbu svojih lokalnih projekata i aktivnosti. Neki Korisnici (27%) provodili su aktivnosti jačanja kapaciteta škola te su uspjeli osigurati održivost svojih projekata kroz **nastavak primjene rezultata projekata u školama ili institucijama** s kojima su surađivali. Nakon završetka provedbe projekata održavane su volonterske akcije i volonterski klubovi koji su nastavili sa svojim radom/aktivnostima. Također, održavaju se terenske nastave i ljetne škole, a nastavnici nastavljaju u svom svakodnevnom radu primjenjivati znanje stečeno kroz provedbu projekata.

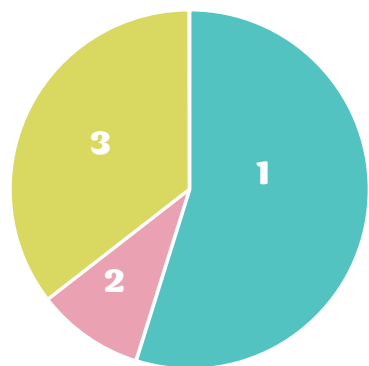
Od ukupnog broja razvijenih **programa obrazovanja za održivi razvoj od strane iskusnijih organizacija civilnoga društva (21 projekt)**, 24% programa je verificirano od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja. Verificirani programi upisani su u katalog programa za stručno usavršavanje nastavnika i odgojno-obrazovnih djelatnika te se nastavnici i odgojno-obrazovni djelatnici mogu prijaviti za sudjelovanje u programu i ostvariti bodove za stručno usavršavanje. Na taj način nastavnici koji sudjeluju u stručnom usavršavanju temeljem Potvrde o stručnom usavršavanju mogu ostvariti prava za napredovanje i nagrađivanje u sustavu obrazovanja.

Kao **ostale primjere osiguranja održivosti rezultata projekata** Korisnici su prepoznali iskazani interes za sličnim aktivnostima partnerskih škola, drugih udruga, gradova i institucija. Primjerice, na jednom projektu nekoliko tijela državne uprave i javnih tijela izrazilo je želju za predstavljanjem „izrađenih smjernica u idućoj fazi promjene nacionalne legislative, promjene postojećih propisa i prijedlog novih zakonskih rješenja) za Zakon o sigurnosti prometa na cestama, Pravilnika o biciklističkoj infrastrukturi te Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa, te razvojnih strategija“, što smjernice izrađene tijekom projekta čini podlogom za buduće međusektorske suradnje i doprinosi održivosti na razini donošenja politika. Jedan Korisnik planira program održivog razvoja ponuditi drugim institucijama kao plaćenu uslugu i na taj način financirati nastavak aktivnosti. Ostali načini osiguranja održivosti rezultata projekata u jednom projektu uključuju interes nekoliko fakulteta za trajnim održavanjem interdisciplinarnih radionica sa studentima i izradom interdisciplinarnog kolegija unutar fakulteta kao izbornog predmeta. Na kraju, osim već pet verificiranih programa od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, dva korisnika predala su svoje programe na verifikaciju i očekuju odgovor Ministarstva.

1. Diseminacija obrazovnih i promotivnih materijala	25
2. Primjena rezultata projekata u partnerskim školama ili institucijama	8
3. Korištenje adaptiranih prostora i opreme/namještaja	13
4. Program obrazovanja za održivi razvoj verificiran je od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja	5
5. Ostalo	7

Korisnici s prijašnjim iskustvom u provedbi projekata financiranih iz EU sredstava bili su uspješniji u osiguravanju nastavka provedbe aktivnosti nakon završetka projekta. Tijekom terenskih posjeta i u završnim izvještajima 56% Korisnika navelo je da **su osigurali nastavak provedbe aktivnosti projekta kroz EU ili nacionalna sredstva**, 10% Korisnika **očekuje rezultate svoje/ih prijave na različite natječaje**, a 37% Korisnika namjerava **prijaviti novi projektni prijedlog na neki od natječaja**.

1. Korisnik provodi novi projekt/e kao nastavak aktivnosti slične tematike 17
2. Korisnik je prijavio projekt slične tematike i očekuje njegove rezultate 3
3. Korisnik se namjerava prijaviti na natječaje i nastaviti s provedbom sličnih projekata 11

Iz gore navedenih podataka vidljivo je da većina Korisnika Švicarsko-hrvatskog programa suradnje (svih 52 projekta) smatra da su daljnju primjenu rezultata projekata najviše uspjeli osigurati kroz diseminaciju obrazovnih i promotivnih materijala te kroz održivost u školama ili institucijama čiji će stručnjaci i dalje u svom radu koristiti stečena znanja i/ili koristiti uređen prostor i kupljenu opremu. Pozitivno je što su neki programi obrazovanja za održivi razvoj već verificirani, a neki tek čekaju verifikaciju Ministarstva znanosti i obrazovanja. Uvrštavanje verificiranih programa u Katalog programa dostupnih za stručno usavršavanje nastavnika i odgojno-obrazovnih djelatnika osigurava znatno veću razinu održivosti razvijenih programa. Kako bi potaknuli Korisnike da prijavljuju programe na verifikaciju, za potencijalne prijavitelje i/ili Korisnike Švicarsko-hrvatskog programa suradnje moguće je ubuduće u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja/Agencijom za odgoj i obrazovanje i/ili Korisnikom kao primjerom iz prakse organizirati kratku radionicu ili predstavljanje procesa verifikacije neformalnih programa i primjere dobre prakse udruga koje provode edukacije nastavnika i stručnog osoblja kroz sustav Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Korisnici uglavnom nisu prepoznali održivost na razini vlastite organizacije, tj. mogućnost da razvijene programe/modele ponude kao plaćenu uslugu drugim institucijama i organizacijama i na taj način osiguraju održivost programa. Prilikom raspisivanja novih natječaja u okviru Švicarsko-hrvatskog programa

suradnje važno je više pažnje posvetiti bodovanju onih projektnih prijedloga koji su na adekvatniji način razmotrili pitanje održivosti razvijenih programa i dodijeliti više bodova onim projektima koji su predvidjeli i održivost na razini donošenja politika, samofinanciranje ili verifikaciju programa od strane nadležnih institucija. Također, važno je organizirati edukacije za buduće Korisnike o primjerima dobre prakse samofinanciranja programa, prikupljanja donacija i načinima promocije aktivnosti i rezultata projekata.

Analiza održivosti pokazuje da je u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje manje iskusnim organizacijama civilnoga društva važno pružiti veću podršku tijekom provedbe projekata kroz njihovo kapacitiranje za prijavu i provedbu projekata. Ta se podrška može organizirati prije predaje projektnih prijave, ali i pri kraju provedbe projekata kako bi mogli pripremiti i provesti kvalitetnije projekte i u konačnici u većoj mjeri osigurati financiranje provedbe sličnih aktivnosti. Bez obzira na veće upravljačko iskustvo u provedbi EU projekata i stručna znanja u području financiranih natječaja, značajan dio iskusnijih Korisnika nije uspio osigurati nastavak financiranja sličnih aktivnosti pa se i njima može ponuditi organiziranje edukacija o pripremi novih projektnih prijedloga ili organizaciji sinergijskih sastanka na kojima bi Korisnici zajednički mogli planirati nove suradnje i aktivnosti.

Zadovoljstvo partnerima

Vezano za suradnju s projektnim partnerima, 90% Korisnika izrazilo je zadovoljstvo doprinosom partnera i međusobnom komunikacijom. Manji broj Korisnika imao je problema s partnerima u vidu njihove nefleksibilnosti i rigidnosti za prilagodbu aktivnosti online formatu, smanjenja entuzijazma školskih djelatnika zbog štrajka u školama i izbijanja epidemije uzrokovane virusom COVID-19 ili općenito manjka zainteresiranosti za izvršavanje svojih ugovornih obaveza. Jedan od Korisnika imao je poteškoće sa švicarskim partnerom oko administrativnih dijelova provedbe projekta, odnosno dostavljanja računa, izvoda i ostalih priloga potrebnih za pravdanje aktivnosti i troškova projekta.

Zadovoljstvo programom i radom Ureda za udruge

Svi Korisnici izrazili su zadovoljstvo Programom i temama koje su financirane u okviru dva Poziva za dostavu projektnih prijedloga. Istaknuli su da su ovo jedni od rijetkih Poziva koji su bili usmjereni na organizacije civilnoga društva koje se bave održivim razvojem. Pohvalili su jasan koncept Poziva i inovativnost po pitanju tema (što prema riječima Korisnika predstavlja „osvježenje“ u odnosu na ostale postojeće programe financiranja projekata) jer su se mogli baviti temama koje dotad nisu mogli prijaviti na neke druge natječaje. Korisnici su izrazili želju za ponavljanjem sličnog natječaja, a dva Korisnika su istaknula da bi tema sigurnosti u prometu trebala biti prihvatljiva za financiranje i u budućim natječajima budući da je tema vrlo oskudno zastupljena u edukaciji u Hrvatskoj općenito, ali i u natječajima za financiranje projekata.

Što se tiče zadovoljstva suradnjom s Uredom za udruge kao tijelom zaduženim za praćenje provedbe projekata, 88% Korisnika je istaknulo izvrsnu komunikaciju i dostupnost voditelja projekata u Uredu za udruge. Također pohvalili su efikasnost i brzinu u rješavanju problema, osobni pristup te osjećaj da se uvijek mogu osloniti na Ured u slučaju potrebe. Korisnici uglavnom smatraju da je vidljivo kako je Uredu stalo do realnih promjena u zajednici te im je drago kada netko prati njihov projekt s razumijevanjem.

Sustav praćenja provedbe projekata je prema mišljenjima Korisnika uglavnom dobro organiziran, nekomplikiran i fleksibilan u odnosu na dosadašnja iskustva Korisnika s provedbenim tijelima u drugim programima. Kao jednu od prednosti Programa istaknuto je da nije potrebno dostavljati vremenske liste za svaku osobu zaposlenu na projektu. Korisnici navode da su i sam Program i njegova provedba dobro osmišljeni: „Jednostavni, bez puno bespotrebne administracije zbog čega se korisnik može posvetiti konkretnoj provedbi aktivnosti. Kada je donator razuman, sve može biti jednostavnije.“

Korisnici su najčešće imali primjedbe na previše detaljan prikaz proračuna projekata. Pohvalili su praksu da se izmjene Ugovora mogu prijaviti prije roka podnošenja izvještaja, a ne odmah čim su nastale (kao što je slučaj s drugim davateljima sredstava), čime se smanjuje administrativni teret i omogućuje da se nekoliko izmjena Ugovora mogu zajedno navesti u propisanim obrascima. Međutim, česta primjedba bila je na administrativno opterećenje vezano uz prenamjenu sredstava i postupak detaljnih pojašnjenja i u tablici izmjene proračuna i u Obavijesti o manjoj izmjeni ugovora.

Predloženo pojednostavljenje proračuna projekata u smislu da pojedine stavke ne moraju biti toliko specifično definirane, a u svrhu lakših i fleksibilnijih preraspodjela unutar i između proračunskih poglavlja te manjeg administriranja, Ured za udruge namjerava primijeniti u novim natječajima koji će biti raspisani u okviru Programa, tj. 2. Švicarskog doprinosa. Grupiranje troškova će posljedično dovesti i do manjeg administrativnog opterećenja kod prenamjene sredstava tijekom provedbe projekta. Također, razmotrit će se primjedbe o pojašnjenjima izmjene stavaka u tablici izmjene proračuna i Obavijesti o manjoj izmjeni ugovora kroz unapređenje obrazaca za manje i veće izmjene ugovora.

Neki Korisnici su predložili da se svim nositeljima projekata na implementacijskoj radionici podijele naljepnice oznakama vidljivosti (npr. u tri veličine: mala, srednja i velika) koje bi onda Korisnici mogli upotrijebiti za označavanje opreme nabavljene u sklopu projekta. Isto tako, Uredu je sugerirano da prije provedbe projekata održi dodatne radionice gdje bi se još detaljnije objasnile obveze korisnika, izvještavanje, izmjene ugovora i slično, a u svrhu lakšeg izvještavanja, prikupljanja dokumentacije i provedbe projekta.

Vezano za ostale prijedloge za poboljšanje sustava praćenja, Korisnici su predložili veći naglasak na rezultatima projekta, a ne detaljima iz proračuna, manji broj izvještaja, konkretnije smjernice kod izvanrednih situacija, detaljnije upute za ispunjavanje izvještaja i smanjenje vremena između predaje dokumentacije i stvarnog odobrenja izvještaja ili obavijesti o izmjenama ugovora.

Korisnici koji su u većoj mjeri izrazili nezadovoljstvo ili djelomično zadovoljstvo (tri od ukupno 52 Korisnika) s radom Ureda za udruge su organizacije koje nisu ranije provodile projekte financirane iz EU sredstava. Njihove primjedbe odnose se uglavnom na preveliko administrativno opterećenje, dugačak razmak između predaje dokumentacije i stvarnog odobrenja izvještaja ili obavijesti o izmjenama ugovora te zahtjevi za previše detaljan prikaz proračuna projekata. Ovaj podatak je značajan jer pokazuje da je organizacijama koje nemaju iskustva u provedbi projekata veće vrijednosti, potrebno pružiti veću podršku tijekom provedbe projekata (bilo kroz detaljnije upute za ispunjavanje izvještaja i izmjena ugovora, organiziranje dodatnih implementacijskih radionica, pojednostavljenje određenih procedura i dr.).

46
zadovoljno

5
djelomično
zadovoljni

1
nije
zadovoljan

Iako se u analizi nismo osvrnuli na svaki od prijedloga Korisnika za poboljšanje sustava praćenja provedbe projekata, Ured za udruge namjerava u nastavku Programa natječajnu i provedbenu dokumentaciju i procedure doraditi na temelju sugestija Korisnika bespovratnih sredstava i vlastitih iskustava i saznanja stečenih kroz praćenje provedbe projekata.

Horizontalne teme

Korisnici su u svojim završnim izvještajima uglavnom (96%) istaknuli doprinos projekata horizontalnoj temi **socijalnog uključivanja i promicanja jednakih mogućnosti**. Navode da su aktivnosti projekata bile jednako otvorene svima za sudjelovanje, bez obzira na njihove etničke, vjerske, nacionalne, spolne orijentacije i druge različitosti. Pri organizaciji projektnih aktivnosti pazilo se na dostupnost prostora osobama s invaliditetom. Kroz predavanja, radionice i volonterske akcije kod ciljnih skupina projekta razvijao se osjećaj za rad u lokalnoj zajednici i pomaganje potrebitima kako bi se na životnim situacijama pokazalo da je održivi razvoj bitan i za osnaživanje ekonomske i društvene kohezije. Jedan Korisnik poseban je naglasak stavio na osiguravanje pristupa osobama s invaliditetom pa je u prostoru partnerske srednje škole ugrađena platforma, rampe i WC za osobe s invaliditetom.

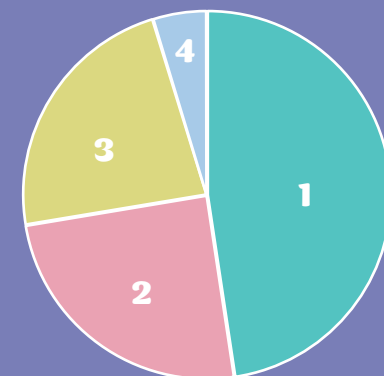
Korisnici (50%) ocjenjuju da su kroz projekte kod ciljanih skupina radili na razvijanju svijesti o **zaštiti prirode i okoliša te održivom korištenju prirodnih resursa**. Tijekom provedbe i organizacije projektnih aktivnosti pazilo se na ekološka načela pa su tako, primjerice, za usluge cateringa angažirani lokalni catering servisi koji koriste lokalne namirnice i podržavaju lokalne proizvođače; pazilo se na adekvatno zbrinjavanje otpada te korištenje javnog prijevoza za sudjelovanje na aktivnostima projekta kada je to bilo moguće, a izrađeni promotivni materijali namijenjeni su višekratnoj uporabi i korištenju po završetku projekta i mogu se reciklirati po prestanku upotrebe. Također, Korisnici su u završnim izvještajima često navodili da su u svim fazama projekta nastojali dokumentaciju što više pohranjivati i prenositi u digitalnom obliku, koristiti biorazgradive čaše za jednokratnu uporabu za potrebe organizacije osvježenja za polaznike/ce radionica i koristiti i promovirati proizvode koji su proizvedeni u skladu s načelima društvene odgovornosti. Jedan od utjecaja COVID epidemije je i povećan broj projektnih aktivnosti koje su bile provedene na daljinu što je također doprinijelo značajnom smanjenju potrošnje goriva, upotrebe papira i zagađenja okoliša.

Mnogi su Korisnici dodali da su kroz svoje projekte promovirali vrijednosti zaštite okoliša jer su ciljane skupine učile o ekološkom vrtlarstvu, očuvanju sjemenja, bioraznolikosti, smanjenju zagađenja i općenito kroz vlastiti uzgoj ekološkog proizvoda povećanju kvalitete života. Na kraju, neki Korisnici su kroz projekt nabavljali opremu koja je nova i energetska učinkovita uz manju potrošnju električne energije, a jedan Korisnik je opremio prostor fotonaponskim sustavom koji udruzi omogućuje proizvodnju vlastite električne energije.

Korisnici su prepoznali da su njihovi projekti doprinijeli i **promicanju načela dobrog upravljanja kroz suradnju različitih dionika** (46%). Korisnici smatraju da su proširili vlastite, ali i partnerske upravljačke kapacitete za daljnje pokretanje i provedbu drugih projekata. Također, u svim fazama projekata proces donošenja odluka u okviru projektnog partnerstva bio je transparentan, kroz redovne i otvorene komunikacije te zajedničkih vrijednosti Korisnika i partnera.

Neki Korisnici (10%) smatraju da su kroz projekte doprinijeli rješavanju problema isključenosti građanskog društva iz javnog života i važnih javnih politika. Doprinijeli su horizontalnoj temi **aktivnijeg sudjelovanja građana u poticanju i provođenju društvenih promjena u svojim zajednicama**. Posebno je taj doprinos vidljiv u zajednicama pogođenih potresom kroz aktivnosti koja su zahtijevale povezivanje sa zajednicom i uključivanje mladih koji dosada nisu bili uključeni u ikakve inicijative.

1.	Socijalno uključivanje i promicanja jednakih mogućnosti	50
2.	Jačanje pozitivne svijesti o zaštiti prirode i okoliša i održivom korištenju prirodnih resursa	26
3.	Promicanje načela dobrog upravljanja kroz suradnju različitih dionika	24
4.	Aktivno građanstvo i demokratski razvoj	5

Generalno gledajući, većina iskusnijih Korisnika na adekvatan je način identificirala horizontalne teme kojima je njihov projekt doprinio, međutim znatan broj Korisnika koji nemaju prethodnog iskustva u provedbi EU projekata nisu ni u obrascu projektne prijave ni u završnom izvještaju identificirali ili kvalitetno opisali doprinos projekta horizontalnim temama. Bilo bi korisno da Ured za udruge na informativnim radionicama pruži dodatne informacije o tome kako se horizontalne teme mogu integrirati u projekte te kako ih bolje povezati s aktivnostima i proračunom. Na taj način, potencijalni prijavitelji će biti bolje upoznati s tim kako horizontalne teme doprinose kvaliteti projekata te će biti bolje pripremljeni za prijavu svojih projekata. Osim toga, ocjenjivače projektnih prijedloga bi trebali osvijestiti da projekti koji uspješno povezuju horizontalne teme s aktivnostima i proračunom imaju veći doprinos u ostvarivanju ciljeva programa te bi stoga trebali dobiti veće ocjene.

Ključni nalazi analize i preporuke za budućnost

Ukupno gledajući, projekti koje su organizacije civilnoga društva i njihove partnerske organizacije provodile u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje pokazali su se uspješnima, ostvarili su zadane ciljeve i pokazatelje i imali su pozitivan utjecaj na lokalne zajednice.

Održivost aktivnosti provedenih projekata nakon njihova završetka uvelike ovisi o sljedećim četirima čimbenicima:

- nastavka primjene znanja koji su nastavnici i drugi stručnjaci stekli tijekom provedbe projekata u svojim institucijama s budućim polaznicima/generacijama učenika;
- provedbu novih sličnih projekata kroz druge Pozive na dodjelu bespovratnih sredstava kojima se osigurava financiranje sličnih aktivnosti;
- provedbu neformalnih programa obrazovanja za održivi kroz institucionalizirani sustav razvijen od Ministarstva znanosti i obrazovanja;
- samofinanciranje, odnosno razvijeni programi/modeli ponuđeni kao plaćena usluga drugim ustanovama i organizacijama.

Korisnici su donekle uspjeli osigurati održivost razvijenih programa kroz institucionalnu održivost: nastavak provedbe sličnih aktivnosti financiranih od strane EU i nacionalnih donatora, daljnju provedbu programa putem sustava Ministarstva znanosti i obrazovanja i nastavak primjene znanja obučeni nastavnici i drugih stručnjaka s postojećim i novim sudionicima. Kod Korisnika je identificirano nedovoljno promišljanje i planiranje aktivnosti koje mogu osigurati bolju održivost projekata. Prilikom raspisivanja novih natječaja u okviru Švicarsko-hrvatskog programa suradnje važno je više pažnje posvetiti bodovanju onih projektnih prijedloga koji su na adekvatniji način razmotrili pitanje održivosti razvijenih programa i bodovati

više one projekte koji su predvidjeli institucionalnu održivost, održivost na razini donošenja politika, aktivnosti samofinanciranja ili verifikaciju programa od strane nadležnih institucija.

Analizom smo dobili uvid u percepciju korisnika bespovratnih sredstava o programu i radu Ureda za udruge. Pokazalo se da su Korisnici uglavnom bili zadovoljni Programom i radom Ureda, ali da postoji prostor za unapređenje nekih aspekata. Na temelju tih spoznaja, Ured za udruge može unaprijediti svoj rad i osigurati još bolje rezultate u budućnosti. Kako bi organizacije civilnoga društva na najbolji način mogle iskoristiti dostupne resurse iz novih natječaja koji će biti raspisani kroz Švicarsko-hrvatski program suradnje, potrebna je veća podrška zaposlenika Ureda tijekom provedbe projekata, pogotovo Korisnicima s manje iskustva u provedbi sličnih projekata. Konkretnije, neke od preporuka koje mogu biti korištene prilikom provedbe sljedeće faze Švicarsko-hrvatskog programa suradnje su:

- poboljšati natječajnu dokumentaciju kako bi se naglasak stavio na rezultate i utjecaj projekata, a manje na administrativno upravljanje projektom;
- uvođenje pojednostavljenih troškovnih opcija za troškove koje olakšavaju praćenje i izvještavanje o troškovima projekta;
- stavljanje većeg naglaska na kvalitetu programa i kroz natječajnu dokumentaciju propisivanje obaveznih elemenata programa (uz konkretniji sadržaj programa precizirati minimalni broj sati za održavanje programa, propisivanje obaveznog projektnog elementa razvoj/unapređenje programa i sl.). Također, tijekom ugovaranja potrebno je revidirati broj programa ukoliko je jasno vidljivo da se programi odnose na projektne aktivnosti;
- na informativnim radionicama pružiti dodatne informacije o tome kako se horizontalne teme mogu integrirati u projekte te kako ih bolje povezati s aktivnostima i proračunom;
- unapređenje obrazaca za manje i veće izmjene ugovora i izvještavanje koji bi trebali biti strukturirani na razumljiv način, s jasnim uputama i mogućnošću dodavanja dodatnih objašnjenja ili primjera za lakše razumijevanje;

- organiziranje dodatnih radionica koje će se fokusirati na edukaciju o izmjenama ugovora i izvještavanju te pružanje praktičnih savjeta korisnicima o dobrim i lošim praksama. Ove radionice mogu biti organizirane uživo ili u obliku online sastanka što omogućuje veću fleksibilnost i dostupnost za sudionike. Materijali poput videozapisa, prezentacija i priručnika mogu se koristiti kao resursi za online lekcije, pružajući dodatnu podršku organizacijama u razumijevanju postupaka i poboljšanju izvještavanja.
- organiziranje radionica o pisanju i implementiranju projekata kako bi se ojačali kapaciteti posebice „malih“ udruga. Financiranje radionica može omogućiti „malim“ udrugama da razviju vještine i steknu praktično iskustvo u pisanju i implementiranju projekata, što će ih dodatno osnažiti i pružiti im mogućnost za kvalitetniji rad i postizanje održivosti projekata.
- umrežavanje između projekata unutar Švicarsko-hrvatskog programa suradnje. To se može postići kroz organizaciju sinergijskih radionica i sastanaka koji će korisnicima omogućiti da se upoznaju, razmijene iskustva i informacije te uspostave veze koje mogu dovesti do suradnje na projektima.

- jačanje kapaciteta korisnika u provedbi aktivnosti koje bi mogle pospješiti održivost projekata: organiziranje edukacija o samofinanciranju programa i prodaju usluga na tržištu, promociji projektnih rezultata, procesu verifikacije neformalnih programa pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja, fundraisingu i drugim relevantnim temama;
- mentorstvo organizacija koje su već uspješno provele projekte drugim organizacijama koje tek počinju s provedbom projekata može pomoći u kapacitiranju manjih organizacija, stvaranju novih veza i umrežavanju.

Sve navedene preporuke su samo neki od mogućih načina unapređenja provedbe i održivosti projekata organizacija civilnoga društva. Prilikom programiranja i provedbe natječaja u okviru 2. doprinosa Švicarsko-hrvatskog programa suradnje razmotrit ćemo sve sugestije Korisnika i uzeti u obzir rezultate analize rezultata projekata kako bi unaprijedili sustav upravljanja Programom i poboljšali provedbu budućih projekata.

Nastavak provebe Švicarsko-hrvatskog programa suradnje

Ured za udruge planira raspisati novi natječaj u području obrazovanja o održivom razvoju kroz financiranje iz tzv. 2. Švicarskog doprinosa koji predstavlja nastavak provedbe Švicarsko-hrvatskog programa suradnje u Republici Hrvatskoj. Naime, jedno od tematskih područja Programa bit će namijenjeno civilnom društvu, s ciljem jačanja demokratskih struktura i procesa kroz civilno društvo kako bi se smanjile ekonomske i socijalne nejednakosti.

Strateški fokus je, uz obrazovanje o održivom razvoju, stavljen i na područja (komponente) jačanja volonterstva, mikro projekata i društveno korisnog učenja. Planira se raspisivanje četiri natječaja koji će pružiti dodatne mogućnosti organizacijama za financiranje njihovih projekata i inicijativa.

Pozivamo sve organizacije civilnoga društva da prate obavijesti na mrežnim stranicama Ureda za udruge te se prijave na natječaje!